روح څه شی دی؟

(د دیني علماوو، فیلسوفانو، پوهانو
او ساینسپوهانو له نظره)

پوهنمل محمود نظري

۲۰۱۱/لندن

Download from:aghalibrary.com

د کتاب پیژندنه

پیلیزه ٤
د روح ، نفس او ځان ماناوي او تعریفونه ٨
د نفس ماناوي او تعریفونه ١١
د روح اړوند وییونو مانا وی او تعریفونه ١٣
روح په افسانو کي ١٤
فیلسوفانو او پوهانو نظرونه ١٦
١-دلویدیځو فیلسوفانو او پوهانو نظرونه ١٦
٢- دختیځو فیلسوفانو او پوهانو نظرونه ٢٠
په اسلامي او دیني کتابونو کي روح ٢٧
روح په ادبیاتو کي ٣٥
د روح په هکله باورونه ٣٩
١- د ماده پرستو نظر ٣٩
٢-هغه دینونه چي په تناسخ باور لری ٤٠
٣-هغه دینونو چي په قیامت باور لري ٤٠
د پیدایښت مکانیسم ٤١
د روح د وجود عقلی دلیل ٤٤
روح ددینونوله باوره ٤٥
د تولو دینونو تر منځ ګډ شیان ٤٦
د تولو دینونو تر منځ توپیرونه ٤٧
تناسخ څه شی دی؟ ٤٩
د تناسخ د باور علتونه څه دی ؟ ٥٢
تناسخ د ابراهیمي دینونو په باور ٥٢

www.tanzona.com Copyright:

Download from:aghalibrary.com

www.tanzona.com

الف: تناسخ د عیسویت او یهودیت له باوره ٥٣
ب: تناسخ د اسلام له باوره ٥٤
د روح تعریف؟ ٥٨
- د یهودو باور د روح په هکله ٥٨
- د روح په هکله د عیسویانو باور ٦٠
نفس په اسلام کې ٧٤
په قرانکریم کې د نفس ماناوي ٧٥
١- د پروردگار دذات په مانا ٧٥
٢- د انسان په مانا ٧٦
٣- د زړه (ماغزه) په مانا ٧٧
۴- د غوښتنې، تمې او لالچ په مانا ٧٨
۵- ژوندی جسم ٧٩
۶- ختا ایستل او غولول ٧٩
٧- جنس ٧٩
٨- ځان ٨٠
اسلام او نفس ٨١
دانسان د اعمالو لیکنه ٨٥
نفس او زمان ٩٠
د روح سرچینه ٩٢
- د خدای امر: ٩٢
- خدای (ج) ٩٣
- جنین ٩٤
دروح موقعیت ٩٦
دقیامت د حساب او کتاب ځای ٩٧

Download from:aghalibrary.com

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دخدای خلیفه ٩٩
مړینه ١٠٠
مړینه ١٠٥
کلینکي مړینه ١٠٥
د ماغزو د پورتنۍ برخي مړینه ١٠٥
دماغزو د تنې مړینه ١٠٥
برزخ ١٠٧
جنت ته تګ ١١١
بیرته ژوندی کیدل ١١١
په ژوند کي دخپل روح واک اخیستنه ١١٣
روح د ساینس له نظره ١١٥
په بدن کي د روح ځای ١٢٨
پایله ١٣٦
اخځونه ١٤٢

Copyright: www.tanzona.com

Download from:aghalibrary.com

www.tanzona.com

پیلیزه

انسانانو د تاریخ په اوږدو کې د روح له پېژندلو سره مینه لرله نو ځکه په ډېرو افسانو کې د هغه یادونه شوې ده، د وخت فیلسوفانو ، حکیمانو او طبیبانو په دې هکله خپلې نظریې بیان کړي ،ټولو دینونو او مذهبونو په خپلو معنوی ښوونو کې له هغه څخه یادونه کړې ده؛ لیکوالو او شاعرانو په خپلو لیکونو اوشعرونو کې هغه ته نغوته کړې ده.

دروح په هکله هر پوه انسان ته پوښتنه پیدا کیږي: چې روح څه شی ده؟

مګر تر اوسه هیچا ته سمه مالومه نه ده چې روح څه شي ده .

ډېرو فیلسوفانو د دې پټ رازپه هکله خپلې نظریې بیان کړي دي مګر نوروبیاپه دلیلونو هغه ردکړي دي.

یو وخت د روح په هکله یوازې فلسفي او اعتقادي بحثونه وه مګر دساینسي علومو په پراختیا سره روح د ساینس پوهانو د پام وړ وګرځیده.

نن هرڅوک غواړي د ژوند په موخه پوه شي او د روح په اړوندو مسایلو ځان پوه کړي ددې پوهې لپاره لازمه ده لومړی د روح په هکله له ټولو نظرونو ، باورنو ، تجربیو ، افسانو او دیني اعتقادونو څخه ځان خبر کړو، دا پوهه د خپل ځان له پوهې څخه پیل کیږي.

انسان هغه دوې پیښې موجود دی چې پر مځکه د خدای (ج) خلیفه ټاکل شوی دی ، د مځکې ټول موجودات د هغه تابع شوي دي.

په نړۍ کې انسان ته هر شی اریانونکی موجود ایسي، حال دا چې خپله دانسان دننه نظام اریانونکی دی.

Download from:aghalibrary.com

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

انسان د نړۍ هغه موجود دی چې عمودي خلق شوی دی او نور ټوله ژوی افقي خلق شوي دي.

د انسان اصلي ماهیت له اتو زرو تر اتیا میلیونو سپرمونو څخه یو سپرم دی.

سعدی (رح) وایي

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند

تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
همه از بهر تو سر گشته و فرمان بردار

شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

رحمان بابا (رح) وایي:

روح هغه ساعت داخل ګنم په تن کښې

چه یی دخل په وصال شی د اشنا

چه هرګز ملک الموت پرې نه پوهیږی

هسی شان دی تا وکښلی څما روح

دروح په هکله د دینونو اعتقادونه سره نژدې دي اسلام وایي خدای (ج) انسان جوړ کړ بیا یې په هغه کې خپله روح پوه کړه، دهندوانو د دورګا د بت خلاصه خوله چې الهي خوله روح په کې پو کوي یاني خدا ی (ج) لومړی بت جوړ کړ بیا یې په پو سره هغه ته ژوند ورکړ نو بیا هغه بت په انسان بدل شو.

په قرانکریم کې د عیسی(ع) یوه معجزه بیان شوې ده چې هغه یوه کوتره له ختو جوړه کړه او په هغه کې یې پو کړه، هغه کوتره د خدای په امر ژوندی شوه .

Copyright: www.tanzona.com

Download from:aghalibrary.com

www.tanzona.com

دا چې په ډیرو ژباړو کې د روح او نفس کلمه سره ګډه شوی یا دا چې د هر یو نوم د ژبې د تلفظ په اساس تغییر کړی دی دروح پیژندنه يې څه مشکله کړې ده نو هغه ته ډول ډول تعریفونه ورکول شوي دي .

لکه: دقرانکریم په ځینو ژباړو کې روح ته «سول» او نفس ته «سپیرت »ویل شوی دی او په ځینو نورو کې روح ته «سپیرت »او نفس ته «سول» ویل شوی دی. قراکریم په ځېنوژباړو کې نفس روح ژباړله شوې ده او داسې نور.

یونانیان روح ته (سوچ) او نفس ته (تومومس) وایي

مصریان روح ته «با» او نفس ته «کا» وایي

اسراییلیان روح ته «روواخ» او نفس ته «نیفیش» وایي،هندوان روح ته « جیوا» اونفس ته« اتمان» وایي ،چینیان روح ته«هون» او نفس ته « پو» وایي.

دا ټوله یو شی تاییدوي، چې د انسان بدن له درو اصلو: بدن، روح او نفس څخه جوړ شوی دی.

د ساینسي علمونو په پرمخ تګ سره دروح په هکله ډیري خیرنې پیل شوې، د انسان ماغزه تشریح شول، د بدن انرژي په ځانګړو کامرو ولیدل شول .د مړینې په مهال ناروغان تر څیړینې لاندې ونیول شول او تول شول ...

ما په دې کتاب کې د روح اړوندې مقالی په درو برخو ویشلي دي : د پوهانو نظرونه، دیني باورونه او ساییسي برسیرنې.

امید چې د دې کتاب له راټول شوو توکو څخه خپلو ځېنې پوښتونو ته ځواب وموندئ.په دې امیدچې د ساییس د نورو بنو پرمختګونو سره لا نور ګنګ مسایل روښانه شي.

په درناوري

پوهنمل محمود نظری

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

لندن ۲۰۱۱

Copyright: www.tanzona.com

د روح ، نفس او ځان ماناوي او تعریوفونه

په نړۍ کې هر معنوي ویی ته ډیري ماناوي ورکړ شوي دي.

د روح مانا وي او تعریفونه؟

همداسي په پښتوسیند(قاموس) کې د روح یا ارواء ماناوي ډول ډول دي لکه : سا، زړه،نیت ، سوچ ، غوښتنه، ذات ...

د روح جمع روحونه ، روح ګانی او ارواح ده.

د روح مانا په انګریزي - پارسي سیند کې ځان ، روان ، شبح (خیالي شی) ، پیری او الهام ... ته وایي.

په الماني- پارسي سیند کې معنویت، روحیه ، ذهن، هوش، ځانلرونکی ا و روان ..... ته وایي.

روح څو ماناوي لکه :عقل (فطرت)، نفس(غریزه)، ځان(ژوند) ،قلب(فواد) او سر(راز) هم لري.

په عبري کې د روح ویی(لغت) د نفس ایستلو او چلیدلو له فعل څخه اخیستل شوی دی چي کله باد چلیدل او کله باد ژباړل شوی دی.

په پارسي کې د روح کلمه د پراخیدو او پرسیدو مانا ورکوي.

په یوناني ژبه کې دروح لغت ته« نیوما » وایي چې « نیو» له نفس کښلو یا چلیدلو څخه اخیستل شوي دي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

په عربي کې د روح جرړه «ریح » ده ، له اړه هغه روح ده ،چې« واو» يې د مخکې زير په دليل په « ی» بد ل شوی دی ياني روح له ريح څخه اخيستله شوې ده.

يو روايت وايي:«انما سمی روحا لانه اشتق اسمه من الريح»

ريح د هوا مانا لري او د دواړو ګډه مانا « د هوا چليدل» دی ، روح يو امر دی چې چليږي کله مادي چليدل او کله معنوي چليدل لري.

روح يوه ديني او فلسفي اصطلاح ده چې ټول دينونه په هغه باور لري ياني د جسم غير مادي موجود دی .

روح غيرمادي او مجرده ده. او هر موجود يوه روح لري.

روح ته په ساينس کې بهرنۍ شی، مستقل، عقلي، شفاهي، غالب، فعال، خپله ازاده اومستقله، په زوره غوښتنه ، تميز او له بهر څخه جلا والی ته وايي

روح مادي حالت نه لري ؛ نه حس کيږي اوخوځښت يي نه ليدل کيږي؛ د هغه وتل له بدنه نه ليدل کيږي.

روح يو مجرد موجود دی چې جسم نه لري او نه ويشل کيږي او د بدن د غړو ژوند او کارندويي (فعاليت)په هغه اړه لري.

که په جسم کې روح نه وي پوستکی ، هډوکي او غوښه ژر خرابه او خوسا کيږي همدا روح ده چې بدن کلونه، کلونه له خوسا کيدو څخه ساتي؛ هغه په خوځښت او خبرو راولي؛ هوښ او پوهيدنه ورکوي.

جسم بيله روح دروند او لاندې خواته لويږي مګر روح هغه نيغ ساتي.

روح په نا پايه عالم کې تل شته او وي به هغه نه فنا او زوال کيږي.

چې جسم بشپړ شي روح له هغه سره کار کوي،

www.tanzona.com

روح (د پروردیګار امر)د هر یوه سره د هغه د وس او توان په کچه عمل کوي ؛ روح کوشنی او لوی نه لري ؛ زوړ او نوی نه لري ، زیات او لږ نه لري تل په یوخرنګوالي ده ، روح د انسان دتوان په کچه کار کوي.

مولانا د انسان د روح په هکله وايي:

جان جان است اگر جاي ندارد چه عجب

ایکنه جا میطلبد در تن ما هست کجاست

عقل تا مست نشد از چون وچرا پست نشد

او که مست شد از چون وچرا رست کجاست

(روح روح ده که ځای نه لري څه عجب

داچي ځای غواړي زمو ږ به تن کي دی چیري

عقل چي مست نشی له پوښتنو نه لویږي

هغه چي مست شی د پوښتنو خلاصون دی چیري)

روحونه یو ډول روانی یا روحی زیرمه ده چي دیو چا په فکر،دڅوند په تجربیو ،ښو یا بدو کي را ټولیږي .

روح انسان ته واک ورکوي چي له خدای (ج) سره پټي اړیکي پیدا کړي.

روح د انسان هغه غیر مادي برخه ده،چي له خدای (ج) سره تړلي ده .

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

د نفس ماناوي او تعريفونه

په سيند کې د نفس، نفس او نافس ماناوي داسې راغلي دي.

نفس (náfisa) :بخيل او سوکړ ته وايي.

نفس، (náffasa): ليري کول ، ، ژغورل، هوا ، کرکی، رسوا ته وايي.

نافس (nāfasa): پلټل، څه: جګړه، سيالي ، هيله ،وياړ ته وايي.

نفس ايستل، هوا کښل اوهوسايني ته وايي.

تنفس (tanáffasa) :هوا کښلو ته وايي

(tanāfasa) تنافس:

سيالی ، سيال او سرغړوني ته وايي. تنافس

نفس (nafs)

نفس په لغت کې ځان او په اصطلاح کله روح او کله غريزې ته وايي.

نفس (دم) چې په عربي کې روح ده دعربي ژبې د ريح (باد)سره نژدې دی.

نفس د ځانی مالوماتو چينه ده.

په نفس کې هغه حقيقتونه (لکه ارثی ، زيرمه شوي ، تر لاسه شوي خاصيتونه او مالومات چې په خپله هڅه يې تر لاسه کړی وي) راځي . دا د پوهې حس په نفس اړه لري چې په حقيقت کې په خوب او مرينه   کې يو ډول ليدل کيږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

نفس (ساه، ځان) مانا شوی دی نو باید تر منځ يې توپير وشي. نفس دجسم او روح دواړو تولګه ده.

په عبري ژبه کې د روح کلمه (רוח) او هم نفيش کلمه(נפש) شته . چې د نفيش کلمه د نفس (ځان) او نفس(ساه) ته ډيره نژدې ده.

نفس د هوښياري يو ډول دی . نفس دژوند يوه سپرغی يا لمبه ده.

نفس په بشريت کې دواړه مادي او معنوي جوهر دی انسان روح او نفس دواړه لري او د نفس مانا ده ژوند.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د روح اړوند وييونو مانا وی او تعريفونه

ځان (ضمير)ته روان، سا ، روح، ژوند، مخلوق، ځکول، چليدل، د تيرولو ړغ ، لويه ګوله، تيارول، توپدل، آزادی، اجازه، هوساينه ، پام او نفس ايستلو ته وايي.

ځان په لغت کې ژوند يا حيات او په ځينو دينونوکي روح ته وايي.

ځان: په ويی کې ژوند او حيات ته وايي په ځينو دينونو او فلسفه کې روح ته وايي. د ژوند پيژندولو په علم کې ژوندی موجود بايد د ژوند عملونه لکه :ساه ايستنه، خوړل ، وده، تناسل، او خوځښت ولري.

عقل: په ويی(لغت) کې د فکر واک ته وايي . په اسلامي روايتونو کې د روح او فطرت په مانا راغلي دي.

زړه(قلب او فواد) : زړه په لغت کې د بدن غړي دي او په عربي اصطلاح روح ته وايي.

سر (راز) سر په لغت کې راز او په عربي اصطلاح روح يا انساني روح ته وايي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

روح په افسانو کي

« هومر »په خپلو شعروکې وایي روح هغه شی دی چې انسانان هغه په جنګونو سره په خطر کې اچوي او په مړینه کې هغه له لاس ورکوي، روح هغه اخير نفس دی چې د مړینې په وخت کې د یو جنګیالي له خولې راوځي او د مړو نړی ته ځي . هغه وایي یوازې انسان روح لري ژوی روح نه لري.

دمصر په افسانو او مذهبي نکلونو کې با(د انسان روح) د مړي به بدن کې ده چې وزرونه لري او له مړینې وروسته له مړه بدن څخه الوځي. وایي «با »یوه الوتونکې ده چې سر یې د انسان دی،دوه و زرونه او یوه پکه (د جیب خوله)غونډې پر تېټر لري . رنګ یې روښانه نخودي دی؛ د شا رنګ یې زرغون او وزرونه یې یو رنګ دي او د بنکو سرونه یې تور دي لکی یې هم توره ده خو پښې یې لکه سره خاوره رنګ لري؛ په غاړه یې پینځه تور افقي لیکې او پر تېټر یې کوشني لنډ عمودي خطونه لیدل کیږي.

خلک وایي دا الوتونکې د روح او جسم یو ترکیب دی او ویل کیږي« با» له مړ جسم نه وځي او لري الوځي او ځینې وختونه هدیرو ته ننوځي .د« با» مانا روح ده ویل کیږي د مصر اهرامونه یوازې قبرونه نه دي دا ځای د مړ پاچا د«با» سره د یوځای کېدو ځای وو.

www.tanzona.com

د برتانیا دایره المعارف لیکي : «کا» یا« ا ک »یا« اخ »روح ته وایي او «با» د یوي الوتونکي په بڼه راغلي ده چي د مړيني وروسته الوځي. د دې الوتونکي نښي لکه(جیبیردو) الوتونکي دي چي و پاچا ته منسوب دي او بیا وروسته« با »انسان لرونکي باز ته ویل شوي دی.

مصري افسانه یي علم د انسان روح په اووه برخو ویشلي ده:رین؛سکېم یا سخیم؛اخ ؛ با؛کا؛شیوت ؛سیخو یا سیکوساهو.

چي روح په جسم کي وي هغه ته(ها) یاني تازه وایي.

مصریان فکر کوي چي« اخ »،« با» او «کا» نه فنا کېږي که د مړي جسم سم وساتل شي دا دري سره ساتل کېږي او« با »کله چي جسم خراب شو بیرته نه راځي نو په هوا کي یوازې ګرځي را ګرځي.

«کا» هم فزیکي جسم دي چي له مړيني وروسته فنا کېږي خو د مومیالي کولو په صورت کي پاته کېږي.

«رېند » دانسان واقعي نوم دي نو مصریان وایي ځوک باید د چا په مکمل نوم پوه نه شي او باید خلک یو بل په تخلص(ستاینوم) سره یاد کړي.

«کا» او «با» په قیامت کي سره یوځاي کېږي .

«ساهو» روحي جسم دي چي آسمان ته ځي چي د قیامت حساب او کتاب تیر شي که کامیابه وو نو ژوندي جسم ته مغزي او روحي واک ورکوي.

«سیکېم »د ځانګړي ژوند قوه ده چي په آسمان کي له مړيني وروسته د « اکبو »سره اوسیږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

فیلسوفانو او پوهانو نظرونه

۱-دلویدیځو فیلسوفانو او پوهانو نظرونه

په فلسفه کې غیر مادي موجوداتو ته لکه مرو، ملایکو او شیطانانو ته روح ویل کیږي.

د روح په هکله له میلاده مخکې لومړنی فلسفه افلاطوني فلسفه (افلاطون مړینه۳۷۴ ق م) وه وروسته بیا د افلاطون د شاګرد سقراطي فلسفه (سقراط مړینه ۳۹۹ق م)بیا ارسطويي فلسفه (ارسطومړینه ۳۲۲ق م) او د زنون فلسفه (زنون مړینه۲۶۳ق م) وې او دا لومړي فیلسوفان دی چې د هغو فلسفي تر اوسه دتولو نظريو اساس جوړوي

د یونان فیلسوفانو او پوهانو لکه سقراط او افلاطون باور درلود چې د انسان روح له جسم نه مخکې پیدا شوې ده اوهغه ازلي شی دی .

دافلاطون دفلسفي په اساس روح مجرد جوهر(طبیعي وس او توان) دی ،دستی او لرغونی دی او د بدن مخکې موجوده او فعاله و. روح له بدن سره اړیکي لري. روح دبل عالم ده او بدن هغه ته یو زندان دی؛ روح د ملکوتو له عالم څخه ده ،دې عالم ته راکښته کیږي او د بدن زندان ته ننوځي.

ځینې نور دا نظر رد وي او وایي:

ولي دتن او روح یو ځای والی لازمي دی؟

او ولي روح راکښته کیږي او د بدن زندان ته ننوځي؟

ارسطو د خپل استاد (افلاطون) نظریه نه مني او وایي د روح او بدن اړیکي ژورې دي هغه روح قدیمي نه بولي هغه د جسم پیداښنت دروح له پیدا ښنت سره یو ځای ګڼي. هغه وایي نفس د جسم صورت دی هر صورت د خپلي مادې سره روغه کوي او دواړه یو

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

ځای منځ ته راځي او دا یو اتحادي ترکیب دی دانظریه فارابي او ابن سینا هم منلې ده.
ارسطو روح یو الوتونکی شی ګڼي.

د یونان فیلوسفانو انسان یو دوه اړخیز موجود ګڼي چې یو یې روح او بل یې بدن دی .جسم د بدلون په حال کې دی اوروح بې بدلونه ده . روح د لوی لوګوس (خدای) ده چې په کایناتو کې ځای لري او هغه له بهره څارل کیږي او کوشنی لوګوس(عقل) په بدن کې ځای لري او هغه له دننه څارل کیږي ، انسان ربښتنی شخصیت روح ده بدن د هغه کور یا کالي دی او جسم د روح قبر یا زندان دی او د روح خپلواکي له دې زندان څخه خلاصون دی.

دې فلسفې د خدای په کامل واک ټینګار کاوه او د مسیحی ایمان سیال بلل کېده نو ځکه یې ژر وده وکړه او د خلورمې پیړۍ وروسته یې په مسیحي پوهانو هم اغیزه وکړه.

له میلاد څخه درې پیړۍ وروسته « امونیوس» ، «ساکاس» او« فلوطین » د افلاطون فلسفه نوې کړ ه او هغه یې « افلاطوني نوی فلسفه» ونومول .

اوس ځینې فیلوسفان ټینګار کوي چې روح تجرد لري او هیڅ ډول مادي کیفیت هغه ته مانا نه لري ځېنې نور روح یوه لطیفه ماده ګڼي یا په بله وینا هغه نیمه مجرده بولي لکه نور که د اوړدو څپو (موجونو) په ډول وي بیا هم یو جسم دی مګر د هغه حساب له نور و جسمونو څخه بیل دی د مادي جسمونه تر قانون لاندې نه راځي له همدې کبله هغه له شفافو جسمونه څخه تیریږي.

جالینوس وایي: انسان درې روحونه(ارواء) لري:

هغه دطب له نظره سره سم، زړه د روح مرکز او ځای بولي . چې دا نظر تر اوسه د پوهانو د منلو وړ دی.

د دکارت او مالبرانش له قوله حیواني روح په سا ه لرونکو کې په ځانګړې طبیعت اړه لري.

روح د وینو یو جز اود هغه ډیره ظر یفه او متحرکه برخه ده چې دا ظریفوالی او تحرک د تخمیر او د زړه ددغړو د خوځیدو په وسیله لاس ته راوړي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ددکارت د ښوونځي پلویانو په اند حیواني روح له شاهرګو له لارې سپاره د وینو پر خره مغز ته ځي او هلته د غیر مریي وسایطو سره ټول بدن ته خپریږي خو دا نظریه اوس هیڅ علمي ارزښت نه لري.

دمادي فلسفي نظریه : دا نظریه په مذهب روحې نیوکه کوي چې له بدن سره روح هم مړه کیږي، دواړه سره جلا نه دي، نفساني ژوند د مادې تجلي ده.

ددې عقیدې پلویان «ذیمقراطیس» او «ابیقور» دي . په اتلسمه پیړی کې« لامتري»، «هلوسیوس»، «هولباخ »او په نولسمه پیړی کې «کارل فوګټ»، «بوخنر»، «مولشوت»، دا نظریه ومنله، وایي روحاني امر د جسماني امر انځور دی.

مغز فکر ترشح کوی او ینه صفرا ترشح کوي.

د روح کلمه یو انتزاعي (دکاره وتلی) امر او یو فلسفي او متافیزکي ګمان ښیي او باور لري، چې وجدان بېله یو (پی فنومن) بل شی نه دی .

- دروحي فلسفي نظریه : ددې فلسفي پلویان په مادیونو نیوکې کړې چې حسي مذهب د معرفت په هکله یو پوره نظر نه دی هغو د وجدان «اپي فنومن» هم ردوي.

- دنمودي فلسفي نظریه :دا نظریه روح مطرح کوي او د هغه د حل پسې ګرځي «هیوم» او« استوارت »دروح جوهر والی ردوي. هغوی وایي هغه نفساني نمودونه دي خو دا نظریه هم تر نیوکې لاندې راغلې ده .

- دنقادي فلسفي نظریه: کانت باور لري، چې نفس او روح په مادي یا روحي بللوسره کوم ځواب نه پیدا کیږي. هغوی د ژوند پسله مړینه مني.

- دتحقیقي فلسفي نظریه- دا نظریه مذهب روحي او مادي دواړه یوشی متا فیزکي بولي او دواړه ردوي، ابدي روح نه مني خو د روحي مذهب نظریه د اصطلاح په تغیر مني.

دشهودي فلسفي نظریه: یا د برګسون شهودي مذهب دی چې د روح او بدن په موازنو باندې نیوکې کوي. خو د روح بقا مني.

www.tanzona.com

Copyright: www.tanzona.com

ډیر فیلوسفان په دې باور دي چې روح یو مجرد او ساده ګوهر دی او له بدن سره د هغه اړیکې تدبیري دي لکه پاچا او هیواد ، بېړی او ماڼو ...

ځینې باور لري روح ټول د بدن او دبدن د غړو حسي خوځښتونه لکه لیدل، اوریدل ... تر سره کوي بدن او د بدن غړي د هغه وسیله ده. دا چې وایو« ما» ولیدل ،دلته له ما څخه مانا« روح» ده ،چې روح د فرد« ذات» دی او د بد ن ټول غړي د هغه وسایل دي دا، چې په قلم څه لیکو اصلالیکونکی روح ده.ځینې روح قدیمه بولي او ځینې نور یې بیا په تناسخ باور لري.

د روح په هکله نظریې

۱-مذهب روحي نظریه :

په دې نظریه کې له بدن څخه روح جلا ده دا د سقراط ، ارسطو او مسیحي حکماو لکه « اګوسن» او بیا «دکارت»، «مالبرانش» ،«لایب نیتز» او په اخیر کې «راوسن» او «امیل بوترو» باور وو.

د هغو دلیل دا دی چې وایي ډیر ژور مادي توپیرو نه له نفساني تجلي سره شته.

مادي شیان جسم لري په حواسو پیژندل کیږي خو نفساني پلوشې جسم نه لري، مستقیم نه لیدل یا پیژندل کیږي یوازې په وجدان پیژندل کیږي، د یو مادي شي حرکت کولی نشي په یو نفساني شی باني په فکر تبدیل شي.

د دکارت په باور روح په یقیني علم سره پیژندلی شو.

نفساني ژوند په ژور ډول په بدني حیات اړه لري او هر یو په بل اغیزه شندي.

هغوی روح ابدي بولي چې د بدن له مړیني وروسته ژوندی پاته کیږي لکه چې سقراط له افلاطون څخه نقل کوي هغه وایي:

که دیو سازي ساز مات شي هغه بیا هم ژوندی پاته کیږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

۲- دختیځو فیلسوفانو او پوهانو نظرونه

دچين پوهانو شپږ پیری مخکې له میلاده باور درلود چې روح یو بېله عادي جسده یو پوښ لري چې فنا او مړينه په هغه اغیزه نه لري او روحونوله هر ي لوري موړ احاطه کړي یو، چې دا باورونه د کنفسیوس د باورونو په نامه یادیږي.

مصر ي پوهانو پينځه زره کاله مخکې له میلاده باور درلود چې روح د انسان په قالب کې شته او د جسد د مړينې وروسته بل جسد ته ځي.

د فارس د پوهانو باور په اهریمن او اهورامزدا وو.

بوعلی سینا وايي: په حقيقت کې (مړينه) له بدنه د روح او انساني نفس چې دبدن غړي دي خوشي کیدو ته وايي.

بو علی سینا وايي:(خدای خلک له درو شیانو څخه پیدا کړی دی یو تن چې هغه ته بدن یا جسد وايي اوبل ځان چې هغه روح بولي او دریيم روان چې هغه نفس بولي(رساله نبض ابوعلی سینا)

درم سایه و روح دانایی است
درم گرد کن تا توانایی است
چو پیوستند عقل و نفس با هم
از ایشان زاد ارواح مجسم

د شیخ اشراق نظریه دري اساسي ټکي لري:

- روح له جسم څخه مخکې اولرغونې نه ده

- د ناطقه نفس تدبیرد حیواني روح په واسطه دی

www.tanzona.com

روح زمان او مکان نه لري او په تجرد او لطافت کې ژوند کوي نود مادي منځګړتوبه پرته بدن ته ننوځي.هغه وايي د روح او بدن تر منځ يوه اړيکه د(حيواني روح) په نامه شته نو ناطقه نفس (انساني روح) په نيغ ډول د حيواني روح او په مجموع کې د يو بدن توکي دي او ځای يې زړه دی او ديوهي قوه يې کارکونکي قوه ده چې بدن ته لاره ښيي.

- شوقی اړيکې:چې دانسان بدن تيار شي بيا روح اخپستلو ته تياريږي او انساني روح ورته راځي او ورسره يو ځای کيږي دا اړيکه شوقي اړيکه ده که څه روح مجرده ده مګر د کړو له نظره په بدن تړلې ده او د هغه فعاليت يوازې په بدن اړه لري.

ددې نظريې په اساس د روح اړيکې لومړی د حيواني روح سره اوبيا د حيواني روح په وسيله له بدن سره دي.دا نظريه هم رد شوې ده .

ابراهيم بن يحيی شيرازی مشهور په صدرا د يولسمې هجري پيړی يو محمد بن اسلامي فيلسوف وايي:

روح له جسمه مخکې ده : روح د مادي جوهر د خوځښت په اساس پيدا شوې د ه چې دا د مادي خاصيت او اغيزه نه ده خو د مادي دجوهر کمال دی نو د روح د پيداښت اساس د ذاتی خوځښت په اساس جسماني ماده ده.

بدني ماده دا توان لري چې په خپل لمن کې يو موجود ورو زي، او د ژوند پړاونه هغه له ضعيف والی څخه کمال ته رسوي. د جسم په ذ ات کې بدني

تياری او خوځښتونه د روح دوجود له اړتياو څخه دی . دا چې روح جوهر يا ذات دی له بدن سره حقيقي ترښت لري ياني د دوی اړيکې د ژوند په اصل کې بنيادي او ژوري دي.

نچوړ دا چې بدني ماده په خپل ذات او جوهر کې کامله شوې ده چې وجودي درجې لري چې د درجو په اساس غير مادي او غير بدني دي او اغېزه يې سوچ، اراده او نور روحي حالات دي.

www.tanzona.com

هغه وايي د قرانكريم د مؤمنون د سوري په دولسم مبارک آيت كې د انسان مادي پيداښت (نطفه، علقه، مضغه، عظام و لحم ا و تكميل بدن)فرمايي «انشاناه خلق آخر...»ياني دې بدن ته يې بل پيداښت وركړ او په نوی فعاليت مو راوست.

ياني د روح او جسم پيداښت په سر كي د هستي اصل وو.

ځينې پوهان روح ته ناطقه نفس وايي او دا دواړه ورته ګڼي د ناطقه نفس اړيکې يوازې د انسان له بدن سره دی.

عقل د حسی نفس يا ناطقه دنفس د كمال پوړ ته وايي چې هغه په زړه، روح ،بخارىا مجرد) پوري اړه لري. نفس (روح

حيواني روح چې په هغه کې بخاري روح شته دژوند ، حس ا و خوځښت چينه ده چې دټولو ژوو د بدن په غړو كې شته .

په نفس کې بخاري روح د ټولو حسونو چينه ده

له دې نه مالوميږي چې د فيلوسفانو له نظره ناطقه نفس انساني روح ده چې جلا او له حيواني روح څخه توپير لري .

حيواني روح يو ډول جسمونه دي چې دبدن په خرابيدو سره له منځه ځي او هغه شی چې پاته كيږي انساني روح ده .

بخاري روح ، نفساني روح او حيواني روح طبيعي روح ده چې د ژوو او نباتاتو د ځواک وړونکی(حامل) دی او ځای يې زړه دی . بخاري روح ته غريزي روح هم وايي.

بخاري روح لطيف تود جسم دی چې د تن له څلور لطيفو اخلاطو څخه جوړ شوي دي چې د بدن غړي ددې اخلاطو د سره كښيكښلو څخه پيدا كيږي او دي ته حيواني روح وايي، چې د قوا حامل دی.

ملاصدرا له شيخ الرئيس بوعلی سينا څخه روايت كوي چې « بخاري روح » ته «ځان» وايي او

www.tanzona.com

« ناطقه نفس » ته «روان» وايي.

هندي فيلوسفان باور لري، چې روح د بګوان لخوا په انسان کې پو کيږي او کله چې انسان مړ شي يو روښانه بدن د هغه روح پوښي چې د ژونديو خلکو سترګې هغه نه ويني او بيا هغه لوړ عالم ته ځي.

د محمد حسين فاضل تونی په خپل کتاب (لرغوني حکمت) کې ليکي:

د نفس او بدن د تغير دليل دا دی چې بدن تل د تغيير او تبديل په حال کې دی او ناطقه نفس د عمر له پيله تر زړښته پورې ثابت پاته کيږي نو نفس له بدن او مزاج څخه بيل دی.

يوه بله نظريه وايي چې د سيالاتو (خوځيدونکي مايع)غلظت د جسم او روح د پيوستون دلړيدو لامل ګرځي نو ځکه روح الوځي او بېله روح جسم هيڅ عمل کولي نشي.

بله نظريه وايي د روح الوتنه په خلاوو(تش ځايو) پورې اړه لري دا خلاوي روح ته د انرژي د تلو راتلو لارې دي، چې هره خلا خپله ځانګړې توان او پياوړتوب لري چې د تللو او وتلو لارې لري.

ځيني وايي له بدنه د روح الوتنه درې اصله لري: سوچ، نور او ږغ چې هر يو ددې درو شيانود بدن په ارادي والي کې مهمه برخه لري.

روح د خدای (ج)له پلان څخه وبشر ته خبر ورکوي او د مرستي هڅه کوي.

روح زموږ د ژوند لپاره د بنو روښانو لارښوونو چينه ده او موږ په عبادت سره له خپلې روح څخه غواړو چې په مهمو پرېکړو کې مرسته راسره وکړي

کله چې خدای (ج) روح په انسان کې پوکړه ملايکو انسان ته سجيده وکړه نو له اړه سجيده روح ته شوي ده نه انسان ته.

روح زموږپه دواړو مړينو او ژوندي کېدو

www.tanzona.com

کې شاهد ه اوناظره ده، هغه انسان ته معنوي وده، تجربه او ښوونه ورکوي.

روح د کړکیچ ،ناروغي یا کومې پېښې په مهال لکه دتلیفون کارت موږ ته خبر را کوي .

روح انسان ته پوهه ورکوي او هڅه کوي د هغه پوهې ته تغییر ورکړي.

ځینې پوهان روح دانسان وګړتیا(شخصیت) بولي خودځانپالی وګړتیا یوازې د ځان او دځان د اړتیاو په هکله سوچ کوي مګر روح د نورو له چوپړ څخه خوند اخلي.ځکه د روح یوه ځانګړتیا دا ده چي انسان د نورو چوپړ ته هڅوي .

روح پنځونکي ده، روح د شخصیت اړتیا ده،

شخصیت له روح څخه خپل ښه غواړي او روح له شخصیت څخه د خدای (ج) خوښه غواړي. شخصیت بې موخه اود غوښتني په اساس کار کوي مګر روح یو روښانه مانا اوموخه لري.

د اچې وایي روح مجرده ده تجرد په لغت کې لغړ والي ته وایي او د فلسفي په اصطلاح هغه شی دی چې مادې خواص ونه لري یاني دا چې نه وېشل کېږی، تغییر او وده نه کوي.

اسلامي فیلوسفان وایي: د بدن د غړو او مادي بدن پرته یو باطني شی شته چې ولولو، پوهې، سوچونو، حرکاتو ، سکناتو ، ارادي کړو او انفعلاتو لامل ګرځي چې هغه همدا ناطقه نفس یا انساني روان دی.

مګردا پوهه او ولولې په ټولو موجوداتو کې یو ډول نه دي نو ځکه انساني روح له حیواني روح څخه جلا ده.

ملا صدرا(رض) وایي: خدای (ج) په خپل واک یولطیف روحاني جرم جوړ کړ چې دهغه نوم دی: نفساني ، حیواني او طبیعي روح ،چې د لطافت درجې یې سره توپیر لري او هغه څه چې انسان له نورو ژوو څخه ممتاز او جلا کوي هغه ناطقه نفس دی او دکمال په اساس هغه عقل بولي.

Copyright: www.tanzona.com

په سانسکریت کی یوه سلوکا وايي

NAINAM CHIDRANTHI SASTRAANI NAINAM DAHATHI PAAVAKAHA
NACHAINAM KLEDAYANTYAPO NA SOCHAYATHI MAARUTHAHA

روح هغه ده چې نه په لاسو سوری کیږي ،نه په اور سوځي ، نه په اوبو منځل کیږي او نه په باد الوځي هغه داسي شی دی چې له منځه نه ځي هغه نه پیل درلود او نه پای لري، هغه به تل تر تله وي.

روح د« پاراماتما »سره یو شی دی خدای تعالی «پراماتما» دی یا فوق العاده روح یا اتما ده چې تولي روحګانی په بر کې نیسي.

لکه:رودونه چې په پای کې لوی سیند ته لوېږي روحګاني خپلي لارې لري و فوق العاده روح «پاراماتما» ته ځي.

لرغونو طبیبانو روح یو لطیف بخار بلی چې په زړه کې ځای لري او د ژوند دحس او خوځښت لامل ګرځي.

د روح ډولونه

لرغونو طبیبانو درې ډوله روح پیژندله:

۱-طبیعي روح :دا روح د حیوان او نبات ګډه روح ده چې د حیوان په ینه کې ځای لري هغه ته «نباتیه» ،« نامیه »او «شهوانه» هم وایي.د طبیعي روح ځای ینه ده چې د ودې او خوړولو د چارو مسووله ده

۲- حیواني روح: دا روح په انسان او حیوان کې شته او د هغه ځای زړه دی او د رګونو په وسیله د بدن غړو ته ځي چې د غیر ارادي حرکاتو او شهوت مسووله ده.

۳-معنوي روح: دا روح دانسان یا ژوندی جسم یو جوهر دی د هغه ځای دماغ اصغر دی او دا د ارادي اوعقلي حرکاتو مسووله ده.

Copyright: www.tanzona.com

د لرغونو حاکیمانو د باور په اساس که له مړيني وروسته د انسان روح او نفس سره یوځای شي د هغه هوښیاري پاته کیږي او په سر چپه يې د هغه هوښیاري د تل لپاره ورکیږي.

فیلوسفان وايي روح په ژوند کې سوچ کوونه ده چې غیرمادي ده، ژوندي شیانو په روح سره ځان پیدا کړی دی، چې سړی مړ شي روح په ابدي او غیر مادي ژوند له جسمه لیري ځي .

د انسان په جسم کې خدای (ج)خپله روح پوکړې ده . خدای (ج) دانسان روح ته د خپل روح نسبت ورکړی دی چې دا یو لوی واقعیت دی نو ځکه انسان ددې روح په برکت او علمی شرافت پر ټولو موجوداتو حکمروايي کوي. له همدې کبله ټول ژوی دانسان چوپړ کوي.

حیوانات هم لکه موږنفس لري روح هغوی هم لکه انسانان ژوندي او نیغ ساتي ، پوهه او مالوت ورکوي.

حیوانات کولي شي دیو بل سره خبرې وکړي (د سلیمان (ع) دخبرو کیسه د الوتونکو سره په قرانکریم کې راغلي ده) هغه یوازینی سړی دی چې خدای (ج) هغه ته د حیواناتو سره د خبرو علم ورکړ ی و.

دا چې انسانان ضعیف او قوي دي روح د هغوی د وس او توان په مچه ورسره کار کوي.

دساری په ډول روح له یو کلن ماشوم سره د هغه داستعداد په کچه کار کوي ځکه د یو ماشوم د ذکاوت کچه د یو دیرش کلن سړي سره توپیر لري.

روح دانسان په سلامتي اړه لري او سلامتي بیا په خپله بشر اړه لري نو ځکه ځان ساتنه په هر انسان واجب ده.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

په اسلامي او ديني کتابونو کې روح

روح د خدای (ج) پيغام دی.(منتهی الارب) (آنندراج) او (اقرب الموارد).

جرجاني وايي : روح له علم غيبه څخه ده ،چې زړه ته په ځانګړې ډول القاء شوی ده.
.

روح د د خدای فرمان او حکم دی .(منتهی الارب)، (آنندراج) او (اقرب الموارد)

روح فقهاوته الهی امر او رحمت دی. (منتهی الارب) او (آنندراج)

روح ملايکه ده په شکل د انسان او دملايکې تن دی (منتهی الارب) او (آنندراج).

روح هغه ملايکه ده چې په يو کتار کې وي اونورې ملايکې په بل کتار کې وي. (تهذيب عادل).

روح د موسيقي له پردو يوه پرده ده. (برهان قاطع).

روح د قرانکريم له (۳۲)نومونو څخه يو نوم دی .(نفائس الفنون).

روح جبرييل دی. (منتهی الارب) او (غياث اللغات).

روح ځان دی جمع يې ارواح او مونث ده. (آنندراج)

په ځينو رسالو کې راغلی دي چې اور ته روح، باد ته عقل ، اوبو ته نفس او خاورو ته جسم وايي. (کشاف اصطلاحات)

روح يو لطيف بخاري جوهر دی چې د وينو د لارې د زړه کينې خوا ته ځي. (غياث اللغات)

طبيبان روح ته د ماغزو هوا وايي (ذخيره خوارمشاهي).

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

تهانوي وايي : روح د طبيبانو په اصطلاح يو لطيف بخار دی چې په زړه کې ځای لري او دانسان د واک ،حس او خوځښت لامل کيږي او ددې دو (روح او نفس) تر منځ زړه دی چې د کلياتو او جزيياتو درکونکی دی خو حاکيمانو بيا زړه او لومړی روح يو شی ګڼي او روح ناطقه نفس بولي(الفنون)

خلکو درې ډوله ځواک لري: طبيعي، حيواني او نفساني... او دې درو ځواکونوته روحګاني وايي هغه ته غضبيه نفس هم وايي.

نفسانيه روح په دماغ کې ده او د اعصابو په وسيله ټول بدن ته ځي. (ذخيره خوارمشاهي)

صاحب کشاف په ا صطلاحات الفنون کې ليکي: د روح په هکله ډير ډول ډول خبرې شته:

ځيني وايي : انساني روح ناطقه نفس او مجرده ده. ځيني وايي: هغه لطيف جسمونه دي لکه اوبه په سرو ګلونو کې. ځيني وايي: روح په زړه کې هوايي شيان دی .ځيني وايي: هغه مغز دی. ځيني وايي: روح حيات دی .ځيني وايي: روح د اور اجزا دي. ځيني وايي: روح غريزې حرکات دي. ځيني روح نفس بولي. ځيني روح لطيف جسم بولي لکه غوړي او شيدژ په بادامو او جوزو کې. ځيني روح روحاني نور بولي او ځيني روح د نفس لپاره يوه وسيله بولي.

ځيني وايي :نفس يو چټل جسم دی او روح په هغه کې لطيف جسم دی او عقل په هغه کې نوراني جوهر دی، ځيني وايي: نفس تود ه روح ده چې د حرکتونو او شهوتو نو لامل ګرځي ، ځيني روح ښه نری وړمه بولې چې ژوند پيدا کوي.

نفس د خلکو د نظر ځای او زړه د خالق د نظر ځای دی«الاصل الصغار»

. هر نبی پينځه روحونه(ارواء) او هر مؤمن درې روحونه(ارواء) لري«ابن منده »

داماد غزالي په کتاب «مشکوةالانوار» کې د روحونو مرتبې پينځه بيا ن شوي دي :

www.tanzona.com

لومړی حساسه روح: چې محسوسات په پينځو حسو نو حسوي دا لومړی اصل حيواني روح بولي چې ان په تی رودونکو ماشومانو کې هم شته.

دويم خيالي روح : چې محسوسات اخلي او هغه ساتي بيا هغه عقلي روح ته چې د هغه پورته ده سپاري چې د اړتيا په مهال کار ترې اخلي دا ډول روح په تي رودنکو ماشومانو کې نشته.

که له کوشنی ماشومه کوم شی پټ شي هغه نه ژاړي هغه هيروي، چې ماشوم څه لوی شي بيا يي شی نه هيريږي د هغه پسي ژاړي او هغه غواړي.

ځکه د هغه شي انځور د هغه په فکر کې پاته کيږي، دا روح په ځينو حيواناتو کې هم ليدل کيږي خو پتنګ هغه نه لري بيابيا اور ته ورځي خو سيې يې لري.

دريم عقلي روح : دا هغه واک دی چې له حس او خيال څخه د هغه مانا درکوي او دا يو ځانګړې انساني جوهر دی چې په ماشومانو او حيواناتو کې نشته

څلورم ذکري يا فکري روح : چې له عقلي شيانو څخه تاليفات کوي او له هغه څخه پايله اخلي که دوې پايلې تر لاسه شي د هغو تر منځ تاليف کوي او تر لايتناهي پورې پر مخ ځي.

پنځم قدسي دنياوي روح: چې ځانګړې د پيغمبرانو او اولياو روح ده چې هغوی په غيبي لوايحو ، د اخيرت په احکامو او آسماني او ځمکني شيانو پوهيږي،چې عقلي او فکري روح دي حد ته رسيدای نشي.

بايد پوه شو هر شی چې حس کولي شي هغه روح لري.

په «تهذيب الاحکام» کې راغلي دي چې حاکيمان ګمان کوي چې ملايکې مجردي عقلي او آسماني دي او پيريان مجردي ارواحګاني دي چې په عنصرياتو تصرف لري او شيطان دهغو د خيال قوه ده.

خو له دې هريو يوه کلي روح لري ،چې له هغه ډيري روحګاني خپريږي .د الله امر ته کلي نفس وايي هر کايين روح لري چې د هغو امر مني چې طبايع تامه نوميږي.

www.tanzona.com

صاحب په «الانسان الکامل » کې لیکي : وپوهیږه ! چې هر شی حس لري هغه الهی روح لري ،چې د هغه په واک ولاړ دی.

روح مانا نسبت د هغه له صورت څخه دهغه لفظ ته ده او همداسې الهي روح دمخلوق روح لري چې د هغه صورت په هغه ولاړ دی او د روح مانا نسبت د هغه له صورته د هغه لفظ ته ده او هم دمخلوق روح الهی روح لري چې په هغه ولاړ دي.

په «کلیات ابی البقاء» کې راغلي دي: حیواني روح لطیف جسم دی چې ځای یې په زړه کې دی او د رګو نوپه وسیله ټول بدن ته ځي او دانساني روح په هکله بېله خدای (ج) څوک نه پوهیږي.

روح لکه اوبه ځي اوباد الوځي، دیوالونه او ښارونه د هغه خنډ کیدای نشي.

د ځینومفسیرانوپه اندله روح څخه موخه د روان ژوند دعامل په مانا راغلی دی بررسی مقدماتی «اصول روانشناسی اسلامی»

حضرت علی(رض) فرمایي: د انسان روح یو ډیر ګران بیه جواهر دی هر څوک چې د هغه ساتنه وکړي د هغه ارزښت به ډیر کړي او هر څوک چې د هغه په ارزښت پوه نه شو اوله هغه څخه ساتنه ونه کړې د هغه له ارزښته به کم شي «غرر الحکم »

ملاصدر(رض) وایي: علوي سماوي روح د عالم له امر څخه ده او بشري حیواني روح د له عالم خلق څخه ده. د روح محل علوي دی.

حیواني روح لطیف جسم دی چې د حسي قوي او خوځښت حامل دی.

روح په حیواناتو کې د ځانګړو قواوو دبرکت منبع ده، او علوي روح په حیواني روح کې ځای پر ځای شوې ده چې هغه ته نفس وایي او دا نفس د روح ځای یا محل دی ، نفس په زړه کې دی او له زړه څخه مراد هم هغه لطیف زړه دی چې ځای یې د غوښو په زړه کې دی ، چې په بدن کې دی .

زړه له عالم خلق څخه دی او لطیف زړه له عالم امر څخه دی.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

زړه ، بخاري روح او نفس (مجرد روح)د حیواني روح مرکبات دي، چې د ژوند دحس او حرکت منشا ده چې د ټولو حیواناتو په بدن کې شته.

بخاري روح د نفس مرکب دی چې د ټولې پوهې سرچینه ده.

ناطقه نفس یوازې د انسانانو له بدن سره تړاو لري او په پایله کې انساني روح لطیف امر دی چې د علم او انساني پوهې سرچینه ده.

ځینې بیا روح، ناطقه نفس بولي او دواړه سره ورته ګڼي.

ځینې روح د نیکو صفتونو ځای او نفس د بدو صفتونو ځای بولي.

بخاری روح یو لطیف تودجسم دی چې د څلورو لطیفو مایعاتو (بلغم ، وینه ، صفراءاو سوداء) څخه پیدا کیږي او بدن د هغه پوښ دی.

بخاري روح ، نفساني روح او حیواني روح چې طبیعي روح ده د حیوان او نبات د قوا حامل ده او د هغه سرچینه زړه دی، بخاري روح ته غریزي روح هم وایي.

د طبیبانو په کتابو کې انساني روح ته ناطقه نفس ویل شوی دی نو د روح بحث په بخار ي روح پیل او په روح القدس او روح الله ختمیږي.

ملا صدر (رض) له شیخ الریس بوعلی سینا څخه روایت کوي روح بخاري هغه تود لطیف جسم چې دخلور خلطو څخه پیدا کیږي او دې روح ته حیواني روح وایي چې قوت لیږدوي.

ځینې وایي روح د ښو کړو ځای او نفس د بد و کړوځای دی.

بغوی(رض) له حضرت علی کرم الله وجهه څخه نقل کوي:

« په خوب کې روح له بدنه وځي مګر دده ځانګړې اړیکه د ځانګړو وړانګو په وسیله له بدن سره وي، چې دغه تعلق او اړیکې له وجې ژوند له خرابیدو ساتل کیږي»

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

حضرت شاه صاحب (رض) وايي : روح ظاهري هوښ دی او هغه روح چې په هغه سره تنفس جريان لري او نبض خوځيږي او خواړه هضميږی هغه بل شی دی چې پخوا د مړيني له راتلو څخه نه ايستل کيږي(موضوع القران)

او ځيني وايي روح دانسان مادي او معنوي منظره ده .

امام صادق(رض) د (و نفس وماسواها) د آيت شريف په باره کي وايي:

خدا(ج) روح پيدا کړه او هغه ته يي تولي بدی او نيکی ور وښوولي (علم يي ورکړ) او هغه يي آزاد پرېښود چې هر څه يي زړه وغواړي هغه وکړي (بحارالانوار)

د خدای (ج) په اراده روح له بدنه په دوو لارو وځي.

۱- په نا ارادی او نه غوښتونکی ډول د روح وتل لکه په خوب کې

۲-په ارادي او هوښيارانه توګه د روح وتل لکه په مړينه کې.

ځينې علما بيا وايي:

روح عموما د وتلو وروسته په درو ډلو ويشل کيږي:

۱- يوه روح
روح دانسان له بدنه په اګاهانه ډول وځي او اړيکې يې له جسم څخه نه پرې کيږي دا روح په نړی کې ګرځي راګرځي خو د تيرو او راتلونکي په هکله زيات څه نه وايي لکه په خوب کې

۲- آزاده روح
جسم له روح څخه بشپړه جلا کيږي،کله چې زړه دريږي روح داسي يو تونل ته چې په اخير کې يوه رڼا مالوميږي ځي هغه تير او راتلونکي ته تللی شي د اسي کاروته کولي شي چې انسان حيرانوي او تول ژوند يې لکه يو فيلم د هغه تر سترګو تيريږي .
۳- د روح وتل د پيريانو په مرسته

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

پیریان په حقیقت کې روح له بدنه نه جلا کوي بلکې د هغه اړیکې له جهان سره ټړي هغه څوک چې له پیریانو سره اړیکې پیدا کولی شي روح هغو ته وړاند وینې کوي ادا روح تیر او راتلونکی ورته وایي چې اړیانونکی دي خو د وخت مالومات نه لري.

دانساني روح ځانګړتیاوی

- روح هویت په بدن تړلي دی:

د روح اوبدن اړیکي بهرنی نه دي ، روح له بدن سره پټې اړیکې لري، روح یوجوهر ي موجود دی ،یاني د هغه اړیکي په ذات نه دی بلکې د روح د ذات او وجود په محور کې دی یاني د ا اړیکې د بدن دننه او پټي دي.

- وده او تکامل کوي

خوځښت له مادي پیل کیږي تر هغې پوره رسي، چې نفساني تجرد پیدا کړي یاني وده او تکامل وجود لري .

- انسان یو د انواعو څخه نه دی:

دروح هویت ، وده او پرپوتنه د انسان په کړو اره لري شاید انسان حیواني خوی ونیسي یا د اولیاواو انبیاو خوی

او دا هم جوته ده ، چې په ټولو موجوداتو کې پوهه ، سوچونه او احساسات یو شان نه دي نو انساني روح(ناطقه نفس)یوازې د انسان له ځانګړتیاو څخه ده، چې دا له حیواني روح څخه جلا ده

- روح آسماني اود خدای له امر څخه ده او دحیواني بشري روح پیدابښت له عالم څخه ده

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

چې یو پوست جسم دی او د حس او خوځښت حامله قوا ده.
نو ځکه په نورو ژوو کې روح د د برکت منبع او یوه ځانګړې قوا ده اوآسماني روح په حیواني روح کې ځای پر ځای شوې او په زړه کې ځای لري.

هغه وایي الله (ج) په خپل قدرت دا لطیف روحاني ځانګړی جرم (جسم) پیدا کړی چې موږ یې د نفساني روح ، حیواني روح او طبیعي روح په نومو بولو او د پوړونو توپیر یې په لطافت اړه لري چې د تولو کړو ، جسماني ولولو، دردونو او خوښالیو سرچینه ده چې په انسانانو کې له نورو ژوو څخه جلا او بله ده . انساني لطیفه روح امر دی چې دانسان د علم او پوهې دلیل د ی.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

روح په ادبیاتو کې

په ادبیاتو کې لکه پاکه روح، خوشاله روح او د روح دعذاب کلمو سره اشنایو او په فیلم او ننداړمو کې بیا شبح و یا پیری د خندا یا ویرې لپاره استعمالیږي.

په ډیرو دینونو کې دا کلمي د معتقدینو د ویرولو لپاره کارول شوي دي.

ویل کیږي روح له مړیني وروسته پیژندله کیږي او وایي روح د انسان د مړیني په لومړی شپه قبر ته ورګرځي او مړی بیرته راژوندی کوی او له هغه سره سوال او ځواب کیږي .

په قیامت کې بیا روح د جسم سره یو ځای کیږي چې بیا هغه جنت یا دوږخ ته ځي دا هغه خبرې دي چې موږ ته په ارث رسیدلي دي.

د روح په هکله د بشر تعجب ددې په پار دی چې وینې یو بل و اک شته چې د طبیعت پر خلاف او ضد په جګړه کې دی اودا هغه ته یو سر یا راز دی.

یوشاعر د دې سر په هکله داسې وایي

سری است که جز نهفتنش نیست روان

دری است نفیس و سفتنش نیست روا
رازی که میان جان جانان منسته

دانسته نیست و گفتنش نیست روا

«راز دی چې بېله پټولو یې نشته روان

ګرانه مرغلره ده سوری کول یې نه دي روا

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

هغه راز چې د جان او جانان تر منځ دی

نه پوهیږو او ویل یې نه دی روا»

په عربو کې چې څوک مړ شي وايي: د هغه روح ته دعا وکړه!؛ د هغه روح جلا شوه؛ په اخیرت کې ستا سو روح سزا وینې...

جان قصد رحیل کرد گفتم که مرو

گفتا چه کنم خانه فرو می ریزد

(روح دسفرتکل وکړ ویل مې مځه

ویل یې څه وکړم کور نړیږي)

از این ملک روزی که دل بر کنم

سراپرده در ملک دیگر زنم

پس این مملکت را نباشد زوال

ز ملکی به ملکی بود انتقال

(ددې ملکه چې یو ورځ زړه صبرکړم

خیله غږدی به په بل ملک کې ودروم

په هغه ملک کې چې نه لري زوال

له یو ملکه بل ملک ته وي انتقال)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

سعدی وايي

ما کشته ی نفسيم و بس آوخ که برآيد

از ما به قيامت که چرا نفس نکشتيم

انسانان عموما د روح په هکله په سوچ کولو کې غفلت کوي مګر کله چې ناروغ شي د هغه حسونه وېښيږي که يي په خدای ايمان درلود روح يې ارمتيا پيدا کوي ځان په قضا او قدر سپاري او په عين حال کې د الله (ج) درحمت اميد لري.

او هغه کسان چې په علمي ختاوو ځان ختا باسي د علمي دغدغي او شکونه د هغوی روح ځوروي ځکه په دې برخه کې د فطرت نور لږ دی نو دا پر هغوی ژوند ترخوي او ان ځان وژني ته يي اړ باسي .فردوسي د مړيني په هکله وايي:

جهان يادګارست و ما رفتنی
به ګيتی نماند به جز مردمی
به نام نيکو ګر بميرم رواست
مرا نام بايد که تن مرګ راست

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

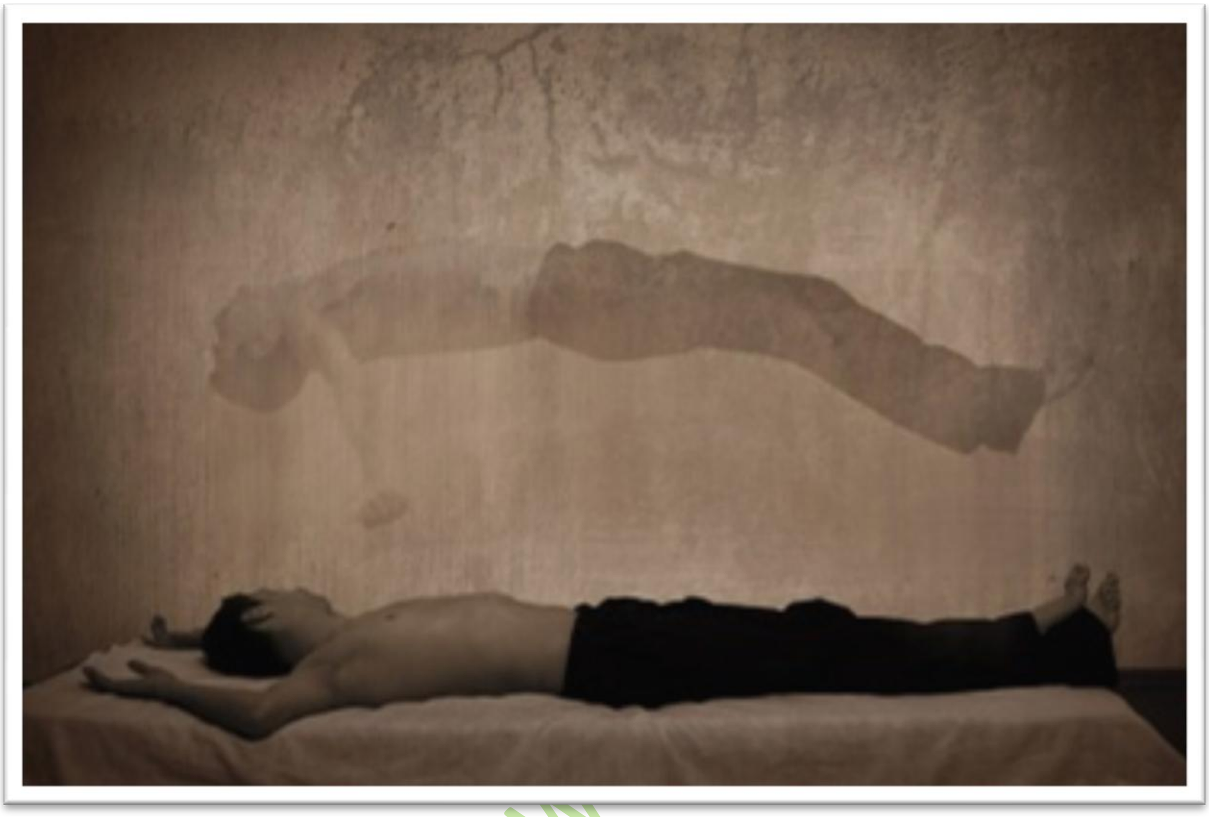

Copyright: ww

د روح په هکله باورونه

په روح باندې باور عموماپه دروبرخو ویشل کیږي:

۱- د ماده پرستو نظر

هغه بې دینه خلک چې په روح باور نه لري او وايي انسان د مړینه وروسته له منځه ځي؛ دې خلکو ته ماترياليستان وايي.

ماده پرستان په دې باور دي، چې روح له بدن څخه جلا ده او روح دبدن د جوړښت او مزاج زیږنده ده . هغوی هم دله دله دي، چې ځیني روح یو لطیف جسم بولي او وايي هغه د خوړوله لطیفو اجزا څخه پیدا کیږي او ځیني بیا روح د وینو د دوران حاصل بولي او ځیني بیا روح په بدن کې خوځیدونکي هوا بولي او ځیني نور بیا هغه نور بولي او هغه د مزاج د طبیعي تودوخي حاصل ګڼي او ځیني بیا وايي پوهه ، شعور ،فهم او ژوند روحي نښې نښاني دي او روح د دماغ یوه برخه ده او له د ماغي سلولو څخه منځ ته راځي او په مجموع کې تولـه ماده پرستان روح مادي شی ګڼي او هغه د بدن او د هغه د جوړښت زیږنده بولي

اوس د ماده پرستو ټوله نظرونه رد شوي دي .

هغوی وايي دا چې خلک د خوب په وخت کې خوشالي یا درد حسوی یا ځیني شیان ویني نو د هغه علت څه کیدای شی؟

دا ټوله دا ثابتوي چې روح له جسم څخه جلا دی او بل داچې د بدن سلولونه مړه او نوی پیدا کیږي او اتکلا په پنځوسو کالو کې د بدن د ډیرې برخي سلولونه له منځه ځي مګر روح سرچپه لا ډیره ځواکمنه کیږي اوډیر مالومات پیدا کوي او هم انسان په ناروغی کې یوازې جسمي ځواک لړیږی نه روحي ځواک .

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

۲-هغه دینونه چې په تناسخ باور لری

هغه لرغوني دينونه دي، چې له مړيني وروسته په تناسخ (د روح تګ بل جسم ته) باور لري لکه :لرغونی یونان، بودایزم، هندویزم، برهمنیزم ، جینیسم، سیکیسم اود پارسانو یو مذهب ، د یهودیانو یوه ډله ، دغلات په نامه د شیعه ګانو یوه ډله چې هغو ی يي د رجعت سره يوه بولي او د دروز ډله او داسې نور

۳-هغه دینونو چې په قیامت باور لري

هغوی باور لري چې روح د انسان له مړيني وروسته برزخ ته ځي او د قیامت په ورځ د بنو او بدوعملونه حساب کتاب کیږي دا باور په ابراهیمي دینونو کي لکه اسلام ، مسیحي او يهودي دينونو کي شته.

Copyright: www.tanzona.com

د پيدايښت مکانيسم

۱-په ټوله عالم کې د خدای (ج) په امر ډول ډول مخلوقات ژوند کوي، چې په ظاهره د يو بل څخه توپير لري .که د مځکې کرې ته وګورو په هغه کې انسانان ،ژوی، نباتات ؛ميکروبونه او داسې نور ژوند کوي، چې هر يو خپل ځانګړي خواصونه؛ ډولونه؛ شکلونه او معين مشابه ترکيبونه لري.

۲- که دې خدايي فلسفې ته وګوره؛ دا ډول ډول لوی او کوشني شيان ماشينونه دي، چې روح له هر يوه سره د هغو د استعداد ، قدرت ، ترکيب او ماهيت په کچه کار کوي.

هر يو ددې ماشينونه د يو ځانګړې کار لپاره جوړ شوي او هر يو خپل الات او ادوات (پرزې) او پيچونه لري، چې هغه خپل معين کره چې بايد هغه وکړي کوي او روح د هر ماشين د استعد اد په کچه عمل کوي.

۳- په دې بې انتها عالم کې، چې په هغه کې تقسيم او جلاوالي نشته؛ بلکه کلي او يوازينی اصل يې د پروردګار امر دی؛ بلی دا د پروردګار امر چې ورته روح وايي چې له هر ماشين سره د هغه د واک او استعداد په کچه کار کوي نو روح په انسان ، حيوان او نبات کې توپير نه لري.

۴-د انسان بدن چې ډول ډول غړي او حسونه لري؛ هر يو خپلې پرزې لري ،چې د انسان د بدن يو جز جوړوي او روح له هر يوه سره د هغه د استعداد او دندې مطابق کار کوي.

۵-تفکر: تفکر دانسان د بدن يو کړه دي. تفکر اصلا روح ده او د روح اغيزې تفکر دی. که وپوښتې روح څه شی ده؟ وايو روح عقل او فکر دی ؛ ټول حسونه يو او د روح څخېدنې(تراوشونه) دي.

www.tanzona.com

۶- راديو: راديو چې د انسان اختراع ده، چې برېښنا ور وروسيږي هغه چالانيږي. که بدن راديو او روح برېښنا وګنو ؛که راديو خرابه شي بيا هغه له برښنيا سره هم کار نه کوي؛ که هغه جوړه شي بيا له برېښنا سره کار کوي.

۷-که بدن خراب شي نو روح له هغه سره کار نه کوي. روح تل شته که د بدن يوه برخه خرابه شي روح له هغي برخي سره کار نه کوي.

۸- مړينه څه شی ده؟ چې روح ژوندی مګر بدن خراب وي.

۹- که د بدن يوه برخه چې خرابه ده جوړه شي؛ نو روح ورسره کار کوي.

۱۰- اوسنی طب د مړيني په وخت کې بدن داسې ساتلی شي چې کا ر وکړي؛ نو روح له هغه سره ژوند کوي ادا دواړه مړينه ځنديولی شي.

۱۱- که جسم روغ وي مګر روح ونه لري داسې ده لکه راديو چې روغه وي او برېښنا ونه لري؛ هغه جسم هم مړ دی؛ که برېښنا ورکړل شي بيرته بېله دې چې کوم شی ورډير او کم شي چالانيږي.

۱۲- دانسان بدن چې خدای (ج)جوړ کړی دی هغه ته جسد ويل کيږي. جسد هغه ماشين دی چې د روح په واک کې دی . د انسان په مغز کې داسې پرزې شته چې له روح سره يو ځای کا ر چې بايد هغه وکړي کوي .

۱۳-که څوک ژبه نه لري خبرې کولي نشي . سترګه هغه الت (ماشين)يا پرزه ده، چې که د روح په اختيار کې وي هغه استفاده ترې کوي نو روح په دې دنيا کې بېله کوم الت (ماشين)کوم کا رکولي نشي.

۱۴- په ماغزو کې داسې ځايونه شته چې که سم کار وکړي؛ روح له هغه سره کار کوي او که ناروغ شي کار ورسره کولی نشي.

۱۵-انسانان(۲۱) حسونه لري، چې هر يو يې ځايونه او التونه لري چې روح هغه پيژني او کار ورسره کوي.

www.tanzona.com

۱۶- که درادیو چینل ختم شي ؛ بریښنا هم ولري؛ بیا هم هغه کا رنه کوي؛ درست لکه انسان چې په خوب کې وي ،چې چینل پیل شو روح هم په کار پیل کوي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د روح د وجود عقلی دلیل

لرغونو انسانانو د روح په شتون باور درلود ؛نو دا نوی باور نه دی.

دروح وجود او مبدا دلیل او استدلال ته اړتیا نه لري د هغه وجود په ډول ډول دلیلونو د سپړنې او څیړنې وړ دی.

دعقلي دلیل په اساس د مغزي موادو تغیر او د پوهې ثبات دا ښوولې ده، چې هیڅ مادي موجود د سکون او ارمتیا په حال کې نه دی بلکې ټول موجودات تغییر او وده کوي.

«لئون دنی» فرانسوی اروا پیژندونکی وایي: د فیزیولوژي د علم په اساس د بدن ټول غړي ددوومهمو حیاتي پېښو یاني د موادو جذب او د هغه تبدیل په انرژي کې ټول زاړه سلولونه په نوی سلولونو بدلیږي زاړه او خراب سلولونه له منځه ځي او نوی سلولونه منځ ته راځي چې دا د ماغزو له پستو مواد څخه نیولې تر کلکو هډوکو پورې په بر کې نیسي. د بدن سلولونه د عمر په اوږدوالي کې په وار وار له منځه ځي او نوی پیدا کیږي مګر دسوچ قو ه ، حافظه او زاړه خاطرات بې تغییره پاته کیږي؛له دې څخه دا پایله اخیستل کیږي، چې په وجود کې یو ثابت حقیقت شته چې نه تغییر او تبدیل کیږي او زموږ مالومات له ځواني څخه تر زړښته په ذهن کې ساتي. دا جوتیږي، چې روح د مغز زېږنده نه دی ؛بلکې یو مجرد موجود دی ؛چې زموږ په جسم تدبیري احاطه لري هغه چې اوري،ویني او درکوي.

Copyright: www.tanzona.com

روح ددینونوله باوره

د نړی په ډېرو مخورو دینونوکې په کراتو مراتو د روح نوم اخیستل شوی دی .
ټولوخلکو ته روح یوه اشنا کلمه ده. د نړی خلک هرورځ په خبرو اترو کې د پاکه روح ، روح دي ښاده وي، له روحي عذابه دي خدای وساتي او داسې نور وییونه او غونډلې کاروي ؛ ان چې هیڅ چا تر اوسه روح لیدلي یا لمس کړی نه ده.

عموما له روح څخه له مړیني وروسته یادونه کیږي. لکه داچې وایي: روح د مړینې په لومړی شپه قبر ته ورګرځي ؛د مړی په بدن ننوځي ؛ سوال او ځواب ورسره کیږي؛ بیا تر قیامته روح له بدنه جلا وي ؛ په قیامت کې له بدن سره یوځای کیږي؛ دبدي او نیکي په اساس جنت یا دوږخ ته ځي.

مګر اصلي سکالودا ده ،چې په ژوند کې په روح نه پوهیږو او له مړینې وروسته د خپل روح سره مخامخ کیږو.

بودایان باور لري: روح له یو هیواده بله ته ځي، د نوی زیږېدلي ماشوم په بدن ننوځي ؛ نوی ژوند په نوی قالب کې پیلوي.
مګر د هندانو له انده روح نور دی.، چې حضرت شیوا(یوه الهه) هغه د هر چا بدن ته منعکسوي.
نه پوهیږو روح یا نې څه؟ او د هغه لوی دلیل موږ خپله یو ځکه موږ ځان نه پیژنو که خپل ځان وپیژنو روح خپله پیژنو.

د سوامي ویوي کانندا د« رام کرشنا پاراماهمسا» لوی شاګرد وایي : انسان کولی شي د کایناتو په نړی تجربه وکړي ،انسان په میدیتیشن سره روح حسولي شي . معجزه کولي شي او د خپل روح اختیار اخیستلي شي، ډیرو ادا هڅه کړې او د خپلې روح

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

اختیار لري هغوی بیله فزیکي جسمه هر چیرې تګ راتګ کولي شي او د کایناتو نړۍ تجربه کولي شي.

ځینې دینونه ادعا لري چې انسان درې روحګاني لري: یو ه یي نباتي ،بله یې حیواني دریيمه یې انساني روح ده. د نباتي روح ځای ینه ګڼي، د حیواني روح ځان زړه ګڼي او د انساني روح ځای ماغزه ګڼي .

نباتي روح د بدن د ودې، حیواني روح د احساس او خوځښت اوانساني روح د قضاوت او خبرو خزانه ده.

ځیني دینونه ادعا لري، چې زه، ته او ټوله انسانان روح ده؛ نه هغه جسم چې موږ هغه وینو.

په ټولو مخورو دینونو کې راغلي دي، چې د روح ځای د انسان په زړه کې دی ؛ زموږ بدن د روح معبد دی.
همداسې ټول مخور دینونو ډول ډول روایتونه لري چې د هر یو اخځ له بل څخه بیل دی، چې د دې سکالو د روښانو لو لپاره باید لومړي د ځېنو مخورو دینونو روایت په خلص ډول بیان کړو او بیا د اسلام دین چې اخیرې بشپړ آسماني دین دی په دې هلکه وسپړو.

د ټولو دینونو تر منځ ګډ شیان

- روح غیر مادي او مجرده ده.

- هر جسم یوه روح لري.

- روح له بدن څخه خپلواکه ده.

- روح نه حس کیږي او خوځښت یي نه لیدل کیږي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

د ټولو دینونو تر منځ توپیرونه

مګر په دې لاندېنیو شیانو کې توپیر سره لري.

د روح تعریف، د هغه ابتدا، له مړیني وروسته د هغه دنده ، مړینه او داسې نور.

دانیمیستان

دانیمیستان یا روح پرستان له لومړنیو مذهبونو څخه دي، چې باور یې درلود روح له یو جسمه بل ته ځي او ان کله کله د انسان روح حیواناتو ، نباتاتو او ان جامداتو ته ننوځي.

دانیمیستان په ارواء باور درلود چې : روحګاني انساني شخصیتونه دي. پوهه لري، اراده لري، مینه او کرکه لري، چوپړ یاخیانت کوي، شوم یا مقدس دی ،خیر یاشر لري .او انسان ته ژوند او خوځښت ورکوي.

هغو دروحونه یوه ځانګرتیا دا بلله ،چې هغه تل پا تې او نه فنا کېدونکې ده یاني چې انسان مر شي روح یې پاته کیږي نه مره کیږي یا آسمان ته الوځي، یا په تیاره ځایو ، یا په ځنګلونو یا کندوالو کې ژوند کوي، یا د جنازې سره پاته کیږي او خپله جنازه ساتي نو باید جنازې ته درناوی وشي.

که څوک په بده ورته وګوري؛ زیان ویني. همدا لامل ووچې له مړي سره به یې په قبر کې د هغه کالي، خواړه او ګاڼې ایښوولې.

ددې مذهب د باور اساس دروح په اصالت و او له روح څخه یې موخه یو مرموز واک و چې په انسانانو او نور شیانو کې ژوند کوي.

لوی برون وایي : هغه باور چې موږ د روح په هکله لرو له دې باوره جلادی.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ځکه دانیمیستانو باور درلود چې روح یو مرموز واک دی چې په ټولو شیانواو انسانانو کې شته مګر موږ باور لرو چې مادي شیان روح نلري، روح د ژوند تودوخه او د بدن خوځښت دی .

اسکیموانو هم لکه دانیمیستانو باور لري وایي: انسان له روح ، جسم او اسم څخه جوړ شوی دی.

دلته مالومیږي چې له روح څخه د هغو موخه ځان نه دی.

روح پرستو (لومړینو انسانانو) باور درلود چې مادي جهان او د طبیعت شیان روح لري او انسان هم یو نامریي عیني عنصر د روح په نامه لري، چې انساني ارزښت لري او هم یې په تناسخ باور درلود.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

تناسخ څه شی دی؟

په تناسخ دغه دینونه او مذهبونه باور لري

لرغونو یونانانو، بودایزم، هندویزم، برهمنیزم ، جینیسم، سیکیسم اود پارسان مذهب ، د یهودیانو یوه ډله ،د شیعیانو یو ډله په نامه دغلات چې هغو ی یي د رجعت سره یو بولي په تناسخ باور لري .

تناسخ د نسخ له جرړې څخه اخیستل شویدی چې دوې ماناوي لري.

یواوښتون او لیږدونه او بل ځای ناستې چې دلته یې لومړی مانا له یو بدن څخه بل ته دروح تلل زموږ موخه ده.

تناسخ درې ډوله دی :

الف. بې انتها تناسخ: روح تل د یو جسم څخه بل ته ځي.

ب. په تیټه کچه مخ په کښته تناسخ: انسان چې په ټولو نورو مخلوقاتو کې د پوهې په لوړ پوړ کې ځای لري د هغه روح له لوړ پوړ پوهې څخه د کښته پوړ پوهې ته یاني ژوو یا نورو شیانو جسم ته د تګ باور دی . ددې باور په اساس دهغه انسان روح چې نظري او عملي قلمرویي بشپړ کړې وي او کمال ته رسیدلی وي د نور له عالم سره یو ځای کیږي . هغو روح چې دا قلمرو یې نه وي بشپړ کړی دځان دبشپړیدو لپاره دکښتو موجوداتو بدن ته ننوځي .

ج. په تیټه کچه مخ په پورته تناسخ:د روح تګ له نباتاتو څخه حیواناتو او بیا د انسان بدن ته د تګ باور دی.

دا درې سره باورنه دقیامت د راتګ سره ضد باوررونه دي.

«الف »ډول تناسخ له فلسفي نظره باطل او د قیامت سره په بشپړ تضاد کې دی .

Copyright: www.tanzona.com

«ج» يي يو ناسم فلسفي باور دی که څه هم دقيامت د راتگ مخالف نه دی.

«ب» تناسخ هم له قيامت سره ضد نه دی.

بودايان د کارما-کرمه د قانون په اساس چې مانايي ده «کردار »په دې مانا چې انسانان د خپلو کړو وړو پايله په همدې دنيا کې وينې بيرته دنيا ته راځي او دخپلو کړو   سزا په همدې دنيا کې ويني . هغوی باور لري بنه خلک په بل ژوندکې ښه ژوند پيدا کوي او بد خلک په بل ژوند کې په تکليف اخته کيږي، د هغوی په باور په دويم ژوند کې ان د ځيناورو په شکل را ژوندی کيږي

تناسخ ډولونو

۱-رسخ: ياني د انسان روح په جماداتو کې

۲- فسخ: ياني د انسان روح په نباتاتو کې

۳- مسخ : ياني د انسان روح په حيواناتو کې

۴-نسخ: ياني د انسان روح په انسانانو کې

تناسخ چې هندوان هغه سمسارا بولې پرله پسې ژوند کول دي او وايي يوازې لارچې انسان له دې تناسخ څخه خلاص وي د (نيروانا) سره پيوستون دی. دنيروانا کليمه په لغت کې چوپتيا او هوساينه ده او په اصطلاح کې خدای ته فنا وړل يا ځان سپارل دي ، چې اوس د بوادیانو د پام وړ شوی دی.

هندوان د جهان روح ته برهمن او د انسان روح ته آتمن وايي؛(آتمن) يا «خپل» وايي چې تل پاتی شی دی مگر جسم مړينه لري؛ روح لکه زاړه کالي جسم پريږدي او نوی کالي اغوندي.

www.tanzona.com

بودا په یو ډول تناسخ باور درلود ،چې هغه لکه اوسنی تناسخ د روح تګ له یو جسم څخه بل جسم ته نه و دهغه باور د دواړو هندوانو او بودایانو له فلسفې څخه یو جوړ شوی باور وو.

بودا وايي لکه د یوې شمع په اور چې بله شمع روښانه و (د لومړی شمع اور ددویمی شمع د روښنایي لامل ګرځي) د یو موجود پوهوالی کولي شي د بل واحد د پوهي دپاییښت لامل شي.

برهمنیان هم په تناسخ باور لري هغو وايي هر وخت چې یو موجود مړ شي روح يي بل جسم ته ننوځي.

جینیسم او سیکان هم په تناسخ باور لري هغوی وايي چې هرجسم روح لري او ادا روح له مړینې وروسته بل جسم ته ننوځي . اود ژوند د مهال کړه د روح تر اغیز لاندې وي.

په تائوئیسم کي باور دا دی چې ډول ډول خلک په ډول ډول وختونو کې ژوند کوي او مړینه يي پایله نه ده، ژوند محدود نه دی او دوام يي بېله پیله دی.

کبالا (یو حکمت دی چې نه پوهېدونکو شانو ته په جادو سره لاس رسی پیدا کولو ته وايي) یوې بلې پدیدې ته د روح تناسخ وايي چې د هندوانو د تناسخ سره هیڅ ورتوالی نه لري.

که د "د تناسخ وړ"د آري مقدس کتاب ولوستل شي هغه یوازې او یوازې د روحانیت د پوړونو خبرې کوي هغه وايي: هغه څوک په سرکوزي بدلیږي چې له روحانیته ووځي بیا به لکه سرکوزی دمرداررویو خوند اخلي.

په کبالا کې تناسخ روحاني ډول ډول موقعیتونه چې د انسان په مادي جسم کې تیریږي بیانوي.په هغه کې د تناسخ اصلي مانا نشته هغه وايي تناسخ مازي د ژوند دورې دي، چې موږ هغه په دې دنیا کې تیروو.

یاني دتناسخ یا د روح تګ یوازې په روحانیت کې شته. له مړینې وروسته مادی ژوند ختمیږي که چا په دنیا کې روحاني دنیا پیدا کړې وه کولي شي د جسم څخه له جلا

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

کېدو وروسته په هغه بل جهان کې روحانی ژوند وکړي، که نه و بریالی شوی، بیا یې نوی ژوندپه دې فانی دنیا کې د نوی تناسخ او نوی سناریو سره پیل کیږي.او باور لري چې د انسان روح هیڅکله په حیواناتو او نورو موجوداتو کې نه ننوځي

کبالیستانو په خپلو کتابو کې لیکلي چې که هر څوک د کبالا په حکمت د روحانیت درجه پیدا کړي نو دوباره دې فاني دنیا ته نه راځي.

د تـنـاسـخ د بـاور عـلـتـونـه څـه دی ؟

۱- یو ښه چانس :که په دې نړی کې چا ښه ونه کړه تناسخ یو چانس دی چې بیرته دنیا ته راشي اوښه وکړي.

مګرکه په نوی ژوند کې دچا خپل د پخواني ژوند کړه وړه په یاد نشي هغه څرنګه عبرت واخلي چې بیا هغه ختاوي تکرارنه کړي.

۲-د عدالت ضامن دی:بل داچې وایي تناسخ د عدالت راوړولو ضامن دی که موږ په هر ژوند کې ښه اوبد کړه کوو اوپه بل ژوند کې خپله ګناه جبران کړو نو څوک ګناهکاره نه پاته کیږي چې داد عدالت ضمانت دی .

اوس د ډیرو باور دا دی چې دا عقیده په دینونو کې نه وه وروسته په کوم دلیل ور ننوتلې ده.

تـنـاسـخ د ابـراهـیمي دیـنـونـو پـه بـاور

دابراهیمي دینونو په باو ر روح د خدای هغه ډالی ده چې ځینو ډولونو ته ورکړ شوې ده او اجازه یې ورکړې ده له دې مالوماتو څخه ګټه تر لاسه کړي او د بد و کارو پر ضد یې وکاروي.
په ټولو ابراهیمي دینونه چې(یهودیت ، مسیحت او اسلام) په کې راځي .ددې دینونو په باور روح له مړینې وروسته له بدنه وځي آسمان ته ځي اوپه برزخ کې تر ابده ژوند ته دوام ورکوي او د قیامت انتظار کوي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

ابراهیمي دینونه باور لري روح یو بې مثله مخلوق دی چې د موجوداتو په عالم کې د ژوند ، احساس ، وپښیاری او پوهې اساس جوړوي.

الف: تناسخ د عیسویت او یهودیت له باوره

په دې دینونو کې د تناسخ په هکله څه نه دي ویل شوی او له آیتونو څخه یې ښکارې چې هغوی ټوله د تناسخ له پدیدې بر خلاف دي د مثال په توکه

د داود (ع)مزمور۵۳: ۳(نیکوکاری نشته یو هم نه) یاني انسان ځان نشوای بې ګناه کولی لکه چې دتناسخ باور وایي انسان ځان په دې دنیا کې بې ګناه کوي بیا اخیرت ته ځي .

په عبرانیان ۹:۲۷ کې راغلي.

(خلک راځي او بیا د خپلو عملونه جزا ویني)

دتناسخ په اساس انسان په یو نه یو ژوند کې بریالي کیږي چې بنه ژوند وکړي او جنت یا نیروانا وکټي یا دا چې کرار کرار یې ژوند بنه شي.

ارمیا ۹:۱۷ (دا ډیر بد دی له دې هم بدتره کیږي) چې دابلکل تناسخ رد وي.

رومیان ۳:۲۳(ټوله ګناهکاره به د خدای له جلال بې برخې وي) یاني ګناه ه کاره به لکه بې ګناه نیغ د اخیرت حساب او کتاب ته ځي.

تولنه ۷:۲۰(عادل سړی په دنیا کې نشته چې نیکي وکړي او ګناه ونه کړي)

عیسوی او یهودی دینونه دبودایانو دا باور چې وایي روح له یو هیوادڅخه بل ته ځي او د مړي انسان روح نوی زیږیدلی ماشوم جسم ته ننوځي او خپل ژوند ته پایښت ورکوي بلکل ردوي.

د هندوانو د دین په باور روح هغه نور دی چې (شیوا) رب ا لنوع هغه د هر چا بدن ته منعکس وي. هغوی د تناسخ ضد د قیامت خبرې کوي او باور لري چې خلک به له قبرونو را پورته کیږي او دبنو او بدو حساب او کتاب به ورسره کیږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ب: تناسخ د اسلام له باوره

داسلام دين په قيامت باور لري نو د اسلام له نظره تناسخ مردود دی ځکه تناسخ د قيامت ضد دی نو اسلام د تناسخ باور ردوي.

په اسلام کې تناسخ بله مانا لري د قرانکريم او رواياتو په اساس تناسخ دوه ډوله دی:

۱- ملکي تناسخ : دا چې انساني روح خپل مادي بدن خوشی کوي بل مادي بدن ته ننوځي او ټول خپل کمالات له لاسه ورکوي.

۲- ملکوتي تناسخ- په دې مانا چې روح له خپلو باورونو، انديښنو، نيتونو اوکړو وړو سره په دواړو ډولونو کې د جسم دننه (په ژوند کې) او د جسم بهر (په مړينې کي) پاته کيږي.

د اسلامي اساساتو په اساس ملکي تناسخ باطل دی او ملکوتي تناسخ سم دی ځکه دا ممکنه نه ده چې روح خپل کمالات له لاسه ورکړي.

د ص د سورې« ۷۲ »مبارک آيت شريف کې راغلي دي:

«ونفخت فيه من روحی»

ژباړه :(نو کله چې برابر کړما(قالب) دهغه(په بڼه صورت سره) اوما پو کړ ه خپله روح په هغه کې)

د انسان په جسم کې خدای (ج)خپله روح پوکړې ده چې خدای (ج) دانسان روح ځان ته منسوب کړې ده دا يو لوی واقعيت دی ځکه انسان ددې روح په برکت او علمي شرافت پر ټولو موجوداتو حکمروايي کوي.

ډيرو پوهانو تناسخ يو بې ګټې پديده بللې ده چې انسان ته ګټه نه لري انسان لا ګناه کولو ته اړ باسي په دې سوچ چې په بل ژوند کې به بيا ښه وکړي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

محیی الدین مهدی الهی ایراني پوه وایي تناسخ د شرع او عقل ضد دی ځکه هغه معاد ردوي.

ناصر مکارم شیرازی وایي تناسخ د تکامل د قانون خلاف دی او د معاد انکار دی.
علماو د البقرى د سورې د (۲۸) مبارک آیت په اسا س تناسخ ردوي .
(کیف تکفرون بالله و کنتم أمواتا فأحیاکم ثم یمیتکم ثم یحییکم ثم إلیه ترجعون)

ژباړه : (څرنګه په الله کافر کیږي؟ تاسو مړه واست ژوندي يې کړی او وروسته تاسو وژني او بیرته تاسو ژوندي کوي او وروسته هغه ته ورګرځول کیږی)

یاني دا ټوله د خدای (ج) په امر تر سره کیږي.

هغوی وایي په دې آیت شریف کې دوه ژونده او دوه مرګه راغلي دي مړ ه واست ژوندی شوی دنیا ته راغلی، بیا په دنیا کې مړه شوی بیا په اخیرت کې ژوندي کیږئ نو ځکه دا د اسلام له نظره تناسخ باطل دی.

د غافر د سورې په (۱۱) مبارک آیت کې راغلي دي:

«قالوا ربنا أمتنا اثنتین وأحییتنا اثنتین فاعترفنا بذنوبنا فهل إلی خروج من سبیل»

ژباړه: «هغوی وایي: پروردګاره! موږ دی دوه واره مړه اودوه واره ژوندی کړو اوس موږ په خپلو ګناهونو اقرار کوو آیا له دوزخه د وتو لاره شته» نو ددې دوه واره ډیر ژوند نشته نو ځکه تناسخ رد شوی دی .

ځینې پوهان وایي دانسان له بدنه د شخصیت (نفس) په وتنه سره هغه د وخت له قیده خلاصیږي او دهغه له بدن سره مرستیاله روح د جسم په مړ کېدو او دنفس یا شخصیت په وتو بیرته خپل اصلي ځای ته ځي.چې شاید بیا د نوی زیږیدلو بدن ته د هغو د ښوونې لپاره اړیکه ټینګه کړي.

کیدای شي دا روح د پخواني شخصیت د ژوند ځینې قوي او ضعیفي ودې خاطرې له ځانه سره ولیږدوي مګر هغه وه نوی شخصیت ته نوې ښوونه کوی او په هغه کې

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

ورکیږي چې دا دوهم ژوند نه دی دا لومړی ژوند دی د بل ژوند د ځینوضعیفو خاطرو سره.(خدای(ج) ښه پوهیږي).

د شهیدانو روح

په قرانکریم کې د شهیدانو په اړه ویل شوي دی چې هغوی مړه شوي نه دي نو د هغو نفس تحویل شوی نه دی.

دالبقری دسورې په (۱۵۴) مبارک آیت کې راغلي دي.

«ولا تقولوا لمن يقتل في سبيل الله أموات بل أحياء ولكن لا تشعرون »

ژباړه : (هغه چې د خدای په لاره کې مړه کیږي هغوی ته مړه مه وایاست! هغوی ژوندي دي او تاسو نه پوهیږی).

د ال عمران د سورې(۱۶۹)مبارک آیت د شهیدانو په هکله وايي: هغه مړه نه دي

«ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله أمواتا بل أحياء عند ربهم يرزقون »

ژباړه :(او له سره گمان مه کوئ پر هغو کسانو چې په لاره د خدای کې وژل شوي دي مړه نه دی بلکې ژوندی دی په نزد د رب خپل او زرق ورته ورکول کیږي) دلته روح نه ده راغلي یوازې ویل شوی هغوی ژوندي دي.

ځینې پوهان وايي: روح د انسان له مړینې سره له بدنه جلاکیږي او بل جسم ته ځي.

یو حدیث شریف دی :

«ارواح الموءمنين فی اجواف طير خضر الخ » ددې حدیث شریف په بنیاد د مؤمنیو اروا(روحونه) د شنو طوطیانو په ججوروکې وي چې ځینې وايي دا د شهیدانو روح ته دلالت کوي.

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

مسخ کیدل

د مسخ کیدو په هکله په قرانکریم د

المایدی دسورې (۶۰) مبارک آیت کې راغلي دي:

«من لعنه الله و غضب علیه وجعل منهم القردة و الخنازیر...»

ژباړه :هغه کسان چې خدای له خپله رحمته لیري کړي پر هغو ی یې لعنت کړی هغوی یې (مسخ کړی) بیزوګاني او سرکوزي کړي دي.

دالبقرې د سورې په (۶۵) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«ولقد علمتم الذین اعتدوا منکم في السبت فقلنا لهم کونوا قردة خاسئین »

ژباړه(:تاسو د هغو کسانو خبریاست چې د شنبې په ورځ یې نا فرماني او ګناه وکړه موږ هغو ته وویل: شړل شوي بیزوګاني شئ)

د الاعراف د سورې په(۱۶۶) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«فلما عتوا عن ما نهوا عنه قلنا لهم کونوا قردة خاسئین »

ژباړه: (بلی،کله چې یې له نهی شوو شیانو څخه سرغړونه وکړه هغوی ته مي وویل په شکل دشړل شوي بیزوګانو شئ)

تول ابراهیمي دینونه تناسخ ردوي خو د روح په هکله په لا ندې شیانو کې سره توپیر لري:

www.tanzona.com

د روح تعریف؟

روح له کومه راغلې او منشا يې څه ده؟

د روح دنده له مړينې وروسته او مخکې څه ده ؟

مړینه څه شی ده؟

ځيني وايي روح د مړينې يا خوب په وخت کې له بدنه وځي ځيني بيا وايي انسان درې ارواوې لري: نباتي ، حيواني او انساني

ځيني وايي روح له دې عالم څخه مخکې موجود وه

ځيني باور لري اروا دعالم او آدم د خلقت مخکې وه.

روح ددې دينونو په مذهبي کتابونوکې په ډول ډول نومو نه راغلي ده لکه :روح، نفس، روح الامين...

- د يهودو باور د روح په هکله

يهودان باور لري چې روح له مړينې وروسته د «روح په خزانه» کې يا د دجلال د کرسی لاندې د قيامت انتظار باسي. او ځينې يهودان په بل اند دي لکه تلمود(شفاهي تورات) چې هغه ته نغوته کوي او وايي: مړي له هغه څه چې پر مځکه پيښږي نه خبريږي.

په تورات کې راغلي چې روح د جسم له مړينې وروسته ژوند کوي او د مځکې د پيښنو خبريږي.

ددې څخه مالوميږی يهودان ضد او نقيض باورونه لري.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

په پیدایښت ۱:۲ کې راغلي دي : او مځکه تیاره ، خالي اوناکره وه دخدای روح مځکه تر اوبو لاندې کړه-(د هنری مارتین ژباړه)

مځکه خالي او بې شکله وه، هر څیزې اوبه وې او تیارې هغه پوښلې وه د خدای روح د بخار پر تورو توتو حرکت کوی-(د مژده ژباړه)

دا کلمه له عبري څخه د خدای روح ژباړل شوې ده چې دوې ماناوې لرې یوه د خدای روح او بله باد یاتوپان ،چې په ډول ډول ژباړلو کې دا دواړې ماناوې راغلي دي لکه:

د سریاني په بشپړي نخسې «سریانی پشیتا »ژباړه چې په شپږمه او اوومه پیړی کې شوې ده هغه د خدای روح ژباړلې ده او « وولګات» په لاتیني ژباړې کې هم هغه د خدای روح ژباړلې ده مګر په نورو ژباړو کې هغه باد اوتوپان ژباړل شوی دی

دا لومړی ځای دی چې د روح نوم په یوآسماني کتاب کې راغلی دی.

د یهودانو انسان پیژندنه له« هلنیسم» څخه اغیز منه شوې ده ، د یوناني کتاب«سبعینی» ژباړې چې افلاطوني فلسفه وه یهودیت ته لاره پیدا کړه او هغوی ترې اغیزمن شوه.

عموماپه بني اسراییلو کې روح له بدن څخه یو خپلواک شی نه ګڼل کېده خو داسی نښې هم شته چې ځینو په خپلواک روح هم باور درلود. د ساری په ډول په« سنهدرین ۹۱» چې د دویمې میلادي پیړی کې راغلي دي، « آنتونیوس» یویهودي ربی څخه وپوښتل:

روح څه وخت په بدن ننوځي د بلاربیدو په مهال یا د جنین په دوره کې؟

هغه یې په ځواب کې وویل: د جنین دجوړیدو په وخت کې

مګر انتونیوس نیوکه وکړه چې آیا غوښه بې مالګې درې ورځې سمه پاته کیږي؟

ربی(یهودی ملا) وویل چې آنتونیوس زما ځواب رد کړی.

www.tanzona.com

مګر د ادریس(ع) کتاب چې په پټو شیانو لکه آسمان، بڼ ،عدن،دوزخ ملایکو او د روح په باور ولاړ کتاب وو پر یهودانو یې ډیره اغیزه کړې وه هغوی یې د پر هیز، کشف اوشهود خواته کښ کړې وه مګر هغوی د خلکو لخوا ځورول کیدل.

داخنوخ (د اخیر زمان مکاشفه)، میشنا(شریعت (فقه) ، مواعظ او حکایتونه) او تلمود(شفاهی شریعت) څخه مالومیږي چې په لومړی میلادي پیړۍ کې په یهودانو کې عرفاني سنتونه وه مګر اوس هغوی دا پټوي.

په« میشنا» کې راغلي دي:

هغه څوک چې په دې څلور شیانوسوچ کوي ښه به دا وه کاشکې پیدا شوی نه وای!

هغه څه چې پورته دي، هغه څه چې لاندې دي، هغه څه چې تر هغه مخکې وه او هغه څه چې تر هغه وروسته به وي.

مګر خلکو دا نه منله لکه چې په تلمود کې یې ډیري نښې راغلي دي:
شولم لوی یهودي پوه وایي: یهودی عرفان له میشنا څخه مخکې پیل شوی دی.

په تلمود کې ربیان (یهودی ملایان) د شرور انسان

په اړه وایي چې هغوی په خپل انساني قالب کې لازمه توانایي نه لري

یهودیت روح د ژوند اصل بولي.

- د روح په هکله د عیسویانو باور

خلکو دمسیحت په پیل کې په افلاطوني او ارسطویي فلسفي او په یو خدای باور درلود

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

مګر د دې فلسفې یو ربړ دا و چې خدای ته يې د هستي نه بدلیدونکی قلمرو وایه یاني خدای نه شوای کولی ددې بدلېدونکي نړۍ سره هیڅ ډول نیغه اړیکه ولري او هغه له هیڅ څه شی څخه نه اغیزمن کېده ځکه دعواطفو ا اواحساساتو لاندې نه راتلی.

نو خدای او دنیا یوې واسطی ته اړتیا لرله چې ددې واسطې لپاره یو ښه مروجه کلمه « لوګوس» وه .چې مانايي پوهه او یو ربښتنی خدای وه نو دا کلمه د خدای اړيکې له نړۍ سره وبلله شوه چې هغه ننني روح ده.

په تورات کې روح د نشاما (נֶפֶשׁ) په کلمې توصیف شوې ده چې نفس او دنفس ایستلو ته وايي.

روح په تورات کې «سوکې» په انګریزي کې« سپریت» او په انجیل کې څو ځله د تنفس او ژوند په نامه هم کارول شوې ده.

عیسی مسیح و« نیقودیموس» ته وویل :

«باید له خپلې ګناه څخه توبه وکړې چې له خدای سره روحاني اړیکې پیدا کړې او نوی وزیږې او د خدای ملکوت ته ننوځې».

هغه وپوښتل څنګه دوباره زیږم؟

عیسی (ع) ورته وویل: «که له اوبو او روح څخه ونه زیږې هیڅکله به د خدای ملکوت ته نه ننوځې»

عیسی (ع) خپلو شاګردانو ته وویل: «او زه به له پلاره و غواړم تاسو ته بل پلوی اوډاډورکوني ډالی کړي چې تل درسره وي، چې دا د پاک خدای ربښتي روح ده چې تاسو ته به ټول حقایق وښیي.

د نړۍخلک به هغه ته لاس بري و نه لري ځکه د هغه په لټه کې نه دي ،هغوی يې نه شوای مونډلي ځکه هغه نه ویني او نه پیژني.

مګر تاسو هغه پیژنئ ، ځکه ستاسو سره پاته کیږي او په تاسو کې به وي د ژوند په توپانو کې تاسي یتیمان نه پریږدي. ستاسو مرستې ته به راشي ».

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

(یوحنا ۱۸-۱۶:۱۸)

روح یو پاک سرِی دی چې ډیر واک لري

عیسی خپل شاګردانو ته وویل:

«دآسمان او مځکې واک ماته راکړ شوی دی ،نو ولاړشئ ټول کامونه زما شاګرد ان کړئ او هغوی ته د پلار، زماو روح القدس په نامه تعمیدی غسل ورکړئ»

(متي ۲۰-۱۸:۲۸)

«آیا تمیز کولي نشئ، چې د خدا ی معبد د خدای په روح کې په تاسو کې میښت دی»(لومړي قرنتیان ۱۶:۳)

«خدای د روح دلاري دسرِی دننه میښت کیږي

اما دا ټوله هغه یوه روح کوي او هغوی په خپله خوښه ویشي او هر چا ته یې ښني »(لومړي قرنتیان۱۱:۱۲)

(روح فهم او پوهه لري)

« ستاسو څخه د عیسی مسیح او د روح مینه هیله لرم»(رومیان۳۰:۱۵)

یاني روح فهم او پوهه لري.

«ځکه په مسیح عیسی کې د روح د ژوندقانون زه دګناه او مړینې له قانون څخه خوشي کړم»(رومیان۲:۸)

یاني روح احساسات لري.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«هغه چې نفساني دي په نفسي شیانو سوچ کوي او هغه چې روحاني دي هغه له روح
څخه سوچ کوي»(رومیان۸:۵)

«د نفساني انسان د سوچ ډول مړینه ده او هغه سوچ چې د روح په سیطره کې دی ژوند
او وهوساینه ده ځکه نفساني انسان له خدای سره دښمني کوي ، د خدای شریعت نه مني
او هغه چې د نفس په سیطره کې دي نشوای کولی خدای راضي کړي ».(رومیان-۸:۶-
۸)

«روح تاسو ته ژوند دی» (رومیان۸:۱۰)

«ځکه هغوی چې د خدای په روح هدایت کیږي د خدای زامن دی»(رومیان ۸:۱۴)

«خو زه هغه ډاډورکونکې چې د پاک خدای روح ده ستاسو مرستې ته دراستوم هغه د
ټولو حقایقو سرچینه ده او د پلار له خوا راځي او زما په هکله به هر څه تاسو ته
ووایي »(یوحنا ۱۵:۲۶)

«هغه وخت به پلار خد ای ډاډورکونکی زما پر ځای تاسو ته راولیږي زما موخه هغه
روح القدس دی هغه به هر شی تاسو ته در زده کړی او هم به هغه څه چې ما تاسو ته
ویلي در په زړه کړي»(یوحنا ۱۴:۲۶)

«خو هغه مهال چې د خدای پاکه روح چې د ربښتیا سرچینه ده راشي ټول حقایق به
تاسو ته وښیي نه له خپله ځانه بلکې هغه څه چې یې زما څخه اوریدلي دي هغه به له
راتلونکي څخه هم تاسو خبر کړي». (یوحنا۱۶:۱۳)

«هرکله چې د خدای روح زموږ ته د ژوند لاربښوونه وکړي زموږ ژوند ته به
مسیحت، خوشالي،ارمتیا، صبر، مهرباني، نیکوکاري، وفاداري، عاجزی او دوستي
راوړي.

له دې صفتونو څخه یو هم د یهودانو د مذهب او شریعت سره تضاد نلري »(غلاطیان
۵:۲۲-۲۳)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«که اوس د خدای د روح د لارښووني په واک ژوند کوو نو اړینه ده د هغه لارښوونه د خپل ژوند په ټولو اړخونو کې ومنو»(غلاطیان ۵:۲۵)

(ایمان لرونکو ته ویل شوي چې د روح القدس لاره ونیسئ)

«له روح ډک شئ» (افسسیان ۵:۱۸)

«چې پاکه روح راشي په درو ټکو پام کوي:

لومړی- دا چې ټوله خلک ګناهکاره دي ځکه پر ما ایمان نه لري.

دویم ـ زما ښه او مهربان پلار خدای خلک بښي ځکه زه د هغه خواته ځم او شفاعت کوم.

او دریېم - دا چې ټوله د خدای د سزا او جزا څخه ژغورل کیږي ځکه د دنیا فرمانروا شیطان نور بشکېل شوی دی» (یوحنا ۱۱-۸:۱۶).

روح القدس د بې ایمانو په ژوند کې هم برخه لري روح القدس د خلکو زړه اړوي چې د خدای رښتیاومني.

داچې نفس او روح دوه غیر مادي لومړني شیان دي چې مقدسو کتابونو هغه بشریت ته نسبت ورکړي .انسان روح لري مګر روح نه دی.

روح غیر مادي انساني جوهر دی او په کتابو کې ویل شوی ایمان لرونکي روحاني ژوند لري.

«هغه څوک دی چې د خلکو په سوچونه پوهیږي بېله دهغه خپله روح، چې په هغه کې ده . په همدې قیاس یوازې د خدای روح ده چې د خدای له سوچونو څخه خبر ه ده» (لومړي قرنتیان ۲:۱۲)

پاول لیکي روحانیت د ایمانلرونکو په ژوند اغیزه لري.

«.. چې موږ یې په مسیح کې په هر روحاني آسماني برکت مبارک کړي یو » (افسسیان ۱:۳)

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

«... پرله پسي له خدايه غواړم چې د روح حکمت او پوه تاسو ته ډالی کړئ چې خدای تاسو د خپلو ارادو د پيژندلو ډک کړي »(کولیسیان ۱:۹)

«د میسح کلام به په ښه ښيرازه توګه په تاسو کې خپور شي اويا هغه مزامير يا سردونه او نغمې چې روحونه(ارواء) دي، يو بل ته د حکمت په کمال ښوونه او نصيحت وکړئ اوخدای ته په شکر ايستلو هغه د زړه له کومي ولولئ»(کولیسیان۳:۱۶

مسیحی پوهان وايي دا دنننی الوهیت د انسان دی او د روح قلمرو د خدای پاچاهي ده

په انجيل کې د نفس ډيره يادونه شوې ده

هلته ليکل شوي دی

« د انسان طبيعي زيانکار دی او په پايله کې مور نفسونه روزل کيږي.

نفس په فزيکی ژوند سره له منځه ځي»

(Genesis ۳۵:۱۸; Jeremiah ۱۵:۲)

نفس لکه روح دډيرو روحاني او هيجاني خوځښتونو مرکز جوړوي»

(Job ۳۰:۲۵; Psalm ٤۳:٥; Jeremiah ۱۳:۱۷

«په هر حال نفس مکمل سرې ته ويل کيږي څه په ژوند کې يا دهغه وروسته.

نفس اوروح سره وصل دي ليکن سره جلا کيدلی شي »

(Hebrews ٤:۱۲)

روح د بشريت ليرليد دی چې د خدای سره اړيکه لري

www.tanzona.com

مسیحانو په خبیثه ارواء (روحونو) باور درلود هغوویل: خبیثه ارواء د الهی روح ځای نیسي

نو ځکه مسیحانو خبیثه ارواء د ناروغ له بدنه په زور او ځور راایستله او په دې باور وه چې ناروغي د پلیدورروحونو څخه ده نو دعاوي او مذهبي مراسم یې د هغه د ورکولو لپاره کوله.

«روح القدس ایمان لرونکو ته واک ورکوي چې خپلې دندې او چوپړ داسې تر سره کړې چې دهغوی د ډېري روحاني ودې لامل شي»(یوحنا۲۲:۲۰

میسح په انجیل کې روح القدس په پوف(پو) سره د حواریونو خواته لیږي.

دعیسوی په نویو او زړو کتابو کې د روح کله د« دانسان د ژوند اساس» او کله هم د« ژوند واک» بلل شوی دی اوکله هم روح د نفس سره ورته راغلی دی او ځای ځای روح د انسان په نړې کې«د ژوند عامل» بلل شوی دی.

- روح په اسلام کې

د اسلام په نړی لید کې انسان له ***دوو شیانو جوړ شوی دی***،یو ښه اوډېر لوړ معنوي شی یاني د خدای (ج) له روح څخه اوبل له کښته او ډېر ټیټ مادي شي یاني له بد بویې ختې څخه جوړ شوی جسم دی.

د اسلام له انده خدا(ج) نه جسم لري نه روح او د روح سره د خدای کلمه یوه تشریفي اضافه ده لکه چې وایو: کعبه د خدا کور دی .یاد روژې میاشت د خدای میاشت ده.
همداسې یو ګرانه ،باشرافته او عظمته روح د خدای (ج) روح بلل شوې ده چې په انسان کې پو(پف) یادانسان د پوهې لپاره کمارل شوې ده .

په قران کریم کې دنړی په پیداینت کې دوې پدیدې لیدل کیږي یو «خلق» چې په علل او اسباب تړلی دی ، زمان او مکان غواړي او په تدریج سره د ودې لاره بشپړوي اوبله پدیده « امر» دی چې د هغه اړیکې له پاک خدای سره دي په هغه کې تدریج نشته یوازې د خدای په اراده په آنې ډول موجود یږي په هغه کې اسباب او مادي وسایل دخل نه لري.

www.tanzona.com

روح د خدای (ج) لخوا یو مجرد او محقق موجود دی، جسم نه دی ځکه نه وېشل کیږی ؛ روح نه ښکاري ځکه ځان نه لري ، ځان یو انساني اصل دی چې دروح مکان دی او د بدن ټول غړي د هغه تابع دي.

په قران کې نه دي ویل شوي چې په روح ژوندي یو او چې مړه شو روح له بدنه وځي او په قیامت کې د روح او بدن د یو ځای کیدو خبرې هم نه دي شوي.

په قران مجید کې د روح کلمه(۲۱) واري تکرار شوی ده چې له مفسرینو لخوا په بیلو بیلو ماناوو تفسیر شوي دي.

لکه څرنګه چې مخکې مې یادونه وکړه په قرانکریم کې روح د «روحی»، «روحنا» او «روحه» خدای ته منسوب شوې ده خو د روح مخلوقي جوهر دی.

د اسراء دسورې په « ۸۵» مبارک آیت کې راغلي دي.

«ویسألونك عن الروح قل الروح من أمر ربي وما أوتیتم من العلم إلا قلیلا»

ژباړه : او پوښتنه کوي له تا(اې محمده!) د روح په هکله ووایه چې روح له امره د رب زما ده او نه ده درکړی شوی تاسو ته له دې علمه څخه مګر لږه)

مرحوم «بحراني» ددې تفسیر په هکله له امام باقر(رض) څخه نقل کوي چې هغه ویلي دی« ددې مبارک آیت مانا دا ده چې لږ خلک په روح پوهیږي»

بشر په دې برخه کې بېله ځینو روایاتو بل څه نه لري هغه هم د روح صفتونه دي.

دلته که څه هم روح مطلقه راغلي ده مګر هغه موخه انساني روح ده .

د ډیرو مفسیرانو په اند روح د روان او د ژوند د عامل په مانا راغلي ده .

د اهل سنت لوی مفسر "شیخ ابوالفتوح رازی" د« روح الجنان »په تفسیر کې لیکي: هغه شی چې په دې آیت شریف کې د پوښتنې لاندې دی انساني روح ده چې ژوند پر هغه ولاړ دی او انسان په هغه ژوندی دی .

www.tanzona.com

مرحوم شعراني د رازي د تفسير په حاشيه کې داسې ليکي« دروح تفسير په دې مفهوم سم په نظر راځي (روح احساسات لري)

ځکه په دې هکله د نړی د خلکو په منځ کې د روح د شتون او حقيقت په هکله دا سوال شته په ځانګړې توګه په يهودانو کې »

په قرانکريم کې د روح ماناوې

په قرانکريم روح د« روحی»، «روحنا» و «روحه» له لوی والی څخه خدای ته منسوب شوی او خدای تر ټولو لوی عالم دی.

په قرانکريم کې د روح ويی(لغت) په ډول ډول ماناو راغلي دی:

۱- انساني روح

د حجر د سورې په (۲۹)مبارک آيت کې راغلي دي

«فإذا سويته ونفخت فيه من روحي فقعوا له ساجدين»

ژباړه:(نو کله چې برابر مې کړ دغه (قالب) او پومې کړ په د ه کې له روح خپله...)

علامه طباطبائي په تفسير "الميزان" کې وايي د روح کليمه د ژوند مبدا ده چې د انسان د احساس او ارادي حرکت لامل ګرځي.

دلته له روح څخه مراد ناطقه نفس دی چې د انسان په بدن کې موجود دی.

همدا آيت شريف د ص د سورې په (۷۲) مبارک آيت کې بيا تکرارشوي دي.
دا دواړه مبارک آيتونه د لفظ له خوايو ډول دي د دې مبارکو آيتونو مانا په مادي بدن کې د روح پو کول دي.

د سجدې دسورې په (۹)مبارک آيت کې راغلي دي:

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

«ثم سوئه و نفخ فيه من روحه... »

ژباړه: (بیا يي برابر کړ (قالب د)هغه او پو يې کړل په دغه (قالب) کې له روح خپل څخه)

لکه چې مخکې مو وويل د روح نسبت خدای (ج) ته د روح عظمت بیانوي.

په دې مبارک آیت شريف کې د «ثم» ويی ډير وخت وروسته ته وايي ياني چې انسان له ختو جوړ شو بيا ډير وخت وروسته له نطفي څخه پيدا شوي دی بیا روح په کې پو شوي ده ياني انسان د روح د پو کولو مخکې هم ژوندی و.

۲- عیسی (ع) ته ویل شوی دی

د نساء د مبارکې سورې په (۱۷۱) مبارک آیت کې راغلي دي :

«إنما المسیح عیسی ابن مریم رسول الله وکلمته ألقاها إلی مریم وروح منه»

ژباړه:«بیشکه همدا خبره ده چې مسیح عیسی زوی د مریمي رسول د الله دی. ده کلیمه چې القا کړې ده الله دغه کلیمه مریمي ته او روح ده له جانبه د الله...»

حضرت مسیح (ع) د خدای کلیمه او د الله روح ګڼل شوې ده.

روح الله د عیسی (ع) لقب هم دی.

۳: جبرییل(ع) ته ویل شوی دی

په قرانکریم کې روح جبریل (ع) ته هم ویل شوې دی

جبرائیل (ع)، جبرئیل (ع)، جبریل (ع)، هغه ملایکه ده چې پیغمبر (ص) ته به يي وحي راوړله.

دنحل د سورې په (۱۰۲)مبارک آیت شریف کې راغلي دي.

www.tanzona.com

«قل نزله روح القدس من ربك بالحق ...»

ژباړه: (ووایه (محمده) نازل کړی دی دغه (قران) روح القدس (جبریل) له رب ستا په حقه سره...)

د نحل د سورې په دويم مبارک آيت کې راغلي دي

«ينزل الملائكة بالروح من أمره على من يشاء من عباده...»

«نازلوي ملايکې سره د روح (جبریيل)په امر خپل په هر چا چې اراده وفرمايي»

د قدر د سورې په (۴) مبارک آيت کې راغلي دي:

«تنزل الملائكة والروح فيها بإذن ربهم من كل أمر»

ژباړه :نازليږي ملايکې اوروح په دغه شپه کې په امر د رب د هغوی)

د ملايکو او روح (جبریيل)راکښته کيدل په شپه کې په حکم د الله (ج) دی .

دلته د«من» له کليمې څخه مالوميږي چې امر د الله(ج) دی.

د معارج د سورې په (۴) مبارک آيت کې راغلي دی

«تعرج الملائكة والروح إليه ...»

ژباړه:(خيژي ملايکې او روح (جبریل) په طرف دهغه...)

د بقری دسوری په (۸۷) مبارک آيت کې راغلي دي

«... وآتينا عيسى ابن مريم البينات وأيدناه بروح القدس ...»

ژباړه:(... او ورکړی موږ عيسی زوی د مريمي ته ښکاره (معجزې) او قوی کړی وو موږ عيسی په پاکې روح سره)

دمايدې دسورې په (۱۱۰) مبارک آيت کې راغلي دي

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«... إذ أيدتك بروح القدس تكلم الناس في المهد... ۝»

ژباړه :(کله چې مې قوت درکړى تا ته په روح القدوس سره او خبرې دي کولې له خلکو سره په ځانګو کې)

په دې لاندې مبارک آیت کې له روح څخه موخه «روح الأمین» دى چې د جبریل (ع) بل نوم دى

داچې یهود جبریل(ع) په خیانت متهم وي نو خداى (ج) هغه « روح الامین» بولې او وایې:

د. شعراء د سورې په (۱۹۳-۱۹۴) مبارک آیتونه کې راغلي دي:

«نزل به الروح الأمین * على قلبك لتكون من المنذرین»

ژباړه :(نازل کړى دى دغه قرآن روح الامین پر زړه ستا لپاره ددى چې شې ته له ویروونکیو)

دا آیت شریف دا ثابتوي، چې روح دلته هم هغه روح الامین یانې جبریل(ع) دى.

ابن عباس وایې: پیامبر (ص) جبرئیل (ع) ته وویل:

ولې زما لیدو ته دیر نه راځې؟

په دې وخت کې دمریم دسورې(۶۴)مبارک آیت شریف نازل شو.

«وما نتنزل إلا بأمر ربك»

ژباړه :(جبریل(ع) وویل موږ نه نازلیږو مګر په حکم د رب ستا)

الشورى د سورې په (۵۲) مبارک آیت شریف کې راغلي دي :

«وكذلك أوحینا إلیك روحا من أمرنا»

ژباړه:(او هم داسې موږ تاته وحى رالیږلې په روح (جبریل) سره په امر خپل»

www.tanzona.com

دالنحل دسورې د(۱۰۲)مبارک آيت شريف کې راغلي دي

«قل نزله روح القدس من ربك بالحق»

ژباړه :(ووایه (اې محمده) نازل کړی دی دغه (قران)روح القدس (له طرفه) د رب ستا په حقه سره)

په دې مبارک آيت شريف کې له روح القدس څخه مراد جبرييل(ع) دی.

د مريم د سورې په (۱۷)مبارک آيت کې راغلي دي:
«فاتخذت من دونهم حجابا فأرسلنا اليها روحنا »

ژباړه: (پس ونيوله له طرفه ددوی پرده نو وليږله موږ دی ته روح خپل (جبريل)پس جوړ يي کړ دی ته سړی کامل)

(دمؤمن د سورى په (۱۵) مبارک آيت کې راغلی دي:

"...يلقى الروح من أمره على من يشاء..."

ژباړه :(راليږي روح په حکم خپل پر هغه چا چې اراده وفرمايي)

د نبأ دسورې په (۳۸) مبارک آيت کې راغلي دي

«يوم يقوم الروح والملائكة صفا ...»

ژباړه:(په هغه ورځ(قيامت) و دريږي روح (جبريل) او د ملايکو صفونه کتارونه..)

د معارج د سورې په (۴)مبارک آيت کې راغلي دي:

«تعرج الملائكة والروح إليه »

ژباړه « خيژی ملايکي او روح (جبريل)په خوا د هغه»

۴- وحي ته ويل شوی دی

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

دشوری د سورې په (۵۲) مبارک آیت کې روح د وحي په مانا راغلې ده.

"و كذلك أوحينا اليك روحا من أمرنا"

(او هم داسې (لکه چې وحي مو کړې وه نورو انبیاؤ ته) وحي راولیږلې موږ تاته روح (وحي) په امر خپل سره)

له دې مبارکو آیتونو څخه داسې مالومیږي، چې جبریيل (ع) روح ده، روح الامین او روح القدس دی جبریل(ع) هغه لویه ملایکه ده چې محمد (ص) ته یې وحی راوړلې او د خدای (ج) په امر د هغه په پو(پف) سره حضرت عیسی (ع) پیدا شوی دی او جبریل (ع) عیسی (ع) ته واک ورکړ چې د خدای (ج) په امر په ځانګو کې خبرې وکړې او مړي ژوندي کړي.(خدای (ج) ښه پوهیږي)

www.tanzona.com

نفس په اسلام کې

په قرانکریم کې د روح تر څنګ دنفس کلمه هم ډیره بیان شوې ده چې ځینې مفسرینو د هغه یوه مانا روح بللې ده

په قران کریم کې دنفس کلمه په ډول ډول حالاتو کې(۲۸۰)واري استعمال شوې ده.

یانی د أنفسهم، أنفسهم، أنفسهم، کلمي (۹۱) واري؛ نفسه، نفسه، نفسه کلمې(۳۳) واري ؛ نفساکلمه(۱۴) واري ؛ نفسی کلمه(۱۳) واري؛ الأنفس (۶) واري؛ نفسک، نفسک، نفسک (۵) واري؛ أنفسهن (۴) واري؛نفسها، نفسها (۳)واري؛ أنفسنا، أنفسنا (۳) واري؛ النفوس (۱) وار او نفوسکم (۱) وار راغلی دی.

نفس هغه کلمه ده، چې په قرانکریم کې لکه روح په ډول ډول ماناو ذکر شوې ده چې دا ډیرې ماناوې او ډیر بیان يې د اهمیت دلیل دی .

د نفس له ټولو مانا ځخه یوه د درک او تمیز واک په مانا ده .

باید وویل شي د مسلمانانو تر منځ د نفس په مانا کې ډیر توپیرونه شته .ابن ابی العز حنفي نفس داسې تعریفوي :

«نفس دخدای د کتاب په دلالت ، د رسول (ص) په سنت او د صحابو په اجماع هغه جسم دی چې ماهیت يې ددې جسم مخالف محسوس دی هغه نوراني ، لوړ ، سپک، ژوندی او متحرک دی چې د وجود په غړو کې ننوځي لکه د اوبو تګ په ګل کې یا د غوړو تګ په زیتون کې..»

Copyright: www.tanzona.com

په قرانکريم کې د نفس ماناوي

١- د پروردګار دذات په مانا

دالمائدې د سورې په (١١۶) مبارک آيت کې راغلي دي:

«تعلم ما في نفسي ولا أعلم ما في نفسك إنك أنت علام الغيوب»

(مالومه ده تا ته هغه شی چې زما په نفس کې دی او نه پوهيږم زه په هغه شی چې ستا په نفس(ستا ذات کې) دی بيشکه ته هم دا ته يې لوی عالم پر غيبو)

طه د سورې په (۴١) مبارک آيت کې راغلي دي:

«واصطنعتك لنفسي»

(او غوره کړی يې ته ما د پاره دذات خپل(په رسالت)

دالانعام دسورې په (١٢) مبارک آيت کې راغلي دي:

«قل لله كتب على نفسه الرحمة ...»

(ووايه [اي محمده! دوی ته [خاص الله لره دی لازم کړی دی الله پر نفس(ذات) خپل رحمت)

آل عمران د سورې په (٢٨) مبارک آيت کې راغلي دي

«...ويحذركم الله نفسه وإلى الله المصير...»

(...او ويروي تاسي الله له (عذابه) له نفس [ذات]خپله څخه...)

د آل عمران د سورې په (٣٠) مبارک آيت راغلي دي

«...ويحذركم الله نفسه والله رؤوف بالعباد»

www.tanzona.com

(او ویروي تاسی له نفس(ذات) خپل نه او الله ډیر مهربان دی)

چې دلته نفسه د هغه صفت دی

۲- د انسان په مانا

البقرۀ سورې په(۴۸) مبارک آیت کې راغلي دي

«واتقوا یوما لا تجزي نفس عن نفس شیئا »

ژباړه :(وویریږئ له هغې ورځې چې لیري کولي نشي هیڅ نفس (انسان) له هیڅ نفس (انسان) څخه هیڅ شی)

البقرې د سورې په (۲۳۳) مبارک آیت کې راغي دي

«لا تکلف نفس إلا وسعها »

ژباړه : (زور نشی کولی په هیڅ نفس(انسان) باندې مگر په اندازه د توان د هغه...»

دالمائدې د سورې په (۳۲) مبارک آیت شریف کې راغلي دي

«... أنه من قتل نفسا بغیر نفس ...».

ژباړه : (...چې وژني هر څوک یو نفس (انسان) په عوض [بدل]د بل نفس...)

دشمس د سورې په (۱۰-۷) مبارکو آیتونو کې راغلي دي.

«ونفس وما سواها فألهمها فجورها وتقواها قد أفلح من زکاها »

ژباړه :(قسم دی) په نفس (انسان) او هغه چې برابر کړی دی او ښوولي يې ده په زړه دده کې بدي او نیکي)

و ژغوره شو هغه چې پاک يې وساته خپل نفس (زړه)

دآل عمران د سورې په (۳۰) مبارک آیت کې راغلي دي

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

«یوم تجد کل نفس ما عملت ...»

ژباړه: (او وویریږئ) له هغې ورځې چې مومي به هر نفس (انسان) هر څه چې کړي وي)

د الانعام دسورې ۱۵۱ مبارک آیت کې راغلي دي
...ولا تقتلوا النفس التي حرم الله إلا بالحق ...

ژباړه : (...او مه وژنئ تاسو نفس (انسان) هغه چې حرام کړی دی الله مګر په حقه سره...)

۳- د زړه (ماغزه) په مانا

کله چې وایو ستا په زړه کې څه دي یاني ستا په ماغزه کې څه دي

الاسراء د سورې (۲۵) مبارک آیت کې راغلي دي

«ربکم أعلم بما في نفوسکم ...»

(رب ستا عالم دی په هغه څه چې په نفسونو (زړونو) ستاسو کې دي)

(الرعدد سورې په (۱۱) مبارک آیت کې راغلي دي

« إن الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بأنفسهم »

ژباړه : (بیشکه الله نه بدلوي حالت د هیڅ کام تر څو هغوی بدل نه کړي حالت د نفسونو (زړونو) خپلو)

د ق د سورې په (۱۶) مبارک آیت کې راغلي دي:

«ولقد خلقنا الإنسان ونعلم ما توسوس به نفسه »

ژباړه:(په تحقیق موږ پیدا کړی انسان موږ پوهیږو په هغه څه چې وسوسه اچوي په نفس(زړه) کې دده)

Copyright: www.tanzona.com

د یوسف د سورې په (۷۷)مبارک آیت کې راغلي دي

«من قبل فأسرها یوسف في نفسه»

ژباړه :(پټه وساتله دا (خبره) یوسف په نفس (زړه) خپل کښې)

الکهف د سورې په (۲۸)مبارک آیت کې راغلي دي

«واصبر نفسك مع الذين يدعون ربهم»

ژباړه:(او صبر کړه نفس «زړه) خپل له هغو کسانو سره چې عبادت کوي د رب خپل»

۴- د غوښتنې، تمې او لالچ په مانا

دالقیامة د سورې په(۲) مبارک آیت کې راغلي دي

«ولا أقسم بالنفس اللوامة»

او قسم خورم زه په نفس تمه (ملامت کوونکی)

دیوسف د سورې په (۵۳) مبارک آیت کې راغلي دي:

«وما أبرئ نفسي إن النفس لأمارة بالسوء ...»

«او زه نه پاکوم نفس (تمه)خپل بیشکه نفس (لالچ) خامخا امر کوي په بدي»

د یوسف د سورې په (۵۳) مبارک آیت کې «نفس اماره» بیان شوی دی او د القیامه په دویم مبارک آیت کې «نفس لوامه» ذکر شوی دی او د الفجر د سورې په (۲۷) مبارک آیت کې «نفس مطمینه» ذکر شوی دی .

هرنفس په سبب د هغه څه چې کړی یې وي داسې ډلبندي شوی دی:

الف ـ مطمینه: هغه انسان چې دشریعت پیروي کوي

ب-اماره: هغه انسان چې په دینوی خوندونو اخته وي

www.tanzona.com

ج-لوامه : هغه اانسان چې لومړی په شهوت اخته وي بيا دين ته مخه وکړی

۵- ژوندی جسم

دا چې نفس مړ کيږي ياني له بدنه وځي او له منځه ځي په قرانکريم کې داسې راغلي دي :

(آل عمران د سورى (۱۸۵ مبارک آيت کې راغلي دي

«کل نفس ذائقة الموت...»

ژباړه : (هر نفس(ژوندی جسم) څکونکی د مړينې دی

۶- ختا ايستل او غولول

د يوسف د سورې ۲۳ مبارک آيت کې راغي دي

«وراودته التي هو في بيتها عن نفسه ...»

ژباړه:(هغې و غوښتل وغولوی هغه چې په کور کې يې و (يوسف) دپاره د نفس (غولولو)دده

د يوسف د سورې په (۲۶) مبارک آيت کې راغي دي:

«قال هي راودتني عن نفسي»

ژباړه:(ويل هغې چل ول کړی دی له ما سره دختا ايستلو زما)

۷- جنس

اشورى د سورې په (۱۱) په مبارک آيت کې راغلي دي

«جعل لكم من أنفسكم أزواجا»

ژباړه:(پيدا کړي ده (الله) ستاسو له نفسونو (جنسونو) څخه ستاسې جوړې

www.tanzona.com

۸- ځان

الاعراف د سورې په (۱۸۹) مبارک آیت کې راغلي دي

«هو الذي خلقكم من نفس واحدة وجعل منها زوجها ...»

ژباړه: (هم دغه(الله) هغه ذات دی چې پیدا کړي یې يي تاسي له نفس (ځان) يوه څخه او پیدا کړی یې ده له دې نفس څخه ښځه دده...)

دالانعام د سورې په (۹۸) مبارک آیت کې راغلي دي.

«وهو الذي أنشأكم من نفس واحدة ...»

ژباړه:(او دغه (الله) هغه ذات دی چې پیدا کړي یې يي تاسي له نفس (ځان)یوه څخه)

الکهف د سورې په (۶)مبارک آیت کې راغلي دي.

«فلعلك باخع نفسك...»

ژباړه : (نو ښايي چې ته قتل کوې نفس (ځان) خپل...)

السجده د سورې (۲۷) مبارک آیت کې راغلي دي

«فنخرج به زرعا تأكل منه أنعامهم وأنفسهم»

ژباړه : (چې خوري له دغه کښت څخه چارپایان او نفسونه (ځانونه) ددوی)

دیونس د سورې په (۵۴) مبارک آیت کې راغلي دي: «ولو أن لكل نفس ظلمت ما في الأرض »

ژباړه: (او که بیشکه دپاره د هر نفس چې ظلم یې کړي وي(پر ځان) هغه چې دی پر مځکه...»

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

اسلام او نفس

خدای (ج) تولـه انسانان د توحيدي فطرت په اساس پيدا کړي دي او دښو اوبدوا تشخيص يې تولو ته الهام کړی دی چې دې تشخيص ته علماو نفس ويلی دی . نفس دانسان غير مادي برخه جوړوي چې هغه د ژوندي جسم ننګيرنې، غوښتنې ،حسد ،کينه، بغض، دوستي ،نيکي، بدي او داسې نور دي

ياني نفس د ژوند يا وېښياري بڅرکي دي چې دانسان تولـه ننګيرني په بر کې نيسي.

يا په بله مانا حسي معرفت يا حسي پوهنې ته نفس وايي چې عموما په ژوندي جسم کې بيا په موجود يا انسان کې بيا په زړه او ماغزو کې تول حسي پوهنه (هڅونه, مينه, علاقه، غوښتنه ، حسد ...)په بر کې نيسي.

الله (ج) د خپل کلي قانون په اساس نفس پاکو خلکو ته دوه چنده اجر ورکوي نو هر څوک چې صادق وي ډير اجر ګټي ،تر هغه ځايه چې د ځينو اجر د« روح القدس» په ډول کيږي هغوی ته ملايکې رااستوی او وحی ورته کوي او هغوی يې د جنت لپاره لارښوونکی کړي وي.

دالزخرف د سورې په (۱۴) مبارک آيت کې راغلي دي

« پيغمبر(ص) فرمايي «أعدى عدوک نفسک التى بين جنبيک»

تر تولو ستا دښمن ستا نفس دی چې په تا کې ځای لري.

په بل حديث شريف کې راغلی دی چې يو صحابي له پيغمبر(ص) څخه وپوښتل:

دحق بريالی لاره څه ده؟

پيغمبر(ص)ځواب ورکړ : د نفس سره مخالفت.

Copyright: www.tanzona.com

بیا یې وپوښتل:

د حق د رضا د لاس ته راوړلو لاره څه ده ؟

پیغمبر (ص) ځواب ورکړ : د نفس ناخوښي.

همداسې هغه نورې پوښتنې وکړې:

- حق ته د رسیدو لاره کومه ده ؟

- له نفسه لیرې والي.

- د حق دپیروي لاره کومه ده ؟

- د نفس نافرماني.

- هغه لاره چې موږ د حق په یاد وساتي کومه ده؟

- د نفس هیرول.

- حق ته د نژدې کیدولو لاره کومه ده ؟.

- له نفسه لیروالي.

- له حق سره د خوی نیولو لاره کومه ده ؟

- له نفسه بیزاري.

- دا شیان څنګه لاس ته راوړای شو؟

- د خدا(ج) مرسته د نفس په مقابل کې؟

یانې نفس او هوا غوښتنې انسان د بدو کارو خواته کشوي.

المجادله د سورې په (۲۲) مبارک آیت کې راغلي دي.

«...أولئك كتب في قلوبهم الإيمان وأيدهم بروح منه...»

Copyright: www.tanzona.com

ژباړه : (هغوی هغه کسان دي چې د هغو پر زړه ليکل شوی دي. ايمان او غبنتلي کړی مې دي په روح خپل)

ايمان په روح غبنتلي کولو مانا ده په علم غبنتلي کول نو د روح يوه مانا علم دی

روح دوه مظهر ه لري

۱-مطلقه روح (علم)

۲- مقيده روح (علم)

مطلقه روح د الله (ج) هغه مخلوقات لري چې مقام يي تر ملايکو لوړدی لکه جبرييل (ع)

اومقيده روح د مطلقي روح وړانګې دي چې په ملايکو او انسانانو او نورو محدودو قالبو کې تجلي کوي.

روح انسان ته واک ، ، هستونه او پنځونه ورکوي، روح د پيغمبرانو د وړاندوينو عامل دی، وحی د الهام لامل ګرځي، د خوب مانا، سمې لارې ته لاربښوونه، کشف او شهود، غيبي خبرونه او معنوي تطهير، د ژوو سره خبری کول، باد په تصرف کې راوستل، ديبان او پيريان مطيع کول او داسې نور تولي د علم له رويه چې هم هغه د روح يوه وړانګه ده کيږي چې خدای هر چا ته چې غوښتني وي دا دعلم يا د روح وړانګي ورباندې تجلي کوي.

روح لکه علم يو معنوي جوهر دی .

الطلاق د سورې (۱۲) مبارک آيت کې راغلي دي:

«...وأن الله قد أحاط بکل شيء علما »

ژباړه:(... دخدای علم په هر شی احاطه لري»

Copyright www.tanzona.com
www.tanzona.com

د نور دسورې (۳۵) مبارک آيت کې راغلي دي:

«الله نور السماوات والأرض»

ژباړه : (الله نور دآ سمانونو او مځکې دی)

نو علم د روح وړانګې دي، چې د انسانانو پر ماغزو باندې ځليږي او دا د خدای او بنده تر منځ اړيکې جوړوي او بنده په هغه خدای او ځان پيژني، خدای دا وړانګې په هر چا چې يې زړه وغواړي ځلوي. لکه يوسف (ع) ته يې د خوب د مانا علم ، سليمان (ع) ته يې د ژوو سره د خبرو علم، عيسی(ع) ته يې د مړو د ژوندی کيدو علم ورکړی وو

کله چې الله(ج) په آدم (ع) په جسد کې پوه کړه او ملايکو ته يې وويل هغه ته سجده وکړئ ټولو ملايکو هغه ته سجده وکړه مګر ابليس.

ځکه خدای هغه ته د روح په پو سره علم ورکړ چې هغه ملايکو ته د ټولو شيانو نومونه وويل نو هر علم دروح يو وړانګه ده(خدای ښه پوهيږي).

الشوری د سورې په (۵۲) مبارک آيت کې راغلي دي:

«وكذلك أوحينا إليك روحا من أمرنا ما كنت تدري ما الكتاب ولا الإيمان ولكن جعلناه نورا نهدي به من نشاء من عبادنا ...»

ژباړه : همدا ډول مو تا ته هم په خپل فرمان وحی کړه روح، تر هغه دمخه ته نه پوهيدې چې کتاب او ايمان څه شی دی موږ هغه نور(روښنايي) کړه په هغه هر څوک چې وغواړو هغه هدايت وي...»

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دانسان د اعمالو ليکنه

الاسرا د سورې په (۱۳)مبارک آيت کې راغلي دي:

«وكل إنسان ألزمناه طائره في عنقه ونخرج له يوم القيامة كتابا يلقاه منشورا

اقرأ كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا»

ژباړه :(د هر انسان عمل نامه د هغه په څټ کې ده د قيامت په ورځ به هغه ومخکې ته پرانيستې وويني ووايه :د کتاب کافی دی نن خپله خپل حساب وکړه»

عملنامه د ملايکو لخوا ليکل کيږي چې دانسان په څټ يا اوږو کې ځای لري چې د کرام الکاتبين په نامه راغلي دي هر انسان په قيامت کې خپله علمنامه خپلهويني حاجت بل سند ته نشته .

د ق د سورې په(۱۶-۱۷)مبارک آيت کې راغلي دي:

«ولقد خلقنا الإنسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن أقرب إليه من حبل الوريد

إذ يتلقى المتلقيان عن اليمين وعن الشمال قعيد»

ژباړه : (موږ انسان پيدا کړ او د هغه د نفس په وسوسو پوهيږو او موږ هغه ته د هغه د زړه د رګ نږدې يوپه ياد کړی چې هغه وخت چې دوې ملايکې راسته او چپه چې د انسان چوپېر کوي او دهغه کړه ليکي)

ياني کرام الکاتبين دوې ملکې د هر انسان يوه پرچپه او بله په راسته اوږه ناستې دي او دانسان ټوله کړه ليکي چې دې کتاب ته عمل نامه ويل شوې ده. دا ملايکې انسان ته د زړه تر رګه لا نږدې دي ياني مغزو (انسان) ته تر زړه تررګه دا ملايکې نږدې دي

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

» نو ځکه نفس ته معنوي انسان هم ویل شوی دی دالرعد د سورې په (۴۲) مبارک آیت کې راغلي دي:

«یعلم ما تکسب کل نفس »

ژباړه:(مالوم دی الله ته هر هغه کار چې کوي يې هر نفس) هر هغه څه چې انسان کوي هغه خدای ته مالوم دي).

دطه د سورې په (۱۵)مبارک آیت کې راغلي دي

«لتجزی کل نفس بما تسعی»

ژباړه :(هر نفس ته د هغه څه چې يې کړي وي جزاورکول کیږي)

که چا بد کړي وي د خپل نفس لپاره يې کړي دي که چا بد کړي وي د خپل نفس لپاره يې کړې دي ددې مالومیږي چې حساب او کتاب له نفس سره کیږي

او همدا نفس به د خپلو کړو د عذاب په لیدو پښیمانه شي.

ابراهیم د سورې په (۲۲) مبارک آیت کې راغلي دي

«ولوموا أنفسکم »

ژباړه :(ملامت کړئ نفسونه خپل)

الانعام د سورې په (۱۶۴) مبارک آیت کې راغلي دي :

«... ولا تکسب کل نفس إلا علیها ولا تزر وازرة وزر أخری ...»

ژباړه: (...اونه کوي (بدی) هیڅ یو نفس مګر (ضرر يې دی) دده پر ذمه او اچولی نشي هیڅ ګنهکاره نفس خپله ګناه پر بل نفس (بلکی هر نفس خپل بار وړي)...)

له دې مبارکو آیتونو څخه مالومیږي چې په اخیرت کې هر انسان د خپل نفس شاهد دی او هرڅه چې د چا نفس کړي وي د هغه جزا ويني.

Copyright: www.tanzona.com

د یاسین د سورې په (۶۵) مبارک آیت کې راغلي دي

اليوم نختم على أفواههم وتكلمنا أيديهم وتشهد أرجلهم بما كانوا يكسبون

ژباړه:(نن يي پر خولو مهر لګوو، لاسونه يي زموږ سره خبرې کوي او پښې يي او پر هغو کارونه يې چې کړي دي شهادت ورکوي)

الاعراف د سورې(۷ مبارک)آیت کې راغلي دي

«فلنقصن عليهم بعلم وما كنا غائبين»

ژباړه : (نو خامخا بيا ن به کړو موږ دوی ته (احوال) په علم سره نه يو موږ غايبان)(

ياني دا ټوله ستاسو کړه په علم سره تاسوته په اخيرت کې ښوول کيږي چې قناعت پرې وکړي .دا ټوله ښه اوبدکړه د کرام الکاتبين لخوا لکه په يو چيف کې ثبت کيږي چې په اخيرت کې به دا چيف نفس ته د هغه د ژوند ټوله کړه وښيي او خپل لاسونه او پښې به يې شاهدي پر ورکوي.(خدای ښه پوهيږي)

خپله نفس په خپلوکړو شاهد ی ورکوي او پر هر امت بيا د هغو نبي شاهد دی .

الاعراف دسورې په (۳۷) مبارک آيت کې راغلي دي

«...وشهدوا على أنفسهم...»

ژباړه : (شاهدي ورکوي په دوی ددوی خپله نفسونو)

دبنی اسراييل د سورې په (۱۴) مبارک آيت کې راغلي دي

«اقرأ كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا»

ژباړه : (ولوله کتاب بس دی همدا نفس ستا نن ورځ پر تا باندې حساب کوونکی)

ياني هم همدا نفس په تا شاهدي ورکوي

د النحل د سورې په (۱۱۱)مبارک آيت کې راغلي دي:

www.tanzona.com

«يوم تأتي كل نفس تجادل عن نفسها وتوفى كل نفس ما عملت وهم لا يظلمون»

ژباړه : (هغه ورځ چې رابه شي هر يو نفس چې جګړه به کوی لپاره د نفس خپل او پوره به ورکړ شي هر نفس ته(جزا) د هغه عمل چې کړي يې دي)

د هغې دنيا شاهد پر نفس همدا خپله انسان دی ، نفس د خپل دنيوي کړو په بنياد يا په دوږخ يا جنت يا برزخ کې تراخيرت پوري (د انسان ژوندی کيدو) سره د هغه سره يو ځای کيږي .

الشمس د سورې (۷-۸)مبارکو ايتونو کې راغلي دي

«ونفس وما سواها فألهمها فجورها وتقواها »

ژباړه :(قسم په نفس او هغه چا چې هغه منظم کړی

بيا يي شر او خير هغه ته الهام کړی دی) ياني نفس ته خير او شر دواړه مالوم دي.

د الزمر د سورې په (۴۲)مبارک آيت کې راغلي دي

«الله يتوفى الأنفس حين موتها والتي لم تمت في منامها فيمسك التي قضى عليها الموت ويرسل الأخرى إلى أجل مسمى إن في ذلك لآيات لقوم يتفكرون»

ژباړه :(تحويل اخلى الله نفسونه په وخت د مريني ددوی او هغه چې په خوب کې وي، راليږي هغه (ويده ته نفس) او چې حکم د مريني پر شوي وي ساتي(نفس) د هغه تر معيني نيتي پورې بيشکه په دغه کې دلايل د قدرت دي دپاره د هغه کام چې سوچ کوي)

له ابن عباس (رض) څخه نقل دی چې هغه ويل :د ژوندو او مړو روحونه په خوب کې د يو بل سره ويني او د يو بل پوښتني کوي. بيا خدای (ج) د مړو روحونه ساتي او ويده شوو روحونه دهغو بدنونو ته راستون وی».[الروح:ص۵ و۲۰]

علامه ابن قيم رحمة الله عليه وايي: د مړو او ژوندو د روحونو ملاقات ددې نښه ده

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

چې دژوندي خلکو روح په خوب کې د مړو د روح سره ویني او له هغو څخه مالومات راغونډوي او مړي هغو ته هغه مالومات ورکوي چې ژوندي ترې خبر نه دي .

(« الروح» ص:۲۱)

Copyright: www.tanzona.com

نفس او زمان

نفس د خوب او مړيني په وخت کې پورته آسمان ته خيژي نو نفس هلته د هغه ځای د شرايطو ، وخت او زمان تابع کيږي پر هغو ډير وخت نه تيريږي ځکه د هغه ځای يوورخ زموږ زر کاله ده.

د الحج د سورې په (۴۷) مبارک آيت کې راغلي دي:

«...وإن يوما عند ربك كألف سنة مما تعدون»

ژباړه : (...يوه ورځ ستا پروردګار ته لکه زر کاله ده چې تاسو يې شمېرئ)

د البقرې د سورې په (۲۵۹)مبارک آيت کې راغلي دي:

«قال لبثت يوما أو بعض يوم قال بل لبثت مائة عام فانظر إلى طعامك وشرابك لم يتسنه»

ژباړه :(وويل: څومره تاځنډ کړی دی (دلته)؟

وويل (عزيز): ځنډ مې کړی دی يوه ورځ يا يوه برخه د ورځې.

وويل (الله): بلکې ځنډ کړی دی تا سل کاله)

دا د حضرت عزيز (ع) نکل و چې د بخت نصر (کافر پاچا) په وخت کې اوسيده کله چې هغه له يو وران شوی ښار ښخه تيريدی د هغه په زړه کې وګرځيدل چې ددې ښار خلک خو ټوله مړه شوي دي هغه به خدای تعالی څنګه بيرته را ژوندي کوي او دا ښار به څوک آبادوي ؟؟؟

د خدای تعالی په امر عزير مړ شو اوسل کاله همداسې مړ پاته و چې بيرته را ژوندی شو هغه وليدل چې هغه وران ښار بل پاچا ودان کړی دی(وايي داښار بيت المقدس و)

www.tanzona.com

نو د هغه په نفس چې پورته آسمان ته تللی و ډیر لږ وخت تیر شوی و مګر دده په جسد سل کاله تیر شوې وه .

د المومنون د سورې په (۱۱۳)کې راغلي دي :

«قالوا لبثنا یوما أو بعض یوم فاسأل العادین»

ژباړه : (نو وبه وایي (کفار) څنډ مو کړی دی یو ه ورځ یا یوه برخه د ورځې)

یاني خلکو ته د دنیا ژوند یوه ورځ ښکاري نو داسې ښکاري د آسمان د حساب په اساس په مځکه کې ژوند ډیر لږ او خسیس دی.

شاید دا چې د دنیا ژوند ته ډیر لږ ویل شوی دی او د قیامت راتګ تر سترګو دباݩو نژدې ویل شوي دي دابه د آسمان د زمان په حساب وي چې یوه ورځ یې زموږ یا د مځکې په حساب زر کاله کیږي (خدای ښه پوهیږي)

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د روح سرچینه

د- خدای امر:

خدای (ج) فرمايي: د روح مبدا د خدای فرمان دی لکه لمر چې د خدای (ج) په فرمان پر ټولو شیانو رڼښايي کوي دقران کريم له نظره روح د عالم په وجود کې موقعيت لري اود هغه اغېزې او خاصيتونه ښکاره ، ډېر بديع او عجيب دي مګر انسانان د هغه بې خبره دي.

ځينې علما وايي د روح کلمه د ژوند سرچينه ده چې ځان يا سا لرونکي په هغه سره توانيږي ارادي کارونه وکړي .

له روح څخه موخه دلته هغه ناطقه نفس دی چې د هر انسان په جسم کې وجود لري او د هغه وجود د خدای لخوا په هغه ترلی دی لکه ،چې د يس د سورې په(۸۲) مبارک آيت کې راغلي دي

"..انما أمره إذا أراد شيئا أن يقول له كن فيكون"

ژباړه :(بيشکه همدا خبره ده چې امر د الله هر کله چې اراده وفرمايي د يو شی دا دی چې وفرمايي هغه ته چې شه نو (جوړ) شي)

داعراف د سورې په (۵۴) مبارک آيت کې راغلي دي ،چې پيدايښت او امر دالله (ج) کار دی

"...الا له الخلق و الأمر...".

ژباړه : (خاص) الله لره دی پيدا کول او امر)

دمؤمنون د سورې په(۱۲-۱۴) مبارکو آيتونوکې راغلي دی:

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

د خدای (ج) امریاني د هستي ایجاد دی، چې د خدای لخوا په روح تړلی دی او دا موجود په خدای (ج)تړلی او د هغه په امر پیدا شوی دی چې بل علل او اسباب نه لري.

د خلقت په پیل کې آدم ذکر شوی چې د هغه اړیکې له خاورو سره وې چې خاوره یو اسباب بیان شوی دی بیا د هغه وجود بېله دکوم شی سره د اړیکې لرلو پرته د «کن» یاني شه! امر ذکر شوی دی.

دلته خلقت په تدریج او ورو ورو بشپړ شوی دی خو د روح پو کول غیر تدریجي آنی صورت نیولی دی روح د خدای (ج) امر دی او امر یوازې د خدای (ج) لخوا دی یاني روح د خدای کار دی نو ځکه په قران کې روح ته د خدای(ج) نسبت ورکړ شوی دی . روح هغه ټوله مالومات دی چې له انسان سره په ژوند کې مرسته کوي.

دا چې د روح منشا د خدای فرمان دی هغه لکه د لمر رڼا چې ټولو ته روښنایي ورکوی ټولو ته یې ګټې رسیږي که د خدای فرمان (روح) نه وای دا دنیا به په دې ډول نه وه.

خدای تعالی عالم دی دا د« فیکون» د علم امریوازې د خدای لخوا کیږي چې دلته د پو په ډول راغلی دی چې ادم (ع) ته یې له خپل علمه څه ورکړه چې دا علم په ارثي ډول ټولو انسانانو ته ورکړ شوی دی اوبیا عیسی(ع) ته چې د هغه پیداښت بل ډول د همدا علم په امر پیدا شو

- خدای (ج)

پاک خدای په ځینو مبارکوآیتو کې په انسان کې روح خپله ګڼلې ده او دا د خدای (ج) ډالی انسان ته ده لکه چې د آدم (ع) د خلقت په هکله دحجر د سورې(۲۹) مبارک آیت کې داسې راغلی دي.

"فإذا سویته و نفخت فیه من روحی...»

ژباړه : (نو کله چې برابر مې کړ دغه (انسان) او پو مې کړه په ده کښې له روح خپله).

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

دسجدې د سورې په(۹)مبارک آیت کې راغلي دي:

«ثم سواه ونفخ فيه من روحه ...»

ژباړه:(بيا يې برابر کړ(قالب د) هغه او پو کړ په دغه کښی له روح خپله)

له دې مبارکو آیتونو څخه مالوميږي، چې د بشر خلقت په دو شيانو يو جسد(دغوښې، وينې او هډوکو) اوبل د روح(ناطقه نفس) څخه جوړ شوی دی.

دا چې خدای تعالی روح د ځان بللي ده ياني دا روح ډيره شريفه ده چې له علوي اوقدسي عالم څخه په بدن کې پو (پف)شوې ده.

په دې دواړو اخيرو مبارکوآیتونو کې چې دانسان د روح په هکله دی د «من» کلمه راغلې ده ياني د پيداينبت سرچينه د خدای (ج) لخوا ده او ددې ايجاد نوم يې «نفخ» ياني پو کول ايښي دی.

- جنين

«ولقد خلقنا الإنسان من سلالة ...»

ژباړه : (په تحقيق پيدا کړی موږ انسان له خالصو ختو نه بيا کيښوده موږ دغه (نطفه) په يو تينګ ځای کې بيا وګرځوله دا نطفه توټه د وينو بيا وګرځوله هغه يوه وړه بوټۍ دغوښو بيا وګرځوله هغه موږ هډوکی بيا ور واغوستل هغه ته غوښه بيا می پيداکړ دی په پيداينبت بل ،نو ډير لوی دی شان د الله چې ډير ښه پيدا کوونکی دی)

په دې مبارک آيت شريف کې ليدل کيږي، چې قران کريم د روح د پديدې پيداينبت د يومتفاوت کيفيتي عنوان د پخواني پړاوو سره را پيژندلی دی ياني جنين ژوندی دی او وده کوي او هر وخت چې يې وده تکميله شوه او د زړه جوړښت يې بشپړ شو نو په دربی(ضربان)پيل کوي چې د بدن غړي بشپړ شی بيا د روح يا نفس سکالو رامنځ ته کيږي چې دا امری کيفيت تعبير شوی دی.

www.tanzona.com

عبدالله بن مسعود روایت کوی چې رسول الله (ص) وفرمایل: روح د امبریو (جنین)ځلوېښت ورځ وروسته د بلاربیدو یا حمل اخیستلو هغه ته ننوځي یانی چې جنین ژوندی وي یاني ژوند په روح اړه نه لري.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دروح موقعيت

روح د قران له نظره د وجود په عالم کې داسې يو موقعيت لري چې يوازې يې اغيزې او خواصونه په دې نړی کې ليدل کيږي چې ډير بديع او عجيب دي

دروح يو کول د قرانکريم په څلورو ځايو کې راغلي دي(سوره حجر آيت(٢٩) «په سخا شوی ختی (بشر) کي يو کول»، سوره انبيا آيت(٩١) «يو کړ په مريمی کې»، سوره ص آيت(٧٢) « د ختو جوړ شوی بشر کې» او سوره تحريم آيت(١٢)« په مريم کې». داروح يو کول د لومړی انسان ادم (ع) په جسم کې بيا دعيسى (ع)په مور کې پوشوې ده.

العمران د سورى په ٥٩ مبارک آيت کې راغلي دي

«إن مثل عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له كن فيكون»

ژباړه : (بيشکه مثل د عيسى په نزد د الله په شان د مثل د آدم دى چې الله جوړ کړ هغه له خاورو څخه بيا يې وويل ده (ادم) ته شه نو شو)

روح يوازې انسان ته ځانګړي ده چې دانسانانو د خداى خليفه کېدل له همدى روح يا دخدايي علمه له بابته دی کله چې خداى خپله روح په ادم کې پوکړه بيا يې ملايکو او شيطان ته وويل هغه ته سجده وکړئ.

د روح پوهانو په اند روح په روحي علوي قلمرو کې په رحم کې جوړ شوی دی هر چيري چې ورته اړتيا وي د هويت او پيغام په تغيرولو ظاهريږي او فزيکي قلمرو ته د دندې لپاره ليږل کيږي او په يو جسم ننوځي.

روح يو روحي بدن دی چې په انسان کې هيجان او هوښياري لامل کيږي هغه په وينو او زړه کې ځای لري.

Copyright: www.tanzona.com

دقیامت د حساب او کتاب ځای

دالروم د سورې په (۲۵) مبارک آیت کې راغلي دي.

«ومن آیاته أن تقوم السماء والأرض بأمره ثم إذا دعاکم دعوة من الأرض إذا أنتم تخرجون»

ژباړه:(د هغه نښه دا ده چې مځکه او اسمان ولاړ دی (په هوا کې) د خدای په امر او بیا به (په قیامت کې) تاسو له مځکې را غواړي نابېره به ټوله له مځکې ووځې)

داچې مځکه او آسمان په هوا کې ده او محشر هم په دې مځکې کې نه دی. په قیامت کې ټوله انسانان له مځکې څخه دمحشر ځای ته ځي چې د هغه ځای وخت ، زمان اوشرایط له مځکې سره توپير لري.

هلته له مځکې ورغلی نفسی حجرو څخه د هغه ځای له شرایطو سره سم دځواني په سن بيرته مړه شوی انسانان ژوندي کيږي او له نفس سره په يو ځای والی سره انسانان به يو بل سره وپيژني(خدای ښه پوهيږي)

په قیامت کې نفسونه له بدن سره يو ځای ياجوړه کيږي او بیا د قیامت دنیا ته ځي

ځکه د قیامت دنیا دامځکه نه ده هلته بله مځکه ده . د ابراهيم د سورې په (۴۸) مبارک آیت کې راغلي دي:

«یوم تبدل الأرض غیر الأرض والسماوات وبرزوا لله الواحد القهار»

ژباړه : (دهغه ورځ مځکه په بله مځکه او آسمانونه (په نورو آسمانونو) بدليږي.

او هغوی د قهار خدای حضور ته حاضريږي»

یاني د قیامت مځکه دا مځکه نه ده

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دا د قیامت مځکه بله ده نو دهغه آسمانونه هم بل دي.

ق دسورې په (۲۱) مبارک آیت کې راغلي دي:

«وجاءت کل نفس معها سائق وشهید»

ژباړه:(هر نفس محشر ته ځي د حرکت ورکونکی او شاهد سره)

دا انسانی حجره د نفس او عملنامی سره له یو حرکت ورکونکي سره محشر ته ځي یانې یو حرکت کوونکی ځواک په کار دی چې دا نفسونه بل دنیا ته بوځي چې هغه ملایکې دی .

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دخدای خلیفه

البقره د سورې په (۳۰) مبارک آیت کې راغلي دي

«وإذ قال ربك للملائكة إني جاعل في الأرض خليفة...»

ژباړه : (هغه وخت چې الله ملایکو ته وویل زه پر مځکه خلیفه ټاکم...)

په دې مځکه کې انسان اختیار لرونکی دی او هر څه د هغه په اختیار کې ورکړ شوي دي نوځکه انسان په اصلي پاچاهي کې محشر کیږي.

د البقری د سورې په« ۳۰ »مبارک آیت کې راغلي دي

«وإذ قال ربك للملائكة إني جاعل في الأرض خليفة»

ژباړه (:هغه وخت چې وویل ستا رب ملایکو ته بیشکه زه ګرځوونکی یم په مځکه کښې یو خلیفه)

همدا د خدای (ج) روح انسان دمادي شیانو(موټرو الوتکه او تخنیکی شیانو) خالق کړی دی چې دا کمال په نورو حیواناتو کې نشته همدا د ساینس وده له همدې روح له برکته ده.

www.tanzona.com

مړينه

جيمس آرترفندی لای چې لس کاله يې په روح څېړنه کړې ده وايي: مړينه يوډېر ساده عمل دی لکه وېښ چې ويده شي يا له خوبه څوک وېښ شي دا اثيري جسم د فزيکي جسم چې د عقل حامل دی ځای ناستي کيږي.

د مړينې لپاره په قرانکريم کې د «توفی» ويی راغلی چې هغه له « وفی» څخه اخيستل شوی دی ياني وفا او استيفا چې مانا يې تحويل اخيستل دی نو دتوفی مانا تحويل اخيستل ده.

الزمر دسورې په (۴۲)مبارک آيت کې راغلي دي

«الله يتوفی الأنفس حين موتها »

ژباړه:خدای نفسونه تحويل اخلي د مړينې په وخت کې.

د قبض د توفی سره يو ه مانا لري ځکه په يو آيت کې خوب او مړينه په يو رديف کې راغلي دي.

دالانعام دسورې په (۶۰) آيت شريف کې راغلي دي

«وهو الذي يتوفاكم بالليل ويعلم ما جرحتم بالنهار ثم يبعثكم فيه ليقضی أجل مسمی ثم إليه مرجعكم ثم ينبئكم بما كنتم تعملون »

ژباړه: هغه چې تحويل وي ستاسو (نفس) دشپې ، او هرڅه چې د ورځې کوی خبر دی، او بيا بيا راوپښوي تاسو په هغه ځای کې چې ضرور وي تر مقرر شوي وخت پورې راورسيږي بيا ستاسو بيرته تګ هغه ته دی، بيا تاسو له هغه څه چې کړي خبروي.

د قران کريم د مبارکو آيتونو له رويه د نفس تحويل د مړينې لامل ګرځي.

www.tanzona.com

د الانعام د سورې په (۶۱) مبارک آیت کې راغلي دي

حفظة حتى إذا جاء أحدكم الموت توفته رسلنا وهم لا يفرطون

ژباړه:(تر هغه موساتي چې يو ستاسو ته د مړينې وخت راشي زما ملايکې د هغه ځان اخلي غفلت نه کوي)

د ملک د سورې(۲)مبارک آیت کې راغلي دي

الذي خلق الموت والحياة ...

ژباړه:هغه چا چې مړينه او ژوند پيدا کړی دی

دا امر وجودي دی نه عدمي

د غافر دسورې(۷۷)آیت کې راغلي دي :

«فإلينا يرجعون »

ژباړه: هغوی موږ ته راځي.

نو مړينه پای نه دی پيل دی له مځکې څخه تک او جنت ته ورتګ دی .تولمه شيان بيله خدايه مره کيږي.

سوره رحمن دسورې (۲۶) آیت شريف کې راغلي دي

«كل من عليها فان »

ژباړه: ټوله خلک چې پر (مځکه) دي فاني کيږي

موږ اوتاسو هر ورځ د دوستانو د مړينې سيلانيان يو او دا چرت وهو هغوی چيرې ځي.

التکوير د سورې(۲۶) آیت شريف راغلي دي

فأين تذهبون

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

ژباړه : نوچیرې ځي؟

داچې هر ژوندی د خپل طبیعت په اساس ژوند غواړي او له مړيني تښتي هغه چې له مړيني څخه نه ويرېږي ډير خوږ ژوند لري لکه هغه متل چې وايي: مړشه مخکې له دې څخه چې دي مړ کړي

الواقعه د سورې په(۹۴-۸۳)مبارکو آیتونو کې راغلي دي

«فلولا إذا بلغت الحلقوم.وأنتم حينئذ تنظرون .ونحن أقرب إليه منكم ولكن لا تبصرو.فلولا إن كنتم غير مدينين. ترجعونها إن كنتم صادقين .فأما إن كان من المقربين .فروح وريحان وجنة نعيم .وأما إن كان من أصحاب اليمين .فسلام لك من أصحاب اليمين.فنزل من حميم .وتصلية جحيم»

ژباړه (نو تاسو ولي (مداخله نه کوئ) هغه وخت (چې د مړي سړي سا)ستوني ته ورسيږي او تاسو(ناست) ياست هغه ته ګورئ. په دې حال کې هغه(ملايکې) ويني. اوليکن موږ هغه ته تر تاسو نژدې يو . تاسوموږ نه وينئ. تاسو ته د هغه راګرځول ګناه نه لري نو هغه راوګرځوئ که رښتيا واياست. نو که هغه له مقربانو څخه وي په روح ، ريحان او د نعمتو ډک جنت کې به وي که له اصحاف يمين څخه وي (هغه ته ويل کيږی)سلام پرتا ستا د دوستانو چې د اصحاف يمين دي مګر هغه چې له انکار کوونکو څخه وي د دوزخ جوش اوبه هغو ته ښه راغلاست وايي او د هغو ځای د دوزخ اور دی)

کله چې نفس ستونی ته ورسي ياني د ستوني څخه مخکې واقعي مړينه نه ده لکه د کوما يو حالت دی هغه لا په دې دنيا کې دی .کيدای شي هغه راوګرځي

د هرو مرويو علمي راز دی چې په طب او ساينس سره کيدای شي هغه بيرته ژوندی شي نو کله چې نفس له مری تير شو بيا يې ګرځول امکان نه لري.

نو مری ته د نفس د رسيدو مخکې هغه سړی بله دنيا ويني، خپل اعمال ويني او په دې دنيا کې دخپل شاوخواشيانو تمثال ويني ياني خپله ميرمن او اولادونه ويني او هم

www.tanzona.com

Copyright: www.tanzona.com

ملايکېويني. هغه د دې او هغه دنيا تر منځ وي، دواړهويني هم خپل دوستان چې ژاړي او هم ملايکې.

بوعلی سينا وايي: په حقيقت کې (مړينه) له بدنه د روح او انساني نفس چې دبدن غړي دي خوشي کيدو ته وايي.

دالسجدې د سورې په (۱۱) مبارک آيت شريف کې راغلي دي:

«قل يتوفاکم ملك الموت »

ژباړه :(ووايه مړه کوي تاسو ملک الموت)

دلته له مړينې سره د روح کلمه نه ده راغلې

الزمر دسورې په (۴۲) مبارک آيت کې فرمايي:

«الله يتوفى الأنفس حين موتها والتي لم تمت في منامها فيمسك التي قضى عليها الموت ويرسل الأخرى إلى أجل مسمى إن في ذلك لآيات لقوم يتفكرون »

ژباړه :«الله تحويلوی نفسونه په وخت د مړينې ددوی او هغه نفس(انسان) چې نه وي مړ(هغه راکاږي) په خوب د هغه کښې پس وساتي هغه (نفس) چې حکم کړی پر هغه (انسان) د مرګ او بيرته راليږي(بدن ته) هغه بل(نفس) تر نيټې په نامه شوي پوري»

ياني نفس د خوب او مړينې په وخت کې له بدنه وځي د خوبه له راويښيدو سره سم نفس بيرته بدن ته ورګرځي او د مړينې په صورت کې هغه بيرته نه راګرځي.

نو نفس هم لکه روح نه مره کيږي بلکې ايستل کيږي خو انسان د الله (ج)په امر سره مړکيږي

مړ انسان پر مځکه لويږي اوپه بدن کې يې کرار کرارډراماتيکي تحولات رامنځ ته کيږي په يوه دقيقه کې د ماغزو ژونديکي مري او نور ژونديکي او سلولونه دهغه پسې مري، د زړه دربی دريږي ، بدن يخيږي، پاسته نسجونه کلک کيږي او بکترياوی

www.tanzona.com

د نسجونه په تجزیه کوولو پیل کوي او هلته یو ه زرغونه مایع او بد بویه ګاز تولیدیږی.

جسد پړسیږي او توریږي، او نور داخلی غړي په یو میاشت کې په مایع بدلیږي.او دحشراتو په کور بدلیږي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

مړینه

د طب له نظره مړینه په درې ډوله ده

کلینکي مړینه

که د يو ناروغ سا او د زړه غورځېدنه(ضربان) ودرېږي مګر زړه او سږی يې د احيا د کمپوټري دستګاه په وسيله کار وکړي ياد ماغزو لاندينۍ برخه يې يا دمغزپل يې (چې غير ارادی او اتوماتيکي کړه اداره او کنترول وی) له کاره ولوېږي او سږی يوازې د کمپوټري دستګاه په وسيله ژوندی وي نو داسی مړينې ته کلينکي مړينه وايي اوس د طب په پرمختګ سره ددې ډول مړي دبېرته ژوندی کيدلو امکانات شته.

د ماغزو د پورتنی برخې مړینه

که د يو ناروغ د ماغزو تنه فعاله وي. خو طبي کمپوټري دستګاه د هغه د زړه ، سږی او د هاضمې دسيستم پر ځای کار وکړي نواوس دداسې مړی د ژوندی پاته کيدو امکانات شته.

دماغزو د تنې مړینه

که يو ناروغ د ماغزو لاند ينی او پورتنی برخې له کاره ولويږي او هيڅ مغزی فعاليت ونه لري دداسې ناروغ د ژوندی کيدو امکانات نه شته. ياني داچې که ديو ناروغ ماغزه د کاره ولوېږي طب هغه مړ بيرته ژوندی کولی نشي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دبدن بیله ماغزو په غیر فعالیدو سره کید ای شي هغه انسان د طب او درملني په اساس ژوندی پاته شي مګر د ماغزو په غیر فعاله کیدو سره د هغه ژوندی پاته کیدو امکانات نشته.

یاني داچې مړینه یوازې د ماغزو په مړینه اړه لري

او دساینس له نظره مړینه د بیولوژیکي فعالیتونو اخیر یا ختم دی.

Copyright: www.tanzona.com

برزخ

برزخ ددو شانو تر منځ واټن ته وایي.

«راغب اصفهاني» په خپل کتاب «مفردات» کې لیکي ددو شیانو تر منځ حد او واټن برزخ دی نو همدا دلیل دی چې له مړینې څخه تر قیامت پورې واټن ته برزخ ویل کیږي.

په «مجمع البحرین کې راغلي دي د دنیا او اخیرت منځ، له مړینې تر قیامت پورې د نفس د اوسیدو ځای ته برزخ وايي او هر څوک چې مړ شي د هغه نفس برزخ ته ځي.

«شیخ طبرسي» په «مجمع البیان» کې لیکي د برزخ لپاره درې احتماله شته

الف:واسطه او فاصله له مړینې تر قیامته

ب: د مړو او ژوندو تر منځ خنډ

ج:د قیامت تر ورځې واټن یا زمان

په «تفسیر قمي»کې راغلي دي چې ددوشیانو تر منځ واټن ته برزخ وایي او د هغه موخه دثواب او عذاب د دنیا او اخیرت تر منځ واټن دی.

د«قاموس قرآن» لیکونکی لیکي: برزخ ددو شیانو تر منځ واسطه او خنډ ته وایي، له مړینې وروسته عالم ته برزخ وایي، او برزخ د دنیا او اخیرت تر منځ واسطه ده.

سلکوا في بطون البرزخ سبیلا؛ سلطت الارض علیهم فیه. په نهج البلاغه کې راغلي فاكلت من لحومهم و شربت من دمائهم...»

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

ژباړه :دبرزخ دننه يې يو لاره ونيوله چې مځکه مسلطه شوه غوښې يې خوړلې او وينې يې ښبلې

وإنا إلى ربنا لمنقلبون»

ژباړه :(اوبيشکه چې موږ رب خپل ته خامخا بيرته ورتلونکي يو)

ياني انسان بيرته په اخيريت کې خپل خدای ته ور ځي تر هغه مخکې انسانی جسد مړ کيږي او نفس يې له بدنه وځي دا نفس تر اخيرت پوری پاته کيږي

په قرانکريم کې برزخ دبدن مړيني وروسته   د هغه د نفس ځای بلل شوی دی

دالمومينون د سورې په (١٠٠-٩٩) مبارکو ايتونوکي راغلي دي

حتى إذا جاء أحدهم الموت قال رب ارجعون* لعلى أعمل صالحا فيما تركت كلا إنها كلمة هو قائلها ومن ورائهم برزخ إلى يوم يبعثون:

ژباړه: چې د يوه مړينه وخت راشي وايي الله ما بيرته وګرځوه هغه چې مې نه دي کړي په (عوض به يې) ښه عملونه وکړم که بيرته وګرځي د هغه خبرې چې هغه کوی هيچ ګټه نه لري د هغو تر شا برزخ دی تر هغې ورځې چې راپورته کيږي.

د« وراء » کلمه په قرانکريم کې دشاته او مخ ته دواړو په مانا راغلې ده.

برزخ هغه شي ته ويل شوی چې ددو شيانو تر منځ حايل وي ددو څونو تر منځ څونې ته وايي نو ددې مانا په اساس دا آيت شريف داسې مانا کيږي :

له مړ کيدو څخه   تر قيامته يو حالت وجود لري چې داحالت د قيامت او دينا تر منځ دی»

دبرزخ ويی الفرقان د سورې په (٥٣) او د الرحمن سورې په (١٩ ٢٠-) مبارک آيتو کې راغلي دي چې د دوو سيندونو   اوبه ياني خوږی او تر خي اوبه برزخ سره جلاکوي نو يو پر بل غلبه نه کوي
علما وايي هغه کسان چې په طبيعي او اختياري ډول مړه کيږي دهغو د نفس ځای برزخ

www.tanzona.com

دی
په خوب کې دنفس اخسیتل هم برزخ ته ځي اختیاري مړینه هغه ده چې الهی تقوا لري دهغه نفس کولی شی دجسم په ژوند کې برزخ ته معنوي تګ او راتګ وکړي.

د (مؤمنون دسورې د(۱۰۰) آیت په اساس

په برزخ کې ښه ځایونه او بد ځایونه د کړو په اساس شته.

انفطار د سورې په(۱۳-۱۵)مبارک آیت کې راغلي دي.

«إن الأبرار لفي نعيم وإن الفجار لفي جحيم يصلونها يوم الدين »

بیشکه چې نیکان خامخا په نعمتونو(جنت) کښې وي او بیشکه بدکاران خامخا په دوزخ کښې وي وبه سوځي په ورځ د جزا .

شهیدان او صالحان به هلته ښه ژوند ولري او ګناهکار به بد ژوند ولري.

دا د برزخ اور د دوزخ له اور څخه دی.

هر خوک غوارې یوه شي چې برزخ چیرې دی.

چې د ټولو انسانانو نفسونه هلته ځي، زموږ عقل دې ته نه رسیږي او خوک هم نه دي راغلي چې ووایي دا برزخ چیرې دی.

د برزخ په هکله یوازینی شی چې شته هغه تشبیهات دی چې په روایاتو کې راغلي دي

برزخ لکه یوه کړی (ګوټه) په یوه دښته کې ده یا ترهغه چې انسان په نړی کې وی لکه چنجې چې په منه کې وي او د خپل شاوخوا څخه خبر نه وي یا هغه ماشوم چې د مور په نس کې د دنیا ناخبره وي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

تر هغه چې انسان په دنیا کې دی له برزخ څخه نه خبرېږي او سوچ کوي دنیا تر ټولو ښه او لوی ځای دی.

په برزخ کې خوراکي ، مکاني او زماني محدودیت نشته ځکه دا د مادي عالم محدودیتونه دی او برزخ مادي عالم نه دی.

امام سجاد(ع) فرمایي : "ان القبر روضة من ریاض الجنة او حفرة من حفر النیران"

قبر د جنت د بڼونو یو بڼ دی یا د دوزخ یوه ژوره کنده ده .هغه برزخ قبر بولي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

جنت ته تګ

د یسن د سورې په (۲۶) مبارک ایت کې داسې راغلي دي:

«قيل ادخل الجنة قال يا ليت قومي يعلمون»

ژباړه : (جنت ته ننوځه! ویل يي کاشکې زما کام په دې پوهيدلی)

دا انطاکیه د کلی د اصحابو نکل دی کله چې مشرکانو په ډیر ظلم حبیب نجار په شهادت ورسوی نو خدای (ج) د هغه نفس ته وویل : ننوځه جنت ته! هغه ننوت جنت ته

بیرته ژوندی کیدل

موږ بیرته د روح په ډول الله ته ورځو. یاني دروح په ډول راغلي یو بیرته د روح په ډول ورځو.یاني داروح دانسان او الله(ج) تر منځ یو اړیکه وه چې د مړینې په صورت کې دا اړیکه ختمیږي ځکه نفس یا مادي انسان له بدنه جلا کیږي نو د بدن په مړینې سره روح له بدنه نه وځي بلکې د انسان اړیکه د خدای سره پرې کیږي نو ر دهغه د توبې ور تړل کیږي نور هغه بې دې اړیکې هیڅ کولی نشي.

سایینس پوهانو د انسان په جسم کې یوه حیاتي حجره پيژندلی ده چې د ملاد تیریا شمزۍ په اخیر کې ځای لري وایي دا حجره نه مره کیږي نه په اور او نه په وړانګو له منځه ځي شاید په اخیرت کې انسان له همدې حجرې څخه وده وکړي دا لکه د الوتکو هغه تور بکس ته ورته دی چې د الوتکې د دننه تولو پیښې ثبتوي چې د الوتکې له لویدو وروسته ټول مالومات بنيیي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

دا حجره شاید د انسان زنه وي چې د شرایطو په سمېدو له هغه څخه لکه د یوې منې له زړی څخه منه را شنه کیږي انسان پیداشي لکه چې د

الاعراف د سورې په (۵۷) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«فأنزلنا به الماء فأخرجنا به من کل الثمرات کذلك نخرج الموتی»

ژباړه : نازلوو اوبه (د ژوندی کیدو اوبه) را باسو په هغه هر ډول میوی (له مځکې) همدا ډول راباسو مړي(له مځکې))

د صور د شپلۍ په پو سره (چې کایناتو زلزله ده) دا انساني زنې د مځکې سر ته راوځي

ددې مبارک آیت په اساس هغه لکه نباتا ت را ژوندي کیږي او د اخیر ت خوانه په منده ځي .

او د خپلو نفسونو سره یوځای کیږي لکه چیف چې مبایل توه ننوځی تول یاداښتونه هغه ته ورگرځي او تولړه به یو د بل سره وپیژني لکه په مځکه کې

سوره نوح په (۱۷)مبارک آیت شریف کې راغلي دي

«والله أنبتکم من الأرض نباتا »

ژباړه:اوخدای تاسو لکه نباتات له مځکې را شنه کوي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

په ژونـد کې دخپل روح واک اخیستنه

له څرنګه چې په خوب کې روح له جسمه وځي او د نفس یا عقل تر فشار لاندې نه وي او هرچیرې چې یې زړه وغواړي ځي چې همدا د روح تګ د ډول ډول خوبونو لامل ګرځي نو که په مصنوعي ډول چا ته خوب ورکړ شي نود هغه دروح اختیار د خوب ورکونکي لاس ته لویږي او ویده کړي سړی د هغه د امر تابع کیږي او هغه یوازې د هغه ږغ اوري.

خدای تعالی د نورو واکونو تر څنګ دا واک هم انسان ته ورکړی مګر ډیر خلک تر اوسه د دې واک ناخبره دی او هغه ته یې وده نه ده ورکړې

چې دادرې ډوله دی

مصنوعي خوب :یو سړی په خپله ایراده بل سړي ته د هغه په خوښه خوب ورکولو ته مصنوعي خوب وایي چې د ویده شوې سړی نه یوازې روح بلکې ټول بدن د هغه تابع کیږي، ویده شوی سړی یوازې د خوب ورکونکی ږغ اوري د هغه په امر لیري شی ویني او له لیر ي واټن څخه ږغونه اوري.

«د انسان نه پیژندل شوی واک» په کتاب کې راغلي چې ټول خلک دا توان نه لري چې څوک ویده کړي مګر تر اوسه انسانان له خپل دې بدني واک څخه بې خبره دي او لا یې نه پیژندلي.

هیپنوتیزم: هیپنوتیزم یوه یوناني کلمه ده چې د خوب مانا لري چې دا هم یو القایي ارادي حالت دی.

کارولی «د «دننه راز په کتاب »کې راغلي چې لومړی وار دا نوم ډاکتر «جیمز برید دی او هغه خوب ته ویل شوی دی چې په ځانګړې تلقین سره خلک ویدو ي

ځینې وایي هیپوتیزم مصنوعي خوب ته وایي چې یو روښانه ټکي ته په دوامداره توګه کتلو سره تر لاسه کیږي

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

هیپنوتیزم پخوا په کلدانیانو، آشوریانو، مصریانو، هندیانواو ایرانیانو ا و کاینانو کې رواج درلود چې دخلکو ددرملنې دپاره یې کاروی ولې وروسته ور ک شو بیا په (۱۷۷۵)کې اترشي ډاکټر « فرانسوا آنتوان مسمر» دهغه څخه یادونه کړې ده هغه ویل: چې انسان یوه قوه لکه مقناطیسی قوه لری چې کولی شو د هغه د لارې په نورو اغیزه وکړو.

خو هیپوتیزم خوب نه دی ځکه په هغه کې د تفکر واک ، دخبرو امکان، قضاوت او تګ هم راځي نو ویلی شو هغه یوه ځانګړې عاطفی اړیکه ده نو ځکه هغه ته مصنوعي خوب ویل شوی دی.

تله پاتی : تله پاتي چې «تله» یې دلیری او «پاتوس» یې د احساس مانا لري یاني له لیری احساس کولو ته وایي چې دا احساس د معمولي احساس له لاری څخه نه دی

ځینې وایي تله پاتی له یو سړی سره له لیری فکري اړیکي ټینګولو ته وایي یاني هر څه چې یو سړی سوچ کوي هغه بل یې درکولي شی یا هغه پېښه چې لیري واقع کیږی هغه بیله دی چې له هغه محل سره اړیکی ولري د هغه خبر یري.
یاني تله پاتي د فکر انتقال یا ددو سړیو تر منځ معنوي او فکري اړیکو ته وایي یا ددو نفرو تر منځ له لیری واتن څخه دیو مطلب القا ته وایي

داچې ایا انسانان د تله پاتی واک لري؟ ډول ډول نظرونه شته

د «روح د حقیقت» په کتاب کې راغلي چې د یو چا د سوچونو واک بل څوک اخیستلی نشي .مګر ویل کیږي ځینې ځینې دا توان لري.
کله چې نجاشی د حبشې پاچا مړشو حضرت محمد (ص) په مدینه منوره کې په هغه ګړی خبر شو او د هغه ته د هغه په غیاب کې د فاتحي لمونځ ورکړ.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

روح د ساینس له نظره

په لومړي سر کې ساینس پوهانو سوچ کاوه چې روح له جسم څخه بیل کوم شی ده چې کله له جسم څخه بیل شي نو بدن مري ،ولې وروسته چې بیالوژي د مشاهداتو ، تجربو ، څېړنو او د تکنیک پر بنسټ د یو مستقل ساینس بڼه غوره کړه بیا څرګنده شوه چې ژوند له بهر څخه نه نازیلیږي بلکه ددې روح سیاق او سباق له وړاندې څخه په کومه ژوندینکه (حجره) کې شتون درلود .

ژوندینکې خپل ارتقایي وړاندې تګ کوي نوري نوی ژوندینکې زیږوي او بیا دځانګړو حالاتو له کبله د ژوندینکو دا ټول سیستم له منځه ځي چې لومړی د بوډاتوب اوبیا دمړینې لامل ګرځي.

«ډی این اې» په خپل ذات کې یوه داسې کارخانه ده چې خپل کاپیاني جوړوي او په ژوند کې د میکروبونو د یرغل لپاره خپل فوځونه جوړوي.

هره« ډی این اې »له یوه څخه دوه، له دوو نه د څلورو په تناسب خپل ژوندینکې زیاتوي . ډی این اې   د خپلو کاپیانو دزیاتیدو لپاره دوې لارې لري.

یو دا چې کله یوه ډی این اې خپله کاپي تیاره کړي نودا خپله ترې بیله شي .

په دې ډول کې جنسی عملیه نه ده شامله . له دې ژوندینکې څخه تولید شوي انسان ته مصنوعي انسان (کلوننګ) وایي.

له سیکسه پرته دانسان په پیداکیدو کې هغه انسان نه زیږیږي او نه وربانډې قدرتي مړینه راځي خو په نابره پیښو کې له منځه ځي.

ساینس پو هان د(کلوننګ انسان) په پیښو کې د مړینې دمخنیوي لپاره هم خپلې نظریې وړاندې کړي دي او په دې برخه کې ځینې فیلمونه هم جوړ شوی دی مثلا امیب د اوبو

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

یو کوچنی مخلوق دی ددې حیوان په ژوندینکه کې هډوکي ، وینه ، اواعصابی رښتې نشته او دا ژوندینکه یو واحد نظام لري چې کله امیب پرمنځ دوې ټوټې کېړل شي نو هره برخه یې ځانته بیله بشپړه امیب جوړوي .

په دې عمل کښې نه جوتیږي چې پلار څوک دی او زوی څوک دی ؟

دتقسیم له دې لاری هره ژوندینکه تل نوی او تازه وي، زوړوالی او مړینه نه لري .

دا بېله خبره ده چې د امیبونو د نابره مړیني لپاره دهغو د ښکار لپاره زرګونه ډول نور د اوبوژوی شته . لنډه داچې هغه لکه انسان په طبعي مړینه نه مري چې بوډا شي او بیا فنا شي .

له کلوننګ څخه پیدا شوی ژوی یوه لویه کمزوري داده چې دفاعي نظام یې ډیر کمزوره د ی د خپلو نه مالوماتو له کبله په ډیره اساني سره ښکار کیدای شي.

په جنسی ډول تولید ته چې زیریدل وایي د« میتاسز» برعکس د«میسیاسز» دعمل له لارې ژوندینکي سره مروړل کیږي او بیا په سپرم بدلیږي .

په جنسي عملیه کې ژوندینکي سره شلیږي او په کروموسومو بدلیږي .

د نویو ژوندینکو له تخلیق لپاره بهرنی انرژې له خوړو، هوا او رڼا لخوا جذبیږی او له بلې خوا جنسي عملیه د انرژې دوتلو کار کوي چې له دې امله د ژوند د تحلیل نظام ورته وایي .

کله چې دی این اې له جنسي عملیې څخه وروسته ددماغ دجوړولو کار پیل کړي نو زمان او مکان خپل محدودیتونه د فزیکي او ریاضي قوانینو په بڼه وربادي تپي.

بل دا چې په جنسي عملیې کې د دی این اې یو سپرم د مخالف لوري له تخمې سره یوځای کیږي دیوبل له ارثي، تخلیقاتي ، معاشیاتي . او دفاعي مالوماتو څخه په ګډه کار

www.tanzona.com

اخلي او له نابېره پېښو څخه ددې مالوماتو په وسیله د ځان ساتنې لپاره کار اخلي نو ځکه له جنسي عملیې څخه پیدا شوی ژوی زوړوالی او مړینه په ارث وړي نو ځکه له سیکس څخه پیدا شوی هر ژوندی شی د مړینې کندې ته لوېږي.

په انساني جسم کې د ژوندینکو دماتیدو راماتیدو عمل تل جریان لري کله چې انسان کار کوي دهغه دبدن زیات شمیر ژوندینکې له منځه ځي چې دې ته د میټابولزم د عمل سرچپه ته کیټابولزم ویل کیږي، له دې امله دانسان پر بدن بیلا بیلې دانې راخیژی او مړی شوی ژوندینکې د زورړ ا نو په بڼه له بدنه وځي.

لنډه داچې ددماغ په « دی این اې ګانو» کې د په خپله پیداینې او خپله جوړونه نظام د نشتوالې له امله په خپله د دماغ ژوندینکې د مړینې او بوډاوالی په وړاندې یو بې وسلې نظام دی ، او ترڅو چې پر دماغ مړینه رانشي نور بدن مړینه په اسانه نه مني. په دې اړه دوې ډیرې شې بیلګې وړاندې کیدلای شي چې یوه تجربه پنځلس کاله وړاندې «سمیت سونی بارن » نومي ساینس پوه وکړه.

هغه دا تجربه پر «پیرامیسا» چې یوه ژوندینکه مخلوق دی وکړه ، هغه ددی ژوی ژوندینکه تر التراوایلټ وړانګو لاندې ونیوله چې په پایله کې یې دهغه تولې دی این ای ګانې مړې شوې.

بیا یې ددې ژوندینکې مړه شوی دی این ای ګانې بیارغاونه پیل کړه هغه په تیاره کښې یوانزایم تولید کړ چې لږ وروسته یې ژوندینکې بیرته په فعالیت پیل وکړ .

بله مشهوره تجربه په روسیه کې پر «فینه» نومي بیزوګی ترسره شوه ، لومړی د دې بیزوګی بدن په دوا سره بې سده شو بیا یې هغه په کنګل ځای کې کېښووله، چې کله دهغې په جسماني غړو کې دکیمیاوي او نامیاتي عمل سوستوالی راغی ، د ستنې په واسطه دهغې له شریانونو څخه تولې وینه وایستله له دې سره دهغی تنفس او دزړه دربې (ضربان)او درید .

شل دقیقې وروسته یې بیرته هغې ته وینه وریمپ کړه او ورسره یې دهغې په اعصابو او زړه کې «ایډرنالن »پیچکاری کړه، له دې سره دهغې زړه بیرته حرکت پیل کړ او د «آیرن لنګ »ماشین په ذریعه یې هغې ته مصنوعی تنفس ورکړ ، څلور ساعته

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

وروسته هغې خپلې سترګې وغړولې خو څه يې نه پيژندله، نيم ساعت وروسته يې خپل سر راپورته کړ خو بيا هم هغه پوره په سد کې نه وه ،شپږ ساعته وروسته چې کله په هغې ستنه ځګه کړه شوه نو هغه وځغاستله .

کله چې دبيزوګی وينه وايستله شوه نو پر هغې باندې طبعيې مړينه راغله ، ليکن مغز يې په کيمياوي توګه ژوندی و، کله چې ورته بيرته وينه ورکړل شوه نو هغه بيرته ژوند ی شوه .

که دمغز ژونديکې په کيمياوي توګه بدلې شي نوبيا دژوند بيرته راګرځيدل ناشوني کيږي.

ددماغ ژوندينکې له ډيرو پيښو څخه لکه خرابو خوړو ،د زهرجنو غازونوله بويه، دذهني صدمو (ډکو) ، دموسمی تغيراتو ، ددودخې او يخنې له شدته ، د ميتابولزم او کيټابوليزم څخه پيدا شوی پاته شوني فضلاتو ، بدن ته د وايرسونو له ننوتلو له کبله، دجنتيکی تغيراتو، د الترا وايلټ وړانګو او داسی نورو شيانو څخه اغيزمندې کيږي او د مغز د کنترول واک لړيږي، چې په پايله کې د ا د انسان د بوډاتوب او مړينې لامل ګرځې.

خو نور بدن د ژوندينکو په نوی کولو سره دخپل زوړوالي مخه نيسي.

هر ژوندی شی د خپلې ودې او ژوند لپاره مبارزه او مقابله کوي چې ددې هڅې په پايله کې يې په ژوند کې ارتقا يې عمل را ژوندی کيږي، يو ژوندی د بل ژوندی د مړينې لامل ګرځې چې له دې څخه د ژوندی شی ارتقايي سامان په خپله برابريږي.

د ژوند تنوع او د مړينې تنوع په اصل کې د ارتقايي قوت محرکه ده د ژوندون د خپل مينځی جګړو دتنوع د خاتمې رجحان لري . د ارتقا اخيري پوړ ددغه تنوع پای دی او د ارتقا لومړنی پيل ديوې ژوندينکې ژوند دی.

ساينس اوطب د طبيعې دنيا د طبعيت له ليدو څخه په دې اند پايينت کوی چې روح دانسان يو باور ي شی دی او شتون نه لري .

www.tanzona.com

Kirlian Photography

هغه وايي دا کمره کولي شي د يو مجرم يا يو آرام سړي د مړيني ځرنګوالی په نوري وړانګو چې د قوی فزيکي کړو څخه لاس ته راځي په بستر کې وښيي.

قوی الکترونيکي ميدان د کرونا د لړ نور يا تخليه لامل نسبت ځندو ته کيږي.

دا پديده د کرلين داغيزې په نامه ياده شوې ده چې په لوړ ولتاژ کې دشيانو عکاسي کوي.

ډير پوهان ادعا کوي چې برقي پديده په اصل کې د نا مړيي شيانو د ليدو لاره ده.

کوراتکوف وايي د د ځندو ډير نور نسبت کرونا يا مابين ته يوه فزيکي پيښه مالومي کيدای شي دا مالومات د درملنې لپاره وکارول شي.

ډاکټر« دانکن مك دوګال» د هاورهيل ماساچوست د پوهنتون استاد په(١٩٠١) کال کې د خپلې ځيرنې په هکله وايي: داچې د ساينس د قانون په اساس ټول شيان لکه مايع ،جامد او ګاز وزن لري نو که روح رښتيا وي بايد وزن ولري. نو ما د روح د اثبات لپاره ډير ناروغان تر ځيرنې لاندې ونيول.

هغه انسانان له مړيني مخکې او وروسته په يو ځانګړی ترازو وتلل

Copyright: www.tanz

www.tanzona.com

هغه دا ښېرنه په هغو شپږو زړو خلکو چې ډېر نه خوځيدل تر سره کړ ه، هغوی يې په داسې چپرکټ چې وزن يې کنټرول وی د مړينې مخکې او وروسته وتلل .

هغه د دناروغانو د مړينې په مهال د هغو د وزن دکميدو په هلکه وايي:

مونږ يو ناروغ پر يو ډېر احساس بيم ترازو پريست هغه مو درې ساعت او څلويښت دقيقې دمړينې دمخه ترکتنې لاندې ونيو ی، هغه کرار کرار په هر ساعت کې يو اونس وزن د لاسه ورکوی چې دا وزن کميدل (د بخار ، نم په تنفس کې او خولو په اساس کمېدی). هغه ددروساعتو او څلوېښتو دقيقو وروسته مړ شو نو د هغه د مړينې سره سم نابېره د هغه په وزن کې په يووار په څو ثانيو کې درې پر څلورمه د يواونس کم والی وليدل شوو دا د وزن کم والی دخولو، تنفس او د سا د ايستلو څخه نه و،ځکه هغه مخکې اندازه شو چې يو اونس په يو ساعت کې وه نو دا نابېره لږوالی له څه سبب رامنځ ته شو؟ ځينې وايي دا هغه هوا ده چې په سږی کې وه او د مړينې په اثر له سږی وځي.

مک دوګال يې په ځواب کې وايي:

زه خپله په بستر پريوتم ساه مې بنده کړه خو په ترازو کې تغير رانغی. .

نودا د وزن کميدل د څه شی دی؟

مك دوګال له ښيرنې وروسته دا راپورټ خپور کړ

چې د مړ انسان له بدن « ۲۱ » ګرامه وزن کميږي. هغه دا تجربه پر پنځلسو سپو هم ترسره کړه هغه د

ښيرنې وروسته دا راپورټ خپور کړ چې سپي روح نه لري د هغه له بدنه څه نه کميږي.

مګر ددی مړو د وزن د کمېدو وختونه سره   توپير درلود په ځينو کې ژر او په ځينو کې په ځنډ دا کم والی ليدل کيدی.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

هغه په دي اړه وايي چې روح په اخيري سا سره له بدنه وځي نو د لټو يا آرامو خلکو روح په کراره له جسمه وځي او د فعالو خلکو روح ژر وځي.

آيا دا ټولي د ژوند پيښي لکه: خوشالی، غم ،ځورونې دومره لږ ځای نيولی دی ؟

په دی هکله « اشرت» وايي:

دا تجربه ډيره ساده ده نه بايد دا ډيره جدی ونيسو

د مړو بدنونه کرار کرار خپل وزن د لاسه ورکوي هغه شی چې ژر وزن د لاسه ورکوي (ليزوزوم) انزايم دی چې د ژونديتکي په دننه برخه کې په ګاز او مايع بدليږي.

اشرت د خپلي ادعا د ثابتولو لپاره وايي همدا علت دی چې په ډله ايزو قبرو کې يو ډول ګاز شته چې د اور اخيستلو امکان يې ډير دی.

ګاردين ليکلي که مړي په خپل وزن پاته کيدلی تر اوسه به ټوله مړي پاته وای .

«رابرت اسپتزلر» د فونيکس انستيتوت د مغز او اعصابو مدير په يو راپورټ کې وايي:
په(۱۹۹۱ کال) کې د« رينولدز » د مغز په شريان کې پړسوب وليدل شو.

ما د هغه مورته وويل: هغه بايد عمليات شي ممکن په عملياتو کې مړ هم شي،خو بله چاره نه وه هغه مې عمليات کړ هغه د په سد کيدو وروسته دا کيسه راته وکړه چې زه يې ډير حيران کړم

هغه ويل چې کله زه بې سده شوم د داسي ماشين لاندي چې «کليک» غوندي ږغ يې درلود پري ايستل شوم (دا ماشين د هغه د زړه ضربان ،سا ، د تودوخي درجه ا و د ژوند نور علائم کنترلول)

ما وننګړنه له خپله جسم څخه را وتلی يم. ستا له سره خپل ځان وينم ، ستا يو برقی بورس په لاس کې و او زما په ورانه اخته وی او د يوې ښځې ږغ مې اوريده چې تاته يې ويل د هغه نبض ډير ضعيف دی

www.tanzona.com

کله چې تا زما د بدن تړله وینه ویستله ما یو تورتونل ولید چې د بلې خوا ترې روښنايي ښکاریده، زه د هغه د روښنايي خواته ولاړم د تونل په اخیر کې مې خپل دوستان، اشنایان او خپله انا ولیده چې ماته یې انتظار کاوه

هغه ویل ما احساس کاوه زمان ولاړ دی بیا یوې ملکې زما روح بیرته راوګرځوله

ما احساس کوی لکه چې د یخي په ډنډ کې ایله شي یم

برتانوي ډاکټر«سوزان بلك مو» وايي مړینه په مغزی مړینه پیل کیږي.

ننني ډاکټران باور لري چې مړینه یو ځانګړې ګړی یا وخت نه لري مړینه یوه مرحله یي پدیده ده.

څکه اوس د کلینکي مړینو مخه نیول کیدای شي.

چې مغز فعاله وي زړه، سږی او د هاضمي سیستم کار نه کوي بیا هم سږی تر څه وخته پورې ژوندی پاته کیدای شي.

«باربارا رومریك» د(۶۰۰)داسې خلکو سره مرکه کړې ده چې هغوی د خپل د روح د سفر کیسې درلودې لکه:

«رابرت میلهم» ویل: کله چې مې دزړه له حملې زړه ودرید ما خپل جسم لیدی او لیدل مې چې زما مخ را پټوي.

له ننیوڅیرونو څخه دا جوتیږي، چې کله مغز بشپړ له کاره ولویږي یا یې فعالیت لږ شي نومړینه پیښیږي او دا یې ثابته کړې ده چې وښیاري یوازې په مغز اړه نه لري.

د (۲۰۰۱) د سامبر د میاشت په (لانسیت) طبي مجلې کې یو هلندي ډاکټر (ون لومل) لیکلي دي:

روغتون ته یې په امبولانس کې یو (۴۴)کلن ناروغ چې د زړه حمله پر راغلې وه راوست ،ډاکټر هغه ته برقي شوک ورکړ، یوې ناروغپالې د هغه مصنوعي غاښونه ویستله چې تنفسي لوله یې په خوله کې ننباسي ، هغه یې ځانګړې واټ ته بوت ،یوه

www.tanzona.com

اوونی وروسته چې کله هغه ناروغپاله ځانګړې واټ ته ورغله ناروغ هغه وپیژندله چې هغې د هغه مصنوعي غاښونه ایستلي وه.

یاني دا چې هغه د کوما په حالت کې هغه لیدلي وه چې د هغه غاښونه باسي.

هغه ویل ما خپل روح ولیده چې زما له بدنه ووته، او ما هرڅه لیدل .

دا ډاکټر لیکلي ما په(٣٤٣)انسانان چې د زړه حمله پرې راغلې او بیا روغ شوی دی تر څېړنې لاندې نیولي وه د د څېړنې پایله داسې وه :

په سلو کې (١٨) تنو یې د بشپړ وېښیارې خبرې کولې.

یو برتانیاوي څېړونکي په(ساوت همپتون روغتون کې) د یوی څېړنې پایله داسې بیانوي :

په سلو کې (١١) په بشپړه بې سدې کې حافظه لرې، په سلو کې شپږ چې د زړه له حملې ژوندی پاته شوی دی د مړینې نژدې والی بیانوي.

له دې څېړونو څخه دا جوتیږي چې له مغز څخه پرته هم وېښیاری شته.

څېړونکې د انسان مغز د تلویزیون د دستګاه سر ه پرتله کوي او وایي چې که تلویزیوني   پرواګرم نه وي نو تاسو په تلویزیون کې څه نه وینئ.

نو دا وېښیارې چیرې ده آیا په هره ژوندینکه کې ده؟

«ون لومل »وایي زه سوچ کوم همداسې وي ځکه له ورځې پنځوس میلیونه ژوندینکې مړې کیږي یاني په دې مانا چې زموږ تول ژوندینکې نوی دی خوموږ هیڅ تغیر په ځان کې نه حس وو. یاني په اووه- اته کاله کې د انسان تول ژوندینکې نوی کیږي خو بیا هم انسان ځان هغه انسان بولي دا دا حقیقت ثابتوي چې په بدن کې یو بل شی شته چې تل ثابت دی او هغه روح ده.

www.tanzona.com

هغه وايي بايد د ژونديڼکو تر منځ يو ډول اړيکي وي يا دا چې د بدن ټولې ژوندينکې يو بل ته دمالوماتو ورکولو اړيکې لري او د مغزي مړينې په مهال کې ژوندی ژوندينکې له ذهن د لاري له پېښو څخه خبر يږي.

ژوې هم   لکه انسانان موجودات دي خو انسان روحي واکونه لري، د ژوو د روح وده د بشر سره توپير لري چې هغه ته وېښيار ضمير وايي او ځيني يې نابېره ضمير بولي لکه سپي چې له ډيرې مدې وروسته خپل خاوند ووينې د عاطفې او مينې چمونه ورته کوي.

که يوه الوتونکي يو چيرې هګۍ واچوي د هغه چرګوړي همغلته هګۍ اچوي چې دې ته د ځان پوهي   ضمير وايي.

ځيني بيا ادعا لري چې ژوي او انسانان ټوله يو شی دی که انسان خبرې کوي ژوی هم په نورو فريکوينسيو خبرې کوي له دې مالوميږي چې ټوله روح لري.

ځيني بيا وايي دا روحونه(ارواء) د انسان له بدنه نورو پرمختللو بدنو ته ننوځی يا نورو کراتو ته ځي.

د ساينس علم ثابت کړې ده د چې نباتات هم يو ډول واک ،احساس او درک لري لکه حشره خوړونکي نباتات چې عقل لري.

دځينو ساييس پوهانو په اند که روح وي نو اساسا هغه انرژي ده چې هغه د لوېديځ او ختيځ نامحدود حکمت دی .

دځېنو پوهانو په اند   د نړۍ د دينونو د ښوونو په

په اساس روح يو طلايي تاردی شخصيت له بدن سره وصلوي . دځينو پوهانو په اند روح زموږ د بې سدی ژورتوب دی يا هغه ماتيدونکی شی دی چې ز موږ شخصيت بايد هغه ته پام وکړي چې مات يا ورک نشي خو رښيتيا بيا ددې باورسرچپه ده دا زموږ روح ده چې زموږ شخصيت ته پام کوي که ترې وغوښتل شي.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

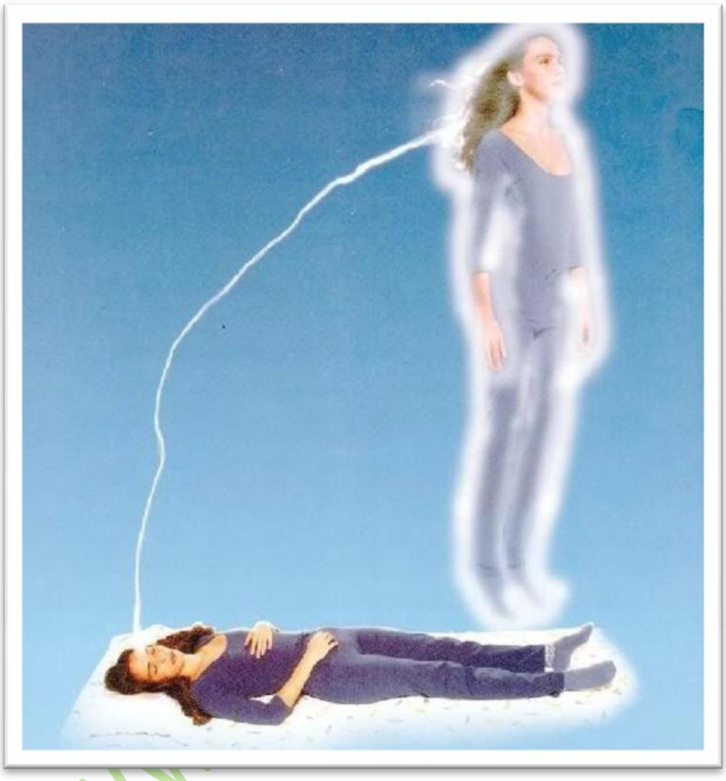

دسايينس پوهانو په اند دانسان د بدن فزيكي شكل د تكامل اخيري تكى دى خو تكامل د شكل په بشپړ بدو سره نه دريږي.د روح بيان اساسا د انسان د پوهې د تكامل بل ګام دی.

د ځينو په پوهانو په اندروح د نفس او مادي جسم ارتباطی اړيکه ده يا د مادي او نفس د دوستي اړيکه ده .يا روح ميانجي يا د پوهې اساسي پل دی.

ځېنې ساينس پوهان بيا روح د جاذبې قوه بولي چې ټوله شكلونه سره يوځای كوي چې شايدالوهيت په هغه كې تشريح كيږي.

د ځينو نورو سايينس پوهانو په اند روح له فني اړخه يو ه بې رنګه وړانګه ده چې له ځانګړو اهتزازونو او خوځښتونو څخه رنګه كيږي.

Copyright: www

www.tanzona.com

د ځینو ساینس پوهانو په اند روح انرژی ده د ساینسي تیوري په اساس چې انرژي له منځه نه ځي یوازې خپل شکل تغیر وي، نو روح چې انرژی ده هغه یوازې تغیر د شکل کوي له مینځه نه ځي نو همدا علت دی چې روح د جسم له مړینې وروسته ژوندی پاته کیږي.

خو هغوی دا تشریح کړې نه ده چې روح څه ډول انرژي ده او څرنګه اندازه کیږي او له نورو انرژۍ سره د هغه عمل څرنګه دی؟؟؟

هغوی وایي د انسان بدن یو بیولوژیکي سیستم دی چې میتابولیزم ، خواړه په استفادې وړ انرژي اړوي دا انرژي د وینو د پمپولو ، دبدن ساتنې ، د بدن د تودوخې د ساتنې اوبل نسل ته د جین په لیږدولو او داسې نورو کړو لپاره کارول کیږي. که میتابولیزم خواړه په انرژي بدل نه کړی نو بدن مړ کیږي.

ماده او انرژي نژدې اړیکې لري، انرژي بدن ته تودوخه ورکوي مګرمړ شوی جسم انرژي یا روح ته اړتیا نه لري.

«جودی میریل» لیکي:دروح د پوهیدو لپاره باید د هغه فیزیولوژي مطالعه شي لومړی باید مغز ، بدن او روح و پیژنو.

تر اوسه فیزیولوژي د پوهې (وېښیاری) درې حالته تشخیص کړی دي.

یوه پوره وېښتیا (په سد توب) چې په دې حالت کې زموږ په ماغزو کې تولې خاطرې او تجربې زیرمه کیږي او هر وخت چې وغواړو له هغه څخه کټه اخیستلی شو. په دې حالت کې د انسان فزیکی اړخ نورمال وي او د انسان پیچلې خواص لکه: سوچ، ننګیرنې او غوښتنې د فزیکي جسم څخه جلا دی مګر بیا هم فعاله وي.

بله نیمه وېښتیا(نیم بې سده توب) د ی چې په دې حالت کې یوازې ځینې ځانګړې خاطرې زیرمه کیږي

دریېم یې کاملا د بې سدی حالت دی چې ماغز ه کار نه کوي.

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

روح پيژندونكي پوهان وايي:روح دانسان د بدن د دوو ځايو سره اړيكه لري يوه يي د پوهې (تار يا اړيكه ده) د سر دپورته برخه سره ده او بله يي چې دژوند (تار يا اړيكه ده)د زړه سره ده موږ په په دواړو ځايو كې هغه اسانه حسولی شو.

Copyright: www.tanzona.com

په بدن کې د روح ځای

د تاریخ په اوږدو کې تل انسانانو ته دا سوچ پیدا وو چې ژوند څه شی دی ؟ روح څه شی ده ؟

په دې اړه ډیره بحثونه شوي دي:

څلور زره کاله مخکې د سومریانو ، آشوریانو اود بین النهرین خلکو د ژوند سرچینه کبد(ینه) بلله، د فراغانو په وخت کې مصریانو باور درلود چې د انسان په مړیني سره د هغه روح الوځي، هغو باور درلود چې روح په زړه او دنس په دننه غړو کې ده.

په لرغوني یونان کې څلور سوه کاله مخکې له میلاده افلاطون په دې دلیل چې ستوري ګردې دي او د انسان سر هم ګردی دی نو د روح ځای یې د انسان سر وګڼه.

ارسطو چې د هغه شاګرد و هغه بیا د روح ځای د انسان زړه و باله،

د مسیحیت په راتلو او د روم د تمدن په پیل کېدو سره دوه سوه کاله وروسته له میلاده جالینوس په دې باور و، چې د روح ځای د انسان په ماغزو کې دی.

جالینوس د ماغزو دننه مختلفې برخې ولیدې او باور یې پیدا کړ چې ماغزه د روح ځای دی هغه د خپلې دې ادعا په هکله وویل: که د یو حیوان په ماغزو فشار راوړل شي نو سمدستي د هغه بدن فلج کیږي مګر که یې په زړه فشار راوړل شي پر هغه څه نه کیږي .

مګر داچې ډیرو خلکو د افلاطون دباور پلویان وه نو د جالینوس نظر چا ونه مانه.

لئوناردو داوینچی داانسان د مغز د دننه په لیدو وویل مغز د د ژوند مرکز دی خو کلیسا د هغه د مغز د عملیاتو سره مخالفت وکړ او هغه یې له روم څخه تبعید کړ. بیا دکارت چې هغه د مغز د عملیاتو سره مینه نه لرله منځ ته راغی هغه ویل ژوند په کبد

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

(ینه) کې منځ ته راځي بیا زړه ته ځي له هغه ځایه بیا لاندینیو ماغزو ته ځي بیا د تنفس د هوا سره یوځای کیږي له هغه ځایه د کاجي غدې له لارې د ماغزو ژورو ته ټوېږی، بیا د سوریو له خوا له یوې نری لارې څخه د بدن ډول ډول حرکي غړو ته په ځانګړې ډول ماهیچو ته ځي .

په لسمه پیړی کې د طب عالم« رازی » اوپه یولسمه پیړی کې« ابن سینا» د جالینوس نظر تایید کړ او هغو هم د روح ځای مغز وباله،چې وروسته دوو نامتو ډاکترانو « وسالیوس»ا و « توماس ویلیس» دا نظریې وڅېړلې په پایله کې هغو دا ثابته کړه چې د ژوند او منطق مرکز مغز دی.

ولې داچې د مغز کومه برخه کوم شی کنترول وی په هکله هغوی څه ونه ویل .

په اتلسمه پیړی کې «ژوزف ګال» د «فرنولوژي» په نامه یو کرنلاره راویستله لکه کف شناسي هغه څه کوله د یو سړی د چهرې په لیدو د هغه فکري او شعوري شخصیت بیان کړی هغه ډیرې څیړنې وکړې چې داسې یو فارمول پیدا کړی چې د چا د چهرې په لیدو د هغه په ذات پوه شي هغه ویل دسر لوړې او ژورې د انسان یو خاصیت بیانوي.

فرانسوي جراح « پیربروکا» یو ناروغ چې د بدن ښی خوایې فلج وه تر درملنې لاندې ونیوی، هغه ته درملو څه ګټه ونه کړه او مړشو، « پیربروکا» دهغه سر څیړې کړ ،هغه ومونده چې د هغه په ماغز وکې یوه برخه له مغزي سکتې له کبله له منځه تللې وه.

هغه ډیرې څیړنې او هڅې وکړې چې دماغز وتولې برخې او د هغو دندې تشخیص کړی.

په همدی وخت کې یوه بله پیښه د امریکا په « ورمانت» ایالت کې پیښه شوه

کارګرانو دریل پټلی جوړوله د هغو مشر« ګیج» دباروتو په یوه چاودنه کې پر تندی ټپي شو د هغه تندی جوړ شو خو هغه چې یو جدی اوبا ادب سړی و په یو بې ادب

Copyright: www.tanzona.com

سری بدل شو.
« ګالوانی» یو ایتالوی پوه باور درلود چې په ماغزو کې یو ډول برېښنا شته .

هغه په یوه توپاني شپه کې د یوې چنګوښې سر او پښې په یو سیم سره له مځکې سره وصل کړ ، هغه ولیدل چې د تندر په وخت کې د چنګوښي په بدن کې یو ډول تشنج پیدا کیږي.

هغه وړاندوینه وکړه چې د انسان او حیوان په مغز کې یوشی د « حیوانی برېښنا» په نامه شته چې دا « حیوانی برېښنا» په ۱۸۲۰ کې د « ګالوانومتر» په اختراع سره اثبات شوه.
د نولسمې پیړی په پای کې دوو الماني پوهانو« فریش و هیتزیک» دا برېښنا کشف کړه هغوی ولیدل چې د مغز د سطحې پارولو (تحریک) څخه نابېره د بدن په نورو غړو کې د پاریدنې او خوځښت لامل کرځي.

انګلیسي« جاکسون» ، فرانسوي« فلورنس» او الماني « ګولتز» او « مانک»

د ماغزو د ځانګړو دندو په هکله ډیرې کلینکي څېړنې وکړې. په شلمه پیړی کې . «پنفیلد» وکولی شول د ماغزو ځینې دندې مالومې کړي.

هغه وویل:

د تندي ماغزه د خوځښتونو او عالی حسونو،بغلي ماغزه د حسی کړو ، د څټ ماغزه دباصرې د کنترول ، د ماغزوکینه نیمه کره د تکلم اوښی نیمه کره دفضایي اړیکو مسولي برخې دي.

مغز د انسان دبدن یو پیچلی غړی دی ،چې سل ملیارده عصبي سلولونه (نورون) لري چې پینځوس زره کیلو متره عصبي رشتې لري او دنده یې د اطلاحاتو پروسس او زیرمه کول دی ،دا سلولونو یوازې لس په سلو کې د ماغزو حجم جوړوي.

www.tanzona.com

ماغزه چې د انسان داخلی خزانه ده نو په کار ده له هغه څخه سمه ګټه واخیستله شي او د ددې خزانې ور خلاص کړی.تراوسه ډیر انسانان له دې معنوي بې پایه خزانې څخه خبر نه دي.

ژوند تړوله په مغز اړه لري او د بدن ټوله دننه غړي د هغه د امر اطاعت کوي.

محیطی اطلاحات د پنځو حسونو په واسطه حس او درک اوپه مختلفو ځایو کې زیرمه کوي

په عقلا نې نیرو، فهم او هوښ سره دژوند چارې پر مخ بیایي.

سوچ کول ، هوښیارتیا ،د احساساتو بیان او تعقل کنټرولوي.

د مغز په ناسم کړه سره درد ، ژړا ، سټړیا، استرس، ناتواني، منځ ته راځي همداسې احساسي او عاطفي عکس العملونه یې پر ژ وند ډیره مثبته اغیزه کوي لکه :خندا، هیجان، خوشالی، مینه،

نو ویلی شو د انسان ماغزه د ډول ډول عواطفو او احساساتو مرکز دی.

ژوند بې احساساتو او عواطفو یو بې مانا او پوچ شی دی .

نو مغز د ژوند یو حیاتي شی دی او زموږ هر شی زموږ ماغزه دي.

د همدې مغز په اساس انسان تر ټولو نورو ژوو وبنیارموجود دی نو ځکه د اشراف المخلوقات لقب ورکول شوی دی.

کله چې مونږ دیو خطر احساس وکړو، نو زمونږ ماغزه په غریزوی بڼې سره دهغه خطری شی پر ضد عکس العمل ښیی ، او په کار ولویږی او دا په دې مانا چې یولړ سګنالونه ددماغ د فعال کیدو په منظور دماغي عصبي سیستم ته لیږي ، چې ددماغ دعصبي مرکزي سیستم دفعالیت په پایله کې د شخص په عضویت کې د فزیکي عکس العمل د پیدا کیدو لامل ګرځي لکه دزړه د ضربان لوړیدل ، دتنفس چټکتیا ، د وینی د فشار لوړیدل ، غټو عضلاتو ته دزړه د لوړضربان سره ډیر وینه راتلل اوعضلاتو ته ډیر قوت ببنل کوم چې باید د شخص عضویت دفزیکي دندې(لکه دمقابلې دپاره چمتوالی

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

اویاله هغه ځخه تیښته)دسرته رسولو دپاره چمتوالی پیدا کړی،دبدن د یخ ساتلو دپاره پوستکی (جلد) په خولو لندیږی ، کله کله ځینې خلک د ویرې له امله په خپل معده ، ککره ، ټټر ، ورنونو او په لاسونو کی هم یو ډول نری احساس کوی یا ورته احساس پیدا کیږي ، چي دغه پورتني ټول را پیدا شوی نښې نښاني او حالات د ډاراوړ ویرې پایله ده کیدای شي کراره ، منځنی یا شدیده بڼه ولري .
دغه را پیدا شوی عکس العمل د « جنګ اود تیښتی » په نوم هم یادیږی ، اودا په دې مانا چې د شخص عضویت دکومو حالاتو دپاره «جنګ اویا تیښته » چمتووالی نیسي ، د خطر د منځه وړلو د پاره مخامخ جنګیږي اویا داچې په سرعت سره دمخامخ مبارزې له میدانه تښتي ؟ اوله خطره ځان ژغوري .د سړي عضویت په همدې جنګ او یا تیښته کې تر هغه وخته پاتې کیږي چې دهغه ددماغ له خوا ورته د خطر دلرې کیدو د ډاډ وړ خبرتیا نه وي رسیدلې ا و هغه وخت چې عضویت د ډاډګیرنې پیغام تر لاسه کړ ی نو هغه وخت دی چې دهغه دعکس العمل بڼه نورمال خواته اوړی او د مصونیت احساس تر لاسه کوی .
ځېنې وختونه ویره د ناڅاپی پیښو ځخه (لکه لوړ آواز) چې په اصل کې خطري نه دی د ډار احساس د هغه د عامل په پوهیدو سره فعاله کیږي ماغزه په دې لټه کیږي چې د پیښې عامل او سبب وڅیړي، هرڅومره چې دماغ دخپل ارزیابی په پایله کې پوره مالومات ترلاسه کړي په همغه کچه سره دخطر د لیریکولو زمینه مساعدیږي .

نو مغز ته مادي روح هم ویل شوې ده

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

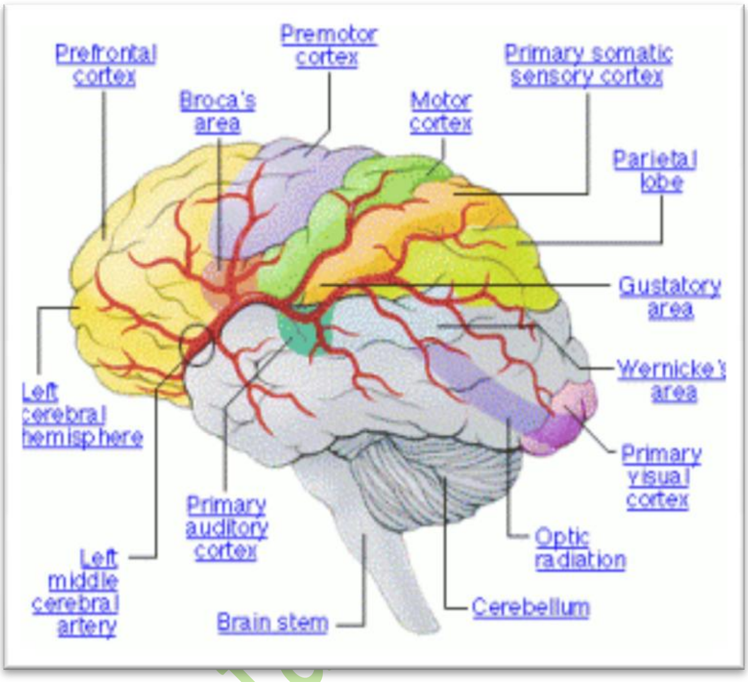

د انسان ماغزه اټکلا (۱۵۰۰) ګرامه وزن لري چې په ککرۍ(جمجه) کې دننه ځای په ځای دي:

ماغزه د لاندینو برخو څخه جوړ شوي دي:

۱- دوې د ماغزو نیمي کرې:
۲- تالاموس او عصبی غوټې :حسي پیامونه د حرکتي فعالیتونو په اړیکه درک او هم اهنګ وي او درد او محیطي محسوسات حسوي.

۳- منځني ماغزه: وېښاري، د سترګو د تور د خوځښت او د بدن د غړو واک کنترول وي.

۴-د ماغزوتنه :د سترګو، ژبې، مخ ،مرۍ او ستونې دخوځښتونو مرکز دی

Copyright: www.ta

www.tanzona.com

۵- د سترګو رشتې:دتنفس، دوینو د جریان، داعصابو او عکس االعملی ټوخي مرکز دی.
۶- سیلیبیلیم:عصبي بالتی ده چي عصبي انرژي له هغه وځي او هم د انسان تعادل کنترولوي.

د ماغزو دوې نیمی کرې د مغز تر ټولو ښه برخه او د خدای (ج)اصلي ډالۍ انسان ته ده که داکرې نه وای انسانان به بي شعوره وای.

د شعور پیدایښت دژوندینکو په زیاتوالی اړه لري او هغه د محیطي او دننني اطلاعاتو ځای دی د دې برخي د مړیني په صورت کي د ټول ماغزه جوړښت له منځه ځي .

په ماغزوکي ژورې (کندې) شته ،چي دوې یې په دوو نیمایي کرو کي دی، دریمه یې د ماغزو په لاندینی برخي کي او څلورمه یې د سر د شا ماغزو کي لیدل کیږي چي له یو ه ډول نخاي مایعو ډکه دی، دا دوې نیمایي کرې د یوبل سره د یو پینه ډوله جسم چي عصب دی موښتي دي.

په دې دوونیمایي کرو کي دا لاندې برخي شته:
۱- Fronta Lobe l: دتندی مغزی عضله :

د سترګو او تکلم په وخت کي د خولي خوځښتونه کنترولوي او هم د شعور ،منطق او تفکر مرکز دی.

۲-Parietal Lobe:

دیوالی مغزی عضله : چي درد، تودوخه او لمسول کنترولوي.

- دځټ یا د سر دشا مغزی عضله : بینایی

۳-Occipital Lobe

درنګ دتشخیص، د شامعي دحس او حافظي مرکز

کنترولوي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

Temporal Lobe-۴

- بغلي مغزی عضله : جنسي غرايض کنترولوي

Marginal Lobe-۵

ښی نیمه کره: د اعدادو تخمیني محاسبه، دتکلم د زیر او بم ،تکیه کول. اوربښتنوالی کنترولوي.

کینه نیمه کره:د عددونو دکیکه محاسبه، د اطلاعاتو د پيداکولو، د وییونو دجرړو او ماناو پيدا کولو مرکز دی.

تر اوسه د ماغزو نوری دندې او کړه نه دي مالوم شوی او دا ډيري خيړني غواړي چې د ماغزو په راز پوه شو تر اوسه ډيرۍ پوښتني ته ځواب نه دی ويل شوی لکه:

حافظه څرنګه فعاليږي؟، د مغز اړيکې څه ډول دي؟ د مغز ارتباطي او کمياوي ژبه څه شي ده او داسی نور ی پوښتني چې اميد د ساينس په پرمخ تګ سره دې پښتونو ته هم ځوابونه پيدا شي.

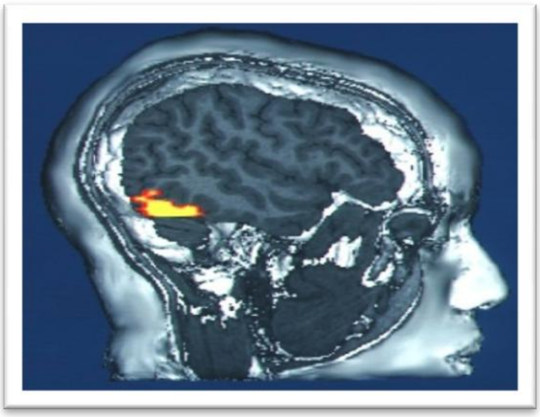

Copyright: www.tanzona.com

پایله

ددې ټولو مالوماتو په اساس انسان له درو شیانو څخه جوړ شوی دی: جسم ،روح او نفس .

جسم هغه مادي قالب دی چې دزمان په تیریدو زړیږي او یاهم د ناروغیو، او ډول ډول پېښو له کبله مړي.قبر ته ځي او هلته په تدریج خوسا او خاوري کیږي.

خو دساینس پوهانو د څیړني په اساس له انسان دبلیونونو ژوندینکو څخه یوازې یوه حجره ژوندی پاته کیږي چې د اقلیمي شرایطو او اوریه مقابل کې مقاومت لري شاید چې په اخیرت کې همدا حجره یا انسانی زنی لکه څرنګه چې په قرانکریم کې ویل شوی لکه نباتات را ژوندی کیږي.

الاعراف د سورې په (۵۷) مبارک آیت شریف کې راغلي دي:

«فأنزلنا به الماء فأخرجنا به من كل الثمرات كذلك نخرج الموتى»

ژباړه : نازلوو اوبه (د ژوندی کیدو اوبه) را باسو په هغه هر ډول میوې (له مځکي همدا ډول راباسو مړي(له مځکې))

سایینس دا هم ثابته کړې ده چې زموږ د بدن هره ژ وندینکه د جوړښت له مخه د ټول بشریت استازی کولي شي .

خو هر ژوندینکه خپل ځانګړې مالومات اوخاطري ساتي، هر انسان یو متجانس ژوند لري خو دوه انسانان یو ډول نشته ځکه انسان د فزیکي ، دماغي، هیجاني او روحي توکو یو غیر متجانس شاهکار دی.

زمو ږ ژوند دوه اړخه لري یو هوښیار ژوند اوبل نیم هوښیار ژوند.

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

زموږ ژوند لکه په اوبو کې دیخي یوې ټوټې ته پاته کیږي چې موږ یې دلیري د ټولې یخي ټوټې (۵-۳) په سلو کې برخه مالومیږي یاني دا برخه زموږ د هوښیار ژوند برخه ده او د یخي د ټوټې تر ا وبو لاندې برخه زموږ دنیم هوښیارژوند برخه ده هغه برخه چې مالومات او خاطرې په ژوندینکو کې ساتي .

نیم هوښیارژوند لکه دپردې تر شا شی دی چې درک او غبرګون یې موږ ته لاره ښیي .

انسان د روح په هکله دمالوماتو سره ډیره مینه لري مګر زموږ د نه پوهیدو علت زموږ نا رسه ذهن دی تر اوسه زموږ پوهه په پینځو حواسو پورې محدوده ده.

هغه روح چې د خدای (ج) لخوا انسان ته ډالۍ شوې ده دخدای (ج) روح یاني تر ټولو بهتره روح ده. د اسلام له انده خدای(ج) نه جسم لري نه روح . روح د خدای (ج) سره یوه تشریفي اضافه ده لکه چې وایو: کعبه د خدا کور دی .یا د روژې میاشت د خدای میاشت ده. همداسې یو ګرانه ،باشرافته او عظمته روح د خدای (ج) روح بلل شوې ده چې په انسان کې پو(پف) یا ډالۍ شوې ده یاني د مادي شیانو دخلقت علم ورکړل شوی دی.

د روح دنده په علم سره دانسان او خدای رابطه ده چې د هر جسم سره د هغه د توانایي تر کچې مرسته کوي.

روح هغه لوړ او خدایي علم دی لکه د لمر په څیر وړانګې یې هر ژوندي انسان ته رسي د ژوند په ټولوچارو کې مرسته ورسره کوي .

د انسان دبدن درېیم شی نفس دی چې هغه ته عقل هم ویل شویدی یاني نفس دانساني علم منبع ده نفس دبدن په ژوندیکو کې دمالوماتي انرژي په ډول شته یاني هغه دعصبي رشتو په ذریعه په هر حجره کې شته ددې ټولو مالوماتو مرکز هم مغز دی یاني روح او نفس د جسم سره یوځای کار کوي چې روح دخدای (ج) علم دی او نفس انساني علم یا نې ځانګړې مالومات او خاطرې دي.

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

نفس په خوب او مړینه کې له انسانه سره نه پاته کیږي یاني د انسان په امر نه وي، یوازې یې ضعیفي اړیکې له جسم سره وي خو په مړینه کې د نفس او جسم اړیکې بلکل پرې کیږي.

نفس ته معنوي انسان هم ویل شوی دی چې د انسان دمړیني وروسته ژوند ی پاته کیږي.

نفس د انسان یو مکمل معنوي جسم دی چې په سترګو نه لیدل کیږی چې بیرته د جسم سره د یوځای والی په خاطر تر قیامته په برزخ کې ساتل کیږي چې هغه یاني برزخ هم یو معنوي ځای دی .

انسان د نفس څخه د کتې اخیستو په اساس په درو ډولو ویشل شوی دی : مطمینه نفس چې ښه کارونه یې کړي او خداي (ج) یې پیژندلی وي په برزخ کې د جنت په څیر ځای کې ساتل کیږي او اماره نفس درلودونکي خلک چې ټول عمر یې په دنیاوی کارو تیر کړی وي د دوزخ په اور هلته په برزخ کې سوځي او لوامه نفس چې لومړی په ګناه اخته وی بیا دین ته مخه کړی وی په مناسب ځای کې تر قیامت د سوال او ځواب لپاره ساتل کیږي.

د انسانانو هغه زنې چې په مځکه یا اوبو یاد مځکې هر چیري وي د صور د شپلی سره هغوی د ژوند د اوبو په نازیلیدولوکه نباتات راشنه کیږي یاني د ژوندي کیدو شرایط ورته تیاریږي او هغه د نفس سره جوړه کیږي اود محشر میدان ته د سوال او ځواب د پاره ځي

التکویر دسورې په (۷)مبارک آیت کې راغلي دي:

«وإذا النفوس زوجت»

ژباړه :(چې نفسونه جوړه شي»

نفس چې معنوي جسم دی او پر هیڅ وخت نه تیریږي یا د هغه ځای د زمان په اساس وخت پر تیریږي (خدای ښه پوهیږي)

Copyright: www.tanzona.com
www.tanzona.com

بدن له بد بویه ختو څخه جوړ شوی دی، نفس د مځکې له جوهر څخه او روح له عالم قدس څخه ده درې سره یوځای کار کوي، که دچا روح پر نفس غالبه شي هغه جنتي دی او که دچا نفس پر روح غالب شي هغه دوزخي دی ملایکې هڅه کوي روح په نفس غالبه کړي هغه ته وده ورکوي ،مګر شیطان نفس غښتلی کوي.

د روح او نفس ځای ماغزه دی دا یو اصطلاح ده چې په زړه کې څه مه ساته یاني په مغز کې څه مه ساته .

د روح په واسطه انسان خدای پیژني او د روح د علم په واسطه انسان دنیاوي مادي شیانو خالق شوی دی، هر څه چې خدای تعالی له غوښتو څخه جوړ کړي دی انسان د روح د علم په واسطه د هغه تمثال له وسپنې او نورو شیانو څخه جوړولی شي لکه د سترګې کاپي د عکاسې کامره، د مارغانو کاپې الوتکه ،د خر کاپې موتر او همداسې نور

که د انسان جسم دیو فعاله کمپیوټر سره پرتله کړو هغه برېښنا، پروګرام(سافت ویر) ته اړتیا لري چې استفاده ترې وشي.

نو که کمپیوټر جوړ وي په برېښنا سره هغه روښانه کېږي که هغه ته پروګرام(سافت ویر) واچول شي هغه کار کوي.

او کارونه یې دکمپیوټر په مغز یا هارد دسیک کې تثبت کېږي او هم کولی شو دا کارونه په سي ډي ، یواس بي، ډي وي ډي، میموري کارټ او داسی نور کې ، هم ثبت کړو نو که دا سی ډي هر بل کمپیوټر ته واچول شي د هغه بل کمپیوټر ټول کارونه لیدلی شو.

عجبه لا دا ده چې د کمپیوټر د حافظې سرکیټ بورد یوه برخه پخوا ددې لپاره چې اقلیمي شرایط هغه خراب نه کړي له سرو زرو جوړیده چې اوس د علم د پر مختګ په اساس د سرو زرو پر ځای د سرپ او المونیم یو الیاژ کارول کیږي دا لکه هغه دانسان ژوندی حجره چې نه خرابیږي.

www.tanzona.com
Copyright: www.tanzona.com

نفس او روح دواړه سافت ویر دي چې خپله په سترګو نه لیدل کیږي او خاصیتونه یي لیدل کیږي .

که یو تلویزیوني پروګرام هواته خپور شوی وي که موږ جوړتلویزیون او بریښنا ولرو که هغه چالانه کړو هغه پروګرام لیدلی او که ستیلایت ولرو د نورو هیوادو مفت پروګرامونه هم نیولی شو خو دبندشوو پرګرامونه یا چینلونو د لیدولو لپاره بایدد هغه پرورګرامو د نیولو د اجاز ه ولرو.

نو د انسان زښي هغه هارد دسیک ته ورته دی چې د انسان ټول شناخت او کړه په کښي خوندي شوي دي چې اقلیمي شرایط هغه خرابولی نشي.

دا دروح وړانګه لکه د لمر وړانګې پر ټولو ژوندي انسانانو روښنایي کوي او هر یو لکه نبات د خپل د توانه سره سم د هغه څخه ګټه اخلي.

خوب د روح د اثبات یو ښه دلیل دی په خوب کې دنفس تولې اړیکې نه پرې کیږي یوه ضعیف اړیکه یي پاته کیږي نو روح پر نفس غالبه کیږي نو ښه انسانان په خو ب کې داسې سمبولونه ویني چې علمي ماناوې لري او ان د راتلونکی په اړه وړاندویني ویني چې داسې خوبونه ته په قرانکریم کې هم نغوته شوې ده .

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

Copyright: www.tanzona.com

اخځونه

١-aftab.ir

٢-al-qiyamah.org

٣-*anlwm.com*

٤-askquran.ir

٥-askdin.com

٦-Aviny.com

٧- blog.world-mysteries.com

٨-bashgah.net

٩-boingboing.net

١٠ -Cloob.com

١١-en.wikipedia.net

١٢-elmkolbeh.mihanblog.com

١٣-fa.wikipedia.org

١٤- fa.eslahatekelisa.com

١٥- farsinet.com

١٦-٥٥a.net

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

١٧-fa.wikipedia.org

١٨-hawzah.net

١٩-Islam-guidance.com

٢٠-iran٢٠.com

٢١-iranpest.blogdoon.com

٢٢-kamalagha.persianblog.ir

٢٣-metafizik.bloqsky.com

٢٤-Pedar.net

٢٥-*porsojoo.com*

٢٦-pcparsi.com

٢٧-Quranology.com

٢٨-qotquestions.org

٢٩-Parsainforum.com

٣٠-Rasekhoon.net

٣١-ravanshena٣٠.mihanblog.com

٣١-redicreations.com

٣٢-shahs.persianblog.ir

٣٣-spirits.blogfa.com

٣٤-scienceofsouls.com

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

٣٥-Loo٣.com

٣٦-Solhe-daruni.com

٣٧- shaker.parsiblog.com

٣٨-Tahoordanesh.com

٣٩-tebyan.net

٤٠- tahoorkotob.com

٤١-tebyan-zn.ir

٤٢-Tolafghan.com

٤٣-sat٧. Com

٤٤-urduarticles.com

٤٥-urduarticles.com

٤٦-Vahdat.org

٤٧-wiki.answers.com

٤٨-zabulistan.bloguna.tolafghan.com

٤٩-zendagi.com

٥٠- The holy Quran- yusuf Ali translation

٥١-aviny.com the Holy Quran persain translation

٥٢- The holy Quran-Mohd.M.plckthall

Copyright: www.tanzona.com

www.tanzona.com

٥٣- The holy Quran- kabuly tafsee

Download from:aghalibrary.com

www.tanzona.com